

EVALUAREA ON-GOING A IMPLEMENTĂRII STRATEGIEI DE DEZVOLTARE LOCALĂ TÖVISHÁT ÎN PERIOADA 07.12.2016 - 01.10.2018

Cuprins

Prefață	2
1 Rezumat	4
2 Context.....	6
2.1 Informații despre GAL Tövishát.....	6
2.2 Contextul strategiei de dezvoltare locală	6
3 Scopul și obiectivele evaluării	8
3.1 Scopul evaluării.....	8
3.2 Obiectivele evaluării	8
4 Metodologia de evaluare.....	9
4.1 Descrierea metodelor și tehnicilor de evaluare	9
4.2 Descrierea elementelor cheie ale evaluării – întrebările de evaluare	12
4.3 Sursa datelor	12
5 Constatările și concluziile evaluării	16
5.1 Logica intervenției Strategiei de Dezvoltare Locală	16
5.2 Eficacitatea și eficiența operațiunilor realizate	35
5.3 Contribuția operațiunilor realizate la atingerea obiectivelor prevăzute de strategie	42
6 Contribuția SDL la aria de intervenție 6B	57
7 Mecanismul de implementare al strategiei	60
8 Valoarea adăugată datorată metodei LEADER	68
9 Factori de succes și insucces.....	75
10 Concluzii, recomandări și lecții învățate.....	79

Prefață

Strategia de dezvoltare locală (SDL) a teritoriului Leader Tövishát este un document de planificare adaptat la nevoile specifice ale microregiunii și a fost elaborată sub responsabilitatea comunității prin implicarea partenerilor locali – autorități publice, agenți economici și societatea civilă. O strategie de dezvoltare echilibrată este o necesitate în vederea unei dezvoltări economice, sociale și de mediu durabile a teritoriului.

Raportul de Evaluare a implementării SDL Tövishát este un document care prezintă o analiză sistematică și obiectivă a relevanței, eficienței, eficacității, impactului, sustenabilității și performanței Strategiei de Dezvoltare Locală.

Prezentul Raport de Evaluare a implementării Strategiei de Dezvoltare Locală a fost elaborat în conformitate cu Ghidul Grupurilor de Acțiune Locală pentru implementarea Strategiilor de Dezvoltare Locală, respectiv *“pentru a exista concordanță între termenul stabilit pentru evaluarea la nivel de GAL și la nivel de program, prima evaluare realizată de GAL va avea ca referință perioada cuprinsă între semnarea contractului de finanțare aferent sub-măsurii 19. 4 și finalul anului 2018”*.

Această evaluare informează factorii interesați (AM PNDR, AFIR, partenerii GAL, populația din teritoriul GAL și diverși alți factori publici și privați la nivel local, regional) asupra realizărilor obținute, lacunelor în implementare și schimbărilor generate, explicând principalele mecanisme care stau la baza acestor rezultate.

Pe parcursul activităților de evaluare desfășurate, s-au utilizat metode și tehnici de analiză calitativă și cantitativă ce au fundamentat răspunsurile la întrebările de evaluare și au permis dezvoltarea concluziilor și a recomandărilor prezentate la nivelul raportului.

Pe baza informațiilor colectate, raportul oferă informații cu privire la măsura în care au fost obținute rezultatele planificate, eficiența abordării LEADER, modul în care au fost utilizate resursele dar și percepția beneficiarilor asupra implementării strategiei.

De asemenea, raportul oferă recomandări pentru îmbunătățirea implementării strategiei, îmbunătățirea capacității managementului SDL privind analiza și decizia, responsabilizarea gestionării rezultatelor și a modului în care sunt utilizate fondurile alocate și învățarea unor lecții utile pentru strategiile viitoare.

Contextul și perioada în care a avut loc evaluarea

Regulamentele pentru Fondurile Europene Structurale și de Investiții aferente perioadei 2014-2020 pun accent sporit pe obținerea rezultatelor așteptate și pe evaluarea eficacității și impactului intervențiilor finanțate.

Urmând reglementările Regulamentelor europene, GAL-urile trebuie să-și întocmească propriile Planuri de Evaluare pentru că sunt parte integrantă a Programelor Naționale de Dezvoltare Rurală și trebuie să furnizeze date care să completeze evaluarea de la nivel de program.

Conform Regulamentelor UE, GAL-urile au următoarele responsabilități în materie de monitorizare și evaluare:

Regulamentul UE nr. 1303/2013

(f) o descriere a procedurilor de gestionare și monitorizare a strategiei, prin care se demonstrează capacitatea grupului de acțiune locală de implementare a strategiei, însoțită de o descriere a procedurilor specifice de evaluare; **(Art. 33 – par. 1, lit f)**

(g) monitorizarea implementării strategiei de dezvoltare locală plasate sub responsabilitatea comunității și a operațiunilor sprijinite și efectuarea de activități specifice de evaluare în legătură cu strategia respectivă. **(Art. 34 – par. 3, lit g)**

Regulamentul UE nr. 1305/2013

Grupurile de acțiune locală furnizează autorității de management și/sau evaluatorilor desemnați sau altor organisme delegate pentru a îndeplini funcții în numele acestora, toate informațiile necesare pentru a permite monitorizarea și evaluarea programului, în special în ceea ce privește realizarea obiectivelor și priorităților specificate. **(Art. 71)**

În plus, activitatea de evaluare a programelor finanțate de Uniunea Europeană este prevăzută de Regulamentul (UE) nr. 1303/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 (Articolele 54-57).

Raportul de evaluare a implementării SDL Tövisshát a fost elaborat în conformitate cu Ghidul operațional privind evaluarea implementării strategiilor de dezvoltare locală și urmărește să răspundă unor teme precum relevanța, eficacitatea, eficiența, impactul și sustenabilitatea implementării SDL.

Evaluarea reflectă progresul implementării strategiei la data de 01.10.2018 și cuprinde perioada dintre semnarea contractului de finanțare, respectiv 07.12.2016 și data stabilită prin Ghidul Operațional privind Evaluarea implementării SDL.

Prezentarea echipei de evaluatori

Pentru realizarea evaluării implementării strategiei, la nivelul parteneriatului a fost constituit un Comitet de coordonare a evaluării cu atribuții în selectarea echipei de evaluatori, sprijinirea pregătirii planului de evaluare, facilitarea colectării de informații de la actorii relevanți și cu rol decizional asupra versiunilor raportului de evaluare. Având în vedere aceste responsabilități, membrii Comitetului de coordonare au fost aleși din rândul persoanelor active din cadrul Asociației astfel:

- More-Zsigmond Mihaly-Levente, director al Asociației GAL Tövisshát – președinte
- Burghel Vasile, membru al Consiliului Director al Asociației Gal Tövisshát - membru
- Banto Zoltan , partener public al Asociației Gal Tövisshát – membru

Echipa de evaluare a fost aleasă de către Comitetul de coordonare a evaluării pentru îndeplinirea mai multor funcții : elaborarea planului de evaluare, aplicarea metodologiei de evaluare și colectarea datelor, elaborarea versiunilor raportului de evaluare. Pentru îndeplinirea cu succes a

atribuțiilor, au fost selectate persoane din echipa GAL deoarece acestea sunt conectate la realitățile teritoriului prin natura funcțiilor pe care le execută.

Echipa de evaluare a implementării SDL este compusă din următorii:

- Chiș Florin Cătălin, Responsabil cu activitățile de monitorizare – Responsabil de evaluare, cu competențe în evaluarea SDL, dobândite în cadrul proiectului “Dezvoltarea capacității de evaluare și monitorizare a personalului instituțiilor implicate în implementarea PNDR 2014-2020”, proiect gestionat de către AM PNDR
- Erdei Ștefan - Responsabil cu verificarea, evaluarea și selecția proiectelor – membru expert
- Denes Anca-Cristina - Responsabil cu animarea teritoriului – membru expert
- Expert extern cooptat

1 Rezumat

Acest raport prezintă concluziile și recomandările ca urmare a evaluării implementării Strategiei de Dezvoltare Locale Tövishát.

Strategia își propune dezvoltarea multidimensională și integrată a microregiunii Tövishát pentru creșterea standardului de viață în microregiune. Atingerea acestui obiectiv general este realizată prin obiective specifice, priorități și domeniile de intervenție adaptate la nevoile și prioritățile de dezvoltare ale teritoriului LEADER Tövishát.

Scopul evaluării a fost analiza implementării Strategiei pentru perioada 2016-2018, identificarea realizărilor și lacunelor în implementare și oferirea recomandărilor corespunzătoare pentru a spori relevanța, eficacitatea și eficiența acesteia.

Metodologia de evaluare a fost elaborată de către echipa de evaluare și aprobată de Comitetul de coordonare al evaluării și a inclus următoarele tehnici și instrumente de evaluare: studiul/analiza documentelor; analiza datelor administrative, ancheta pe bază de chestionar, metode cantitative pentru analiza indicatorilor, observația, verificarea funcționării logicii de intervenție a strategiei și metoda focus grupului.

Evaluarea realizată reflectă progresul implementării strategiei la data de 01.10.2018, dată până la care au fost deschise 7 din cele 12 măsuri prevăzute în SDL Tövishát. În cadrul măsurilor lansate au fost depuse 38 de proiecte și au fost contractate un număr de 18.

Rezultatul activității de verificare a logicii de intervenție arată că SDL Tövishát este încă relevantă față de nevoile socio – economice și potențialul de dezvoltare al teritoriului.

Din analiza făcută asupra nevoilor teritoriului a reieșit că acestea au rămas aceleași, pentru unele dintre acestea Strategia de dezvoltare începând deja să își producă efectele.

În perioada de referință a evaluării a fost operată o modificare a SDL care nu a vizat modificări la nivel de obiective și nici nu a presupus eliminarea sau adăugarea unor măsuri.

Activitățile (măsură, proceduri, activități de sprijin) prevăzute în cadrul SDL și resursele alocate acestora, în urma modificării aduse la SDL, sunt suficiente pentru a genera realizările și rezultatele așteptate.

Modificările efectuate la nivelul strategiei au avut impact asupra indicatorilor stabiliți la momentul elaborării SDL, dar impactul a fost unul de ordin numeric și nu a presupus eliminarea acestora sau renunțarea la vreo măsură ceea ce dovedește coerența strategiei.

Nivelul actual al eficacității programului este legat într-o foarte mare măsură de succesul câtorva măsuri din următoarele considerente: există măsuri care nu au fost încă lansate, iar măsurile lansate nu au înregistrat încă proiecte finalizate, aceste aspecte afectând gradul de eficacitate al implementării SDL.

Având în vedere că au trecut aproape 2 ani de la începerea implementării SDL, nivelul cheltuielilor angajate (contracte semnate) este unul mediu reprezentând 39,23% din suma totală alocată, nivelul cheltuielilor efectuate (plăți) este scăzut – 11,45%, iar nivelul realizărilor indicatorilor este nesatisfăcător.

Nivelul de implementare este scăzut pentru efectuarea unei analize cuprinzătoare și semnificative a eficienței cheltuielilor sale. Deoarece nu există la acest moment proiecte finalizate și nu au fost lansate toate măsurile incluse în strategie se impune realizarea evaluării eficacității programului într-o etapă ulterioară în care implementarea SDL Tövishát se va afla într-un stadiu mai avansat de implementare, pentru a putea formula concluzii pertinente.

Din cauza stadiului incipient de implementare al SDL și a faptului că unele măsuri încă nu au fost la lansate măsura în care au fost atinse obiectivele strategiei este mică.

Din estimările indicatorilor țintă pentru proiectele contractate, coroborate cu proiectele aflate în curs de evaluare și a calendarului de lansare a măsurilor echipa de evaluare apreciază că probabilitatea atingerii obiectivelor este ridicată.

În ceea ce privește serviciile și infrastructurile locale în zonele rurale, accesul la serviciile și la infrastructurile locale în zonele rurale și crearea de oportunități de ocupare a forței de muncă se pot observa îmbunătățiri ca efect al implementării SDL Tövishát.

Mecanismul de implementare al strategiei a funcționat la o capacitate bună reușind să pună la dispoziția aplicanților 97,5% din fondurile alocate. (procentul alocării financiare pentru măsurile deschise.)

Capitalul social în teritoriul Tövishát s-a îmbunătățit prin creșterea colaborării și încrederii reciproce și față de GAL. Îmbunătățirea a fost realizată prin implicarea actorilor locali în luarea deciziilor, prin prezentarea unor oportunități de finanțare și coagularea partenerilor publici și privați și ai societății civile în jurul unor proiecte comune.

La nivel de teritoriu prin facilitarea GAL s-au constituit noi forme de organizare la nivel de teritoriu și s-au constituit parteneriate pentru depunerea unor proiecte.

Prin intermediul asociației au fost dezvoltate competențe și capacități ale liderilor locali din teritoriu prin intermediul seminarilor de instruire organizate.

Se observă o creștere a capacității de a gestiona fonduri publice-private deoarece au fost pregătite documentațiile necesare pentru aplicarea prin diverse programe de finanțare.

Rezultatele implementării SDL încă nu pot fi cuantificate datorită stadiului incipient în care se află majoritatea proiectelor contractate, iar unele măsuri încă nu au fost lansate.

Există o serie de factori pozitivi care au influențat implementarea strategiei în teritoriul Tövishát, printre aceștia fiind amintiți: gradul de pregătire ridicat al personalului GAL și al liderilor locali, eficiența ridicată a animării, coeziunea parteneriatului ridicată, calitatea ridicată a procesului de evaluare și selecție, adaptarea modalităților de comunicare la tendințele actuale, colaborarea bună cu actorii cheie implicați în implementarea SDL.

Pe de altă parte, factorii de insucces care au determinat blocaje în atingerea obiectivelor sunt: birocrăția excesivă, sumele mici disponibile pentru finanțarea proiectelor, întârzieri în elaborarea ghidurilor solicitantului pentru măsurile atipice, capacitatea scăzută de cofinanțare a beneficiarilor, instabilitatea fiscal, legislative și economică.

2 Context

2.1 Informații despre GAL Tövishát

Asociația Grup de Acțiune Locală Tövishát este un parteneriat creat prin asocierea voluntară a unui număr de 53 parteneri ce provin din spațiul eligibil LEADER Tövishát după cum urmează: 12 autorități locale reprezentând un procent de 22.64%, 25 parteneri privați reprezentând un procent de 47.17% și 16 parteneri societate civilă (ONG) reprezentând un procent de 30.19%

Teritoriul LEADER Tövishát este amplasat în Regiunea de Nord-Vest a țării și acoperă un număr de 12 unități administrativ teritoriale (11 comune și un oraș) din județele Sălaj și Satu Mare. Teritoriul are o suprafață totală de 730,73 km² și o populație de 40.381 locuitori, teritoriul reprezintă 11,63% din suprafața județului Sălaj și 6,37% din suprafața județului Satu Mare. Teritoriul este compus din Orașul Cehu Silvaniei și comunele Bocșa, Coșeu, Crișeni, Dobrin, Hereclean, Sălățig, Sărmășag și Șamșud din Județul Sălaj respectiv comunele Bogdand, Hodod, Supur din Județul Satu Mare.

2.2 Contextul strategiei de dezvoltare locală

Strategia de Dezvoltare Locală a GAL Tövishát a fost elaborată în perioada decembrie 2015-aprilie 2016 și a beneficiat de sprijinul FEADR prin Programul de Dezvoltare Rurală 2014 - 2020, componenta LEADER prin Măsura 19.1 "Sprijin pregătitor pentru elaborarea strategiilor de dezvoltare locală".

Strategia de dezvoltare propusă pentru microregiunea Tövishát, pentru perioada 2014-2020, se bazează pe rezultatele analizei SWOT și pe nevoile și provocările care au putut fi identificate în urma acestei analize.

SDL Tövishát 2014-2020 pornește de la analiza cantitativă și calitativă a condițiilor existente și a tendințelor înregistrate la nivelul microregiunii, un teritoriu ce a acoperit 12 unități administrativ-teritoriale, în domenii legate de: resursele naturale, sistemul de așezări, structura socio-demografică a populației, infrastructura, mediul, economia, turismul, agricultura și dezvoltarea rurală.

Microregiunea se confruntă cu numeroase probleme legate de infrastructura tehnico-edilărită, de insuficiența locurilor de muncă, de o slabă diversificare a economiei precum și de un nivel de educație neadecvat cerințelor de pe piață. De asemenea, serviciile pentru populație (medicale, sociale și educaționale) dețin o infrastructură slab dezvoltată și neadecvată unor servicii de calitate, iar la nivelul populației vârstnice și a minorităților etnice, în special a celei rromice există un risc ridicat de excluziune socială.

În ceea ce privește sectorul agricol acesta nu este suficient de competitiv și se confruntă cu numeroase probleme datorită gradului de tehnologizare scăzut și a capacității scăzute de valorificare a produselor obținute pe piață. De asemenea, noile tehnologii inclusiv cele IT nu au reușit să pătrundă pe întreg teritoriul LEADER Tövishát, 10 unități administrativ-teritoriale din 12 nu au rețele broadband care să asigure viteze de transfer de minim 30Mbps.

Analiza situației existente evidențiază potențialul și nevoile specifice microregiunii, prin intermediul analizei punctelor tari și slabe, oportunităților și amenințărilor (SWOT). Pe baza acestor informații, a viziunii de dezvoltare pe termen lung, precum și a contextului de planificare și programare de la nivel național și european privind politica de dezvoltare rurală pentru perioada 2014-2020, au fost formulate obiective, priorități, măsuri și acțiuni specifice de dezvoltare ale microregiunii pentru exercițiul financiar 2014-2020. Astfel au fost trasate următoarele obiective :

Obiectiv general: Dezvoltarea multidimensională și integrată a microregiunii Tövishát pentru creșterea standardului de viață în microregiune.

Obiectivele, prioritățile și domeniile de intervenție corespund celor stabilite prin PNDR 2014 - 2020 cu adaptarea acestora la nevoile și prioritățile de dezvoltare ale teritoriului LEADER Tövishát. Astfel, cele trei obiective ale SDL LEADER Tövishát sunt:

- Creșterea competitivității agriculturii
- Îmbunătățirea gestionării durabile a resurselor naturale și combaterea schimbărilor climatice
- Dezvoltarea echilibrată economică, socială și de mediu a teritoriului, inclusiv crearea și menținerea de locuri de muncă

La acestea se adaugă obiectivele transversale:

- Mediu și climă
- Inovare

Conform acordului cadru de finanțare perioada de timp acoperită de implementare a strategiei de dezvoltare locală este cuprinsă între 07.12.2016 și 31.12.2023. Bugetul total alocat este de 2.200.748,31 euro din care 1.765.320,40 euro sunt alocați pentru sub-măsura 19.2.

Grupul de Acțiune locală Tövishát este la a doua finanțare de acest fel, acesta beneficiind de finanțare prin programul PNDR 2007-2013.

3 Scopul și obiectivele evaluării

3.1 Scopul evaluării

Scopul evaluării on-going este de a analiza realizările și contribuția Strategiei de Dezvoltare Locală Tövishát la îndeplinirea obiectivelor PNDR 2014-2020.

Obiectivul general este reprezentat de evaluarea relevanței, eficienței și eficacității intervențiilor prin SDL Tövishát, dar și a impactului și factorilor de succes sau de eșec ai strategiei. În principiu, raportul de evaluare dorește să răspundă la următoarele aspecte: felul și măsura în care au fost obținute rezultatele planificate, eficiența abordării LEADER, modul în care au fost utilizate resursele dar și percepția beneficiarilor asupra implementării strategiei.

3.2 Obiectivele evaluării

Acest raport de evaluare va fi folosit pentru a raporta și demonstra la diferite nivele, prin colectarea de informații și dovezi solide, modul în care s-a acționat, cum au fost utilizate resursele și ce rezultate și efecte au fost obținute prin implementarea SDL.

De asemenea, concluziile acestui document vor fi utilizate pentru a înțelege ce și cum funcționează sau de ce nu funcționează (factorii și mecanismele care influențează rezultatele SDL) contribuind astfel la identificarea unor eventuale măsuri de corecție pentru actuala strategie (pentru a îmbunătăți eficacitatea, eficiența, relevanța, impactul, sustenabilitatea acesteia) și la formularea de lecții utile pentru îmbunătățirea modului de proiectare și implementare ale strategiei viitoare.

Prin urmare, evaluarea va contribui la îmbunătățirea implementării strategiei și va fi folosită ca bază pentru eventuale actualizări ale strategiei pe parcursul implementării sale.

Pentru îndeplinirea scopului și obiectivelor propuse prin prezentul raport de evaluare vor fi abordate următoarele teme :

- Logica intervenției Strategiei de Dezvoltare Locală
- Eficacitatea și eficiența operațiunilor realizate și contribuția lor la obținerea rezultatelor și a impactului prevăzute de strategie
- Contribuția SDL la aria de intervenție 6B
- Mecanismul de implementare al strategiei
- Valoarea adăugată datorată metodei LEADER
- Factorii de succes și de insucces

4 Metodologia de evaluare

4.1 Descrierea metodelor și tehnicilor de evaluare

Din punct de vedere metodologic, pentru evaluarea implementării SDL Gal Tövishát s-a utilizat o abordare mixtă, folosindu-se diferite procedee pentru a colecta informațiile necesare. Metodologia de evaluare a inclus următoarele metode și tehnici de evaluare:

- Studiul/analiza documentelor; analiza datelor administrative
- Ancheta pe bază de chestionar
- Metode cantitative pentru analiza indicatorilor
- Observația
- Verificarea funcționării logicii de intervenție a strategiei
- Focus grup

Studiul/analiza documentelor; analiza datelor administrative

Această metodă reprezintă un proces de colectare și analiză a informațiilor relevante pentru evaluare, din surse scrise.

La nivelul Gal Tövishát au fost colectate date din următoarele surse: date de monitorizare ale operațiunilor finanțate, documente rezultate ca urmare a implementării operațiunilor, analiza apelurilor de selecție, măsurilor lansate, numărul de proiecte contractate și finalizate, numărul de cereri de plată depuse de beneficiari și pe realizările preliminare prin analiza indicatorilor financiari, de realizare și de rezultat.

Această metodă a fost aleasă deoarece informațiile colectate oferă o bază importantă de înțelegere a contextului de implementare a intervențiilor, a progresului implementării strategiei, a factorilor care influențează pozitiv sau negativ implementarea și rezultatele obținute cu relevanță pentru obiectivele strategiei.

De asemenea, prin această metodă au fost obținute informații importante cu un cost foarte mic, iar accesul la aceste date a fost foarte facil.

Principalele limitări și constrângeri întâmpinate de către evaluatori s-au referit la următoarele aspecte:

- documentele studiate au fost întocmite cu alte scopuri decât cele ale evaluării în consecință există doar o parte din informația necesară și într-un format care trebuie prelucrat
- calitatea documentelor a fost influențată de experiența persoanelor care le-au elaborat – putând reflecta în mod insuficient sau incomplet informațiile;
- subiectivismul autorului - unele dintre documente pot prezenta o imagine subiectivă, cu accentuarea succeselor și minimizarea problemelor.
- volumul mare de documente relevante în contextul resurselor umane și de timp limitate

Măsuri de corecție adoptate:

- stabilirea informațiilor cheie ce vor fi colectate pentru focalizarea activității și evitarea pierderii în detalii

- triangularea surselor de informative pentru a corecta eventualele greșeli și eliminarea subiectivismului
- limitările privind datele de monitorizare au fost corelate cu soluții corespunzătoare prin includerea de întrebări în chestionar și focus grup care nu se limitează doar la necesarul de informații pentru calcularea indicatorilor de rezultat.
- limitarea numărului de documente studiate la cele esențiale pentru a răspunde întrebărilor de evaluare

Ancheta pe bază de chestionar este o tehnică cantitativă de colectare a datelor prin adresarea de întrebări în rândul partenerilor Gal, a deponenților de proiecte, a beneficiarilor SDL, și colaboratorilor cu un rol în implementarea SDL.

Chestionarul a cuprins întrebări închise și deschise iar informațiile colectate au fost utilizate pentru a răspunde la întrebări de evaluare ce vizează logica intervenției strategiei, contribuția SDL la aria de intervenție 6B, mecanismul de implementare al strategiei, aplicarea metodei LEADER și valoarea adăugată a acestei abordări și contribuția strategiei la domeniile de intervenție : 2A, 5B, 5C, 5D, 6A, respectiv 6B.

Aplicarea chestionarului a fost realizată prin mai multe căi de comunicare : față în față, telefonic și electronic.

S-a optat pentru această tehnică de evaluare datorită eficienței cu care se poate acoperi un grup țintă numeros într-o perioadă de timp relativ scurtă și posibilității de a cuantifica ușor răspunsurile primite.

Limitări și constrângeri:

- contactarea telefonică a beneficiarilor nu a garantat completarea chestionarelor în mediul online de către beneficiari, existând posibilitatea obținerii unei rate reduse de răspuns
- limitarea la un număr restrâns de întrebări
- timpul scurt pentru aplicarea chestionarelor

Măsuri de corecție:

- îmbunătățirea ratei de răspuns prin contactare repetată și deplasări în teritoriu
- selectarea întrebărilor relevante pentru evaluare și corelarea acestora cu necesarul de date lipsă din aplicarea celorlalte metode

Metode cantitative pentru analiza indicatorilor au fost utilizate pentru calcularea indicatorilor de rezultat.

Observația

Observația este o metodă care permite investigarea fenomenelor în cadrul lor natural de desfășurare. Metoda a fost aleasă pentru că furnizează informații bogate asupra rezultatului observabil al intervenției, dar și privind influența contextului, luând totodată în considerare punctele de vedere ale principalilor actori și beneficiari. De asemenea, această metodă aduce

informații importante privind plus-valoarea abordării LEADER, rezultatele strategiei sau factorii care influențează implementarea acesteia.

Un alt motiv pentru care alegerea acestei metode de evaluare a fost și faptul că observația este deja utilizată în mod natural de către membrii GAL în cadrul activităților de rutină: cu ocazia întâlnirilor de animare și de promovare a teritoriului, ședințe la nivel decizional în cadrul asociației. O parte din date au fost colectate deja prin minutele și procesele verbale aferente acestor tipuri de activități.

Limitări și constrângeri:

- subiectivitatea observatorului
- timpul îndelungat pentru colectarea datelor
- cantitatea mare de informații înregistrate poate crea dificultăți evaluatorului în selectarea aspectelor relevante.
- generalizarea datelor colectate

Măsuri de corecție:

- stabilirea în prealabil a datelor ce urmează a fi colectate
- folosirea datelor colectate în corelare cu datele obținute prin alte metode

Verificarea funcționării logicii de intervenție a strategiei a fost necesară pentru reconstrui logica intervenției și pentru a verifica modificările și actualizările operate la nivelul diferitelor versiuni ale SDL.

Totodată, aceste exerciții au fost folositoare pentru identificarea de modalități de îmbunătățire a implementării strategiei și pentru o eventuală reorientare a activităților viitoare ale strategiei în funcție de logica revizuită a intervenției.

Verificarea funcționării logicii de intervenție s-a realizat pe baza anumitor întrebări adresate în cadrul chestionarului de evaluare și a focus grupurilor desfășurate.

Limitări și constrângeri:

- verificarea pe un număr prea redus de operațiuni a funcționării logicii de intervenție
- anumite măsuri nu au fost încă lansate sau nu au cheltuieli angajate până la data de 01.10.2018

Focus Grup

Metoda de tip **”focus groups”** a fost aplicată la nivelul partenerilor GAL și a beneficiarilor de proiecte prin SDL 2014-2020.

Tematicile abordate în cadrul discuțiilor au avut în vedere analizarea actualității și relevanței nevoilor identificate la momentul elaborării strategiei, capacitatea strategiei de a realiza obiectivele propuse, identificarea problemelor, a dificultăților întâmpinate în procesul de implementare al măsurilor precum și găsirea de soluții de îmbunătățire a proceselor privind implementarea măsurilor.

Această metodă de evaluare a fost aleasă deoarece într-un interval de timp scurt (2 ore), a fost posibilă colectarea unei cantități mari de informații calitative. Datorită diversității grupului

(beneficiari ai strategiei, diverși factori interesați, parteneri GAL) a fost posibilă examinarea diferitelor perspective ale participanților asupra subiectelor abordate și a percepției comunității asupra impactului strategiei la nivel local.

Limitări și constrângeri:

- limitarea metodologică a focus-grupului a inclus tendința apariției unor opinii general acceptate, precum și posibilitatea ca anumiți participanți să domine procesul de cercetare.
- disponibilitatea redusă a participanților de a răspunde la întrebările aferente temelor abordate
- lipsa de experiență a echipei de experți evaluatori: capacitate redusă de a colecta informațiile necesare analizei.

Măsuri de corecție:

- redactarea unui ghid de organizare și moderare al focus-grupului
- pregătirea în avans a unei agende care să includă toate subiectele relevante pentru procesul de cercetare și care să garanteze că tuturor participanților le-a fost alocat suficient timp pentru a-și exprima opiniile

4.2 Descrierea elementelor cheie ale evaluării – întrebările de evaluare

Prin evaluarea SDL Tövisshát sunt furnizate răspunsuri la 7 întrebări comune de evaluare și pentru 5 întrebări specifice.

În conformitate cu metodologia de evaluare, fiecărei întrebări de evaluare i-au fost asociate unul sau mai multe criterii de evaluare/analiză.

Alături de criteriile de evaluare/analiză, pentru fiecare întrebare de evaluare a fost delimitată contribuția relevantă a unuia sau mai multor indicatori comuni și adiționali de realizare și de rezultat .

În cazul în care nu au fost identificați indicatori de rezultat și/sau de impact relevanți în raport cu o anumită întrebare de evaluare, răspunsul la respectiva întrebare a fost elaborat în baza informațiilor colectate din alte surse de date precum analiza datelor administrative, chestionare, focus grupurile.

Întrebările de evaluare folosite pentru evaluarea SDL Tövisshát sunt prezentate în Anexa nr. 1- Matricea de evaluare SDL Tövisshát și cuprinde informații asupra criteriilor de evaluare, indicatorilor și surselor de date.

4.3 Sursa datelor

Pentru a putea răspunde la întrebările de evaluare , echipa de evaluare a folosit date și informații care provin din următoarele surse principale:

- sistemul existent de monitorizare a operațiunilor finanțate. Din acest sistem s-au obținut date privind valorile realizate ale indicatorilor de realizare și de rezultat, date privind progresul financiar al operațiunilor;
- din teren, prin aplicarea metodelor și tehnicilor de evaluare alese pentru colectarea de date și informații cantitative și calitative necesare evaluării;

- din cadrul sistemului GAL de monitorizare a propriei activități, în special pentru evaluarea rezultatelor abordării LEADER și a valorii adăugate aduse.

Pe parcursul procesului de evaluare echipa a utilizat **atât surse primare de date**, cât și **surse secundare**.

În ceea ce privește **sursele primare de date** utilizate acestea au fost colectate date prin:

- Ancheta pe bază de chestionar
- Focus grupuri cu actori relevanți

Sursele secundare utilizate pentru colectarea datelor au fost reprezentate de date provenind din sistemul de monitorizare.

Prin strategia de dezvoltare locală, GAL Tövishát și-a asumat rolul de implementare, evaluare, monitorizare și control al SDL, precum și colaborarea strânsă cu celelalte instituții care au responsabilități în absorbția fondurilor FEADR prin PNDR 2014-2020.

Pe parcursul implementării strategiei de dezvoltare, GAL Tövishát și-a asumat că va realiza analize periodice, în cadrul cărora resursele, activitățile și rezultatele vor fi monitorizate prin raportarea la obiectivele imediate și la cele generale, comparând realitatea cu activitățile programate, timpul estimat, costurile și calitatea, impactul și problemele determinate de acestea, precum și recomandări pentru acțiunile viitoare. Realizarea periodică a rapoartelor de monitorizare intermediare a generat date administrative privind progresul și rezultatele proiectelor, indicatorii de realizare și rezultat, informații financiare privind încadrarea în bugetul alocat (indicatorii financiari), atingerea obiectivelor generale și specifice (indicatorii de impact). Alte informații au fost colectate de către GAL în cadrul acțiunilor de animare prin observație directă, prin minutele întâlnirilor dar și prin discuțiile cu liderii locali. Astfel s-a putut efectua o analiză privind activitatea GAL și rezultatele acestei activități la nivel local, în special ca bază pentru a demonstra efectele abordării LEADER.

Completarea chestionarului a fost efectuată prin mai multe mijloace de comunicare pentru un număr de 62 persoane implicate în implementarea SDL după cum urmează:

- 38 Parteneri Gal Tövishát
- 4 Deponenți proiecte
- 18 Beneficiari de fonduri prin Gal Tövishát
- 2 Colaboratori/alte părți implicate

Pentru aplicarea metodei anchetei pe bază de chestionare au fost urmați următorii pași:

- a) A fost selectat grupul țintă și au fost nominalizate persoanele cărora le va fi aplicat chestionarul
- b) Au fost selectate temele de evaluare și a fost creat chestionarul
- c) Au fost colectate datele de contact ale respondenților din baza de date ale Gal și alte surse alternative de informații (lideri locali, liste de prezență de la acțiunile de promovare și animare a teritoriului)

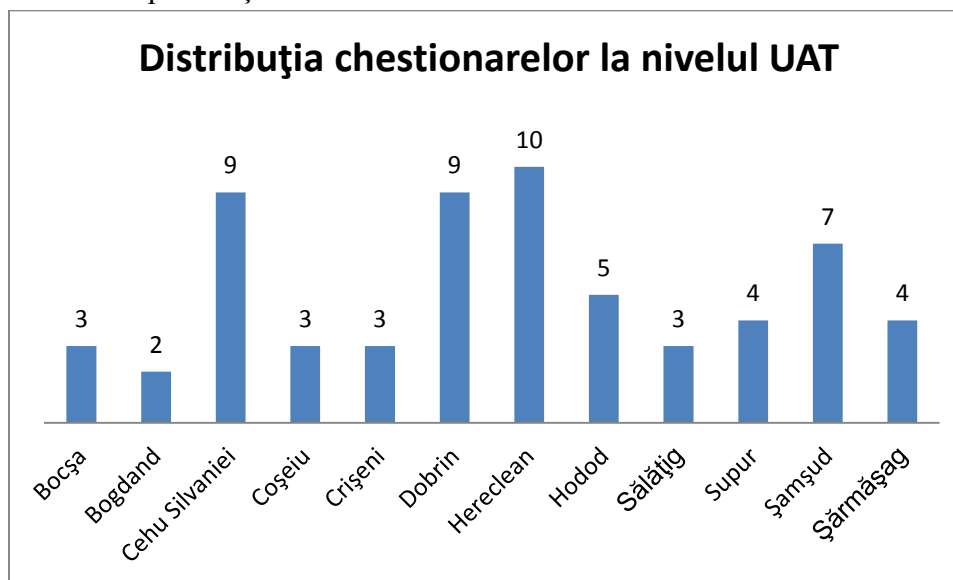
d) Membri echipei de evaluare au aplicat chestionarele prin mai multe metode: e-mail, telefonic sau deplasarea în localitățile de proveniență ale respondenților

Tip beneficiar	Chestionare transmise	Chestionare primite	Diferențe
Parteneri Gal Tövishát	53	38	15
Deponenți proiecte	10	4	6
Beneficiari de fonduri prin Gal Tövishát	22	18	4
Colaboratori/alte părți implicate	10	2	8

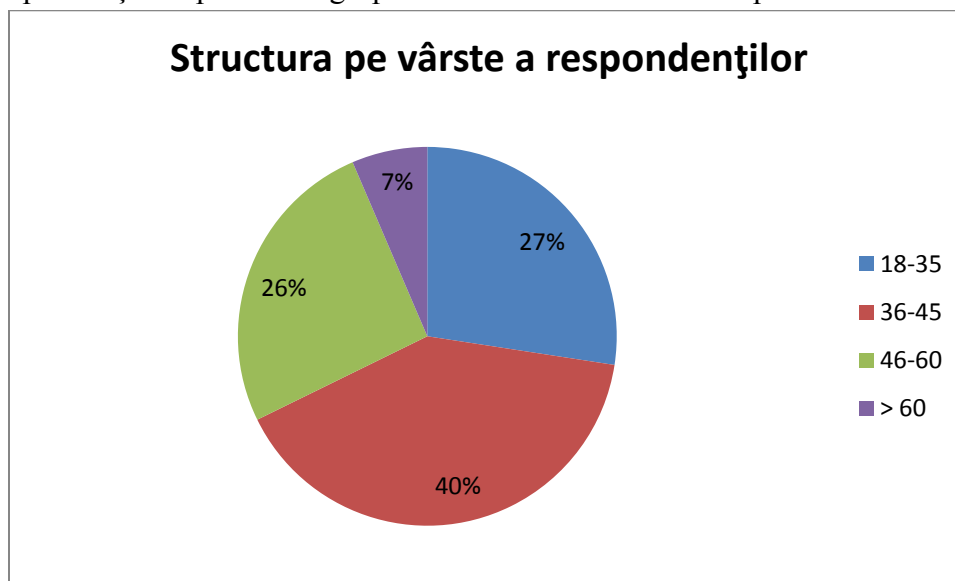
Tabel 1 - Centralizarea numărului de răspunsuri colectate prin intermediul cercetării pe bază de chestionar

Această structură a respondenților asigură acoperirea tuturor categoriilor de actori cheie interesați în implementarea strategiei.

Din analiza informațiilor generale completate de către respondenți rezultă că chestionarele au fost distribuite în toate UAT-urile care face parte din parteneriat, asigurându-se în acest fel reprezentativitatea respondenților la nivel de teritoriu.

În ceea ce privește structura de vârstă a celor care au completat chestionarul, din analiza datelor reiese că respondenții acoperă toate grupele de vârstă interesate în implementarea strategiei.

Focus grupuri

O altă metodă aplicată pentru colectarea informațiilor de natură calitativă a fost reprezentată de focus grup. Astfel, au fost organizate două focus grupuri în vederea completării informațiilor colectate prin chestionare, pentru a răspunde la întrebările de evaluare referitoare la Domeniile de Intervenție 2A, 5B, 5C, 5D 6A și 6B încadrate pe Prioritățile 2, 5 și 6.

Discuțiile referitoare la fiecare întrebare de evaluare au urmărit următoarele aspecte:

- Relevanța;
- Eficacitatea;
- Aspecte cheie/ principalele bariere (administrative, financiare, tehnice, geografice și cauzate de lipsa de conștientizare și de informare a populației) care influențează atingerea obiectivelor programului;
- Recomandări.

S-au organizat două focus grupuri cu beneficiari/solicitanți de finanțări prin GAL Tövisshát organizați pe două categorii respectiv:

- Solicitanți/beneficiari publici și ONG-uri
- Solicitanți/beneficiari privați agricoli și non agricoli.

Discuțiile în cadrul focus grupurilor au fost moderate de un facilitator (membru în echipa de evaluare) Interacțiunile din cadrul focus grupurilor și dinamica acestora a contribuit la obținerea unor opinii relevante evaluării într-un timp relativ scurt.

5 Constatările și concluziile evaluării

5.1 Logica intervenției Strategiei de Dezvoltare Locală

Până la data de 01.10.2018, Strategia de Dezvoltare Locală Tövishát a fost modificată o singură dată, această modificare neafectând relevanța intervențiilor SDL, comparativ cu versiunea inițială.

Cu toate acestea, ne propunem să facem o reprezentare actualizată a logicii de intervenție a programului pentru fiecare prioritate, respectiv domeniu de intervenție programat, în baza informațiilor cuprinse în versiunea a doua a SDL Tövishát.

Astfel, în cadrul acestui capitol se va răspunde la următoarele întrebări de evaluare:

- În ce măsură logica de intervenție a strategiei de dezvoltare locală este încă relevantă față de nevoile socio-economice și potențialul de dezvoltare ale teritoriului?
- Cât de coerentă este logica intervenției care stă la baza strategiei de dezvoltare locală?

Pentru a putea răspunde acestor întrebări mai întâi se impune o prezentare succintă a logicii intervenției și a stadiului de implementare a măsurilor propuse pentru atingerea obiectivelor.

Structura logicii intervenției SDL Tövishát este reprezentată în tabelul următor și prezintă o imagine de ansamblu a priorităților, domeniilor de intervenție și a combinațiilor de măsuri, cu referire la contribuția la domeniile de intervenție programate.

Obiective de dezvoltare rurală	Priorități de dezvoltare rurală	Domenii intervenție	Măsuri	Indicatori de rezultat
1) Creșterea competitivității agriculturii (P1, P2,P3)	P1- Încurajarea transferului de cunoștințe și a inovării în teritoriu	1A	M1.1 M16.4	Cheltuieli publice totale = 6.510,24 euro
		1B	M16.4	Numărul total de operațiuni de cooperare sprijinite = 1
		1C	M1.1 M1.3	Numărul total al participanților instruiți = 120
	P2- Creșterea viabilității exploatațiilor și a competitivității agriculturii și promovarea tehnologiilor agricole inovatoare	2A	M1.1 M1.3 M 6.3 M16.4	Numărul de exploatații agricole /beneficiari sprijiniți = 8
		2B	M1.1 M6.1	
	P3- Promovarea organizării lanțului agroalimentar inclusiv procesarea și comercializarea produselor agricole, a bunăstării animalelor și a gestionării	3A	M1.1 M1.3 M3.1 M16.4 M9.1	Număr exploatații agricole care primesc sprijin pentru participarea la sistemele de calitate, la piețele locale, la circuitele de aprovizionare scurte precum și la grupuri/ organizații de producători =
		3B	M1.1	

	riscurilor în agricultură			1
2) Îmbunătățirea gestionării durabile a resurselor naturale și combaterea schimbărilor climatice (P1, P5)	P5 - Promovarea utilizării eficiente a resurselor și sprijinirea tranziției către o economie cu emisii reduse de carbon și reziliență la schimbările climatice	5B	M1.1 M1.3 M7.2 M7.8 M6.4	Suprafața totală
		5C	M1.1 M1.3 M6.2 M6.4 M7.2 M7.8	Totalul investițiilor
		5D	M1.1 M6.1 M6.3	Suprafața totală sau UVM în cauză
3) Dezvoltarea echilibrată economică, socială și de mediu a teritoriului inclusiv crearea și menținerea de locuri de muncă (P1, P6)	P6- Promovarea incluziunii sociale, a reducerii sărăciei și a dezvoltării economice în teritoriu	6A	M1.1 M1.3 M6.2 M6.4	Locuri de muncă create = 14
		6B	M1.1 M1.3 M7.2 M7.8	Populație netă care beneficiază de servicii/infrastructuri = 40.381
		6C	M7.3 M1.3	Populație netă care beneficiază de servicii TIC= 250 Numărul de gospodării din spațiul rural = 10

Tabel 2 - Logica intervenției SDL Tövishát

Pentru o mai bună înțelegere a logicii intervenției și a obiectivelor urmărite, în continuare sunt prezentate pe scurt măsurile și stadiul de implementare aferente SDL Tövishát.

Măsura 1.1 – Formare profesională și acțiuni pentru dobândirea de competențe

Obiective de dezvoltare rurală

- Creșterea competitivității agriculturii
- Asigurarea gestionării durabile a resurselor naturale și combaterea schimbărilor climatice
- Obținerea unei dezvoltări teritoriale echilibrate a economiilor și comunităților rurale, inclusiv crearea și menținerea de locuri de muncă.

Obiectivele specifice/locale ale măsurii

Îmbunătățirea competențelor și cunoștințelor de bază precum și diseminarea/asimilarea rezultatelor cercetării și a inovării, prin acțiuni de formare profesională și dobândire de

cunoștințe în rândul tinerilor fermieri, fermieri-persoane fizice care activează în ferme mici și beneficiari de sprijin ai măsurilor 6.1 și 6.3 din cadrul SDL LEADER Tövishát.

Beneficiari eligibili

Entități publice sau private care activează în domeniul formării profesionale a adulților care aplică individual sau în parteneriat cu entități publice sau private ca de exemplu: instituții de învățământ, asociații profesionale, institute de cercetare, institute și stațiuni de cercetare etc. și care îndeplinesc criteriile de eligibilitate și de selecție

Indicatori de monitorizare :

Cheltuieli publice totale : 6.510,24 euro

Numărul total de participanți instruiți : 60

Alocare financiară : 6.510,24 euro

Sesiuni lansate: 0

Număr proiecte depuse : 0

Măsura 1.3 - Activități de informare și formare online

Obiective de dezvoltare rurală

- Creșterea competitivității agriculturii
- Asigurarea gestionării durabile a resurselor naturale și combaterea schimbărilor climatice
- Obținerea unei dezvoltări teritoriale echilibrate a economiilor și comunităților rurale, inclusiv crearea și menținerea de locuri de muncă.

Obiectivele specifice/locale ale măsurii

Susținerea accesului la servicii de informare și formare continuă prin utilizarea elearningului cu impact asupra îmbunătățirii cunoștințelor în rândul tinerilor fermieri, fermierilor-persoane fizice care activează în ferme mici și a beneficiarilor de sprijin ai măsurilor 6.1 și 6.3, a grupurilor de producători și a cooperativelor și asociațiilor agricole beneficiare ale măsurilor 16.4, 3.1 și 9.1 din cadrul SDL LEADER Tövishát.

Beneficiari eligibili

Entități publice sau private care activează în domeniul formării profesionale a adulților care aplică individual sau în parteneriat cu entități publice sau private ca de exemplu: instituții de învățământ, asociații profesionale, institute de cercetare, institute și stațiuni de cercetare etc. și care îndeplinesc criteriile de eligibilitate și de selecție.

Indicatori de monitorizare :

Cheltuieli publice totale :11.957,78 euro

Numărul total de participanți instruiți :60

Alocare financiară : 11.957,78 euro

Sesiuni lansate: 0

Număr proiecte depuse : 0

Măsura 3.1 - Sprijin pentru participarea pentru prima dată la sistemele de calitate

Obiective de dezvoltare rurală

- Creșterea competitivității agriculturii

Obiectivele specifice/locale ale măsurii

Sprijinirea participării fermierilor și a grupurilor de fermieri pentru prima dată la schemele de calitate

Beneficiari eligibili

-Fermieri, cu excepția persoanelor fizice neautorizate sau grup de fermieri care participă pentru prima dată la schemele de calitate.

-Cooperative (cooperativele agricole și societățile cooperative agricole), grupuri de producători, constituite în baza legislației naționale în vigoare sunt eligibile doar pentru activitățile de informare și promovare.

Indicatori de monitorizare :

Numărul de exploatații agricole care primesc sprijin pentru participarea la sistemele de calitate.:1

Alocare financiară : 6.799,59 euro

Sesiuni lansate: 0

Număr proiecte depuse : 0

Măsura 6.1 – Sprijin pentru instalarea tinerilor fermieri

Obiective de dezvoltare rurală

- Creșterea competitivității agriculturii

Obiectivele specifice/locale ale măsurii

-instalarea pentru prima dată a tinerilor fermieri, ca șefi/manageri ai unei exploatații agricole;

-îmbunătățirea managementului, creșterea competitivității sectorului agricol, precum și conformitatea cu cerințele de protecție a mediului, igienă și bunăstarea animalelor și siguranța la locul de muncă;

- submăsura va crea posibilitatea tinerilor fermieri rezidenți, cu domiciliul stabil în România cu un minim de cunoștințe de bază, să se instaleze ca șefi/manageri ai exploatației;

-creșterea numărului de tineri fermieri care încep pentru prima dată o activitate agricolă ca șefi/manageri de exploatație;

-încurajarea tinerilor și a familiilor din mediul rural de a se stabili în mediul rural, ceea ce va crea un efect pozitiv asupra economiei naționale în general.

Beneficiari eligibili

Tânărul fermier așa cum este definit în art. 2 din R(UE) nr. 1305/2013*, care se instalează ca unic șef al exploatației agricole; Persoană juridică cu mai mulți acționari unde un tânăr fermier, așa cum este definit în art. 2 din R(UE) nr. 1305/2013 se instalează și exercită un control efectiv pe termen lung în ceea ce privește deciziile referitoare la gestionare, la beneficii și la riscurile financiare legate de exploatațieși deține cel puțin 50%+1 din acțiuni.

Indicatori de monitorizare :

Numărul de exploatații agricole/beneficiari sprijiniți (indicator țintă minim 3 exploatații/beneficiari)

Alocare financiară : 60.000 euro

Sesiuni lansate: 1

Număr proiecte depuse : 5

Număr proiecte eligibile: 2

Valoare publică eligibilă: 60.000 euro

Număr proiecte contractate: 0

Total beneficiari sprijiniți: 0

Măsura 6.2 – Sprijin pentru demararea de activități non-agricole

Obiective de dezvoltare rurală

- Obținerea unei dezvoltări teritoriale echilibrate a economiilor și comunităților rurale, inclusiv crearea și menținerea de locuri de muncă.

Obiectivele specifice/locale ale măsurii

- diversificarea economiei rurale prin creșterea numărului de microîntreprinderi și întreprinderi mici în sectorul non-agricol, dezvoltarea serviciilor și crearea de locuri de muncă în spațiul LEADER Tövishát;

- încurajarea menținerii și dezvoltării activităților meșteșugărești tradiționale

Beneficiari eligibili

- Fermieri sau membrii unei gospodării agricole, care își diversifică activitatea prin înființarea unei activități non-agricole în spațiul LEADER Tövishát pentru prima dată. Persoanele fizice neautorizate nu sunt eligibile;

- Micro-întreprinderi și întreprinderi mici existente din spațiul LEADER Tövishát, care își propun activități non-agricole, pe care pe care nu le-au mai efectuat până la data aplicării pentru sprijin;

- Micro-întreprinderi și întreprinderi mici noi, înființate în anul depunerii aplicației de finanțare sau cu o vechime de maxim 3 ani fiscali, care nu au desfășurat activități până în momentul depunerii acestora (start-ups).

Indicatori de monitorizare :

Locuri de muncă nou create : 10

Alocare financiară : 280.000 euro

Sesiuni lansate: 1

Număr proiecte depuse : 9

Număr proiecte eligibile: 7

Valoare publică eligibilă: 280.000 euro

Număr proiecte contractate: 7

Total beneficiari sprijiniți: 7

Măsura 6.3 – Sprijin pentru dezvoltarea fermelor mici

Obiective de dezvoltare rurală

- Creșterea competitivității agriculturii

Obiectivele specifice/locale ale măsurii

- Îmbunătățirea managementului exploatației agricole;
- Orientarea spre piață a exploatațiilor agricole de mici dimensiuni;

Beneficiari eligibili

Fermierii care au drept de proprietate și/sau drept de folosință pentru o exploatație agricolă care intră în categoria de fermă mică conform definiției relevante cu excepția persoanelor fizice neautorizate din teritoriul LEADER Tövishát

Indicatori de monitorizare :

Numărul de exploatații agricole/beneficiari sprijiniți (indicator țintă minim 5 exploatații/beneficiari)

Alocare financiară : 74.193,05 euro

Sesiuni lansate: 0

Număr proiecte depuse : 5

Număr proiecte eligibile: 5

Valoare publică eligibilă: 74.193,05 euro

Număr proiecte contractate: 0

Total beneficiari sprijiniți: 0

Măsura 6.4 - Investiții în crearea și dezvoltarea de activități non-agricole

Obiective de dezvoltare rurală

- Obținerea unei dezvoltări teritoriale echilibrate a economiilor și comunităților rurale, inclusiv crearea și menținerea de locuri de muncă.

Obiectivele specifice/locale ale măsurii

- Stimularea mediului de afaceri din teritoriul LEADER Tövishát, contribuind la creșterea numărului de activități non-agricole desfășurate în zonele rurale;
- Dezvoltarea activităților non-agricole existente;
- Crearea a cel puțin 10 noi locuri de muncă

Beneficiari eligibili

- micro-întreprinderi și întreprinderi non-agricole mici existente și nou înființate din spațiul LEADER Tövishát;

- fermieri sau membrii unor gospodării agricole care își diversifică activitatea de bază agricolă prin dezvoltarea unei activități non-agricole în zona rurală în cadrul întreprinderii deja existente încadrabile în microîntreprinderi și întreprinderi mici, cu excepția persoanelor fizice neautorizate

Indicatori de monitorizare :

- Număr de beneficiari
- Număr de locuri de muncă nou create: cel puțin 10 noi locuri de muncă

Alocare financiară : 471.126,54 euro

Sesiuni lansate: 2

Număr proiecte depuse : 7

Număr proiecte eligibile: 7

Valoare publică eligibilă: 328.657 euro

Număr proiecte contractate: 4

Total beneficiari sprijiniți: 4

Măsura 7.2 - Investiții pentru comunitate și promovarea utilizării energiei din surse regenerabile

Obiective de dezvoltare rurală

- Asigurarea gestionării durabile a resurselor naturale și combaterea schimbărilor climatice
- Obținerea unei dezvoltări teritoriale echilibrate a economiilor și comunităților rurale, inclusiv crearea și menținerea de locuri de muncă.

Obiectivele specifice/locale ale măsurii

- Creșterea numărului de locuitori din teritoriul LEADER Tövishát care beneficiază de infrastructură de bază îmbunătățită

Beneficiari eligibili

- Unitățile administrativ teritoriale din teritoriul LEADER Tövishát;
- Instituții publice și private din teritoriul LEADER Tövishát
- ONG-uri definite conform legislației în vigoare din teritoriul LEADER Tövishát;
- Unități de cult conform legislației în vigoare din teritoriul LEADER Tövishát.

Indicatori de monitorizare :

Populație netă care beneficiază de servicii/infrastructuri îmbunătățite.: 40.381 locuitori

Alocare financiară : 680.425,83 euro

Sesiuni lansate: 3

Număr proiecte depuse : 12

Număr proiecte eligibile: 12

Valoare publică eligibilă: 677.465 euro

Număr proiecte contractate: 7

Total beneficiari sprijiniți: 7

Măsura 7.3 – Sprijin pentru infrastructura de broadband

Obiective de dezvoltare rurală

- Obținerea unei dezvoltări teritoriale echilibrate a economiilor și comunităților rurale, inclusiv crearea și menținerea de locuri de muncă.

Obiectivele specifice/locale ale măsurii

- Creșterea accesului populației din teritoriul LEADER Tövishát la servicii de comunicații în bandă largă

Beneficiari eligibili

- Entități private care se încadrează în categoria întreprinderilor mici și mijlocii (IMM) conform legislației în vigoare Legea 346/2004 care activează sau urmează să activeze în teritoriul LEADER Tövishát în domeniul tehnologiei informației și comunicațiilor
- Grupul de acțiune locală Tövishát în cazul în care niciun alt solicitant nu-și manifestă interesul pentru a aplica;
- Entități publice, ADI, APL, cu respectarea legislației specifice

Indicatori de monitorizare :

Populație netă care beneficiază de servicii TIC: 250

Numărul de gospodării din spațiul rural: minim 10

Alocare financiară : 40.000 euro

Sesiuni lansate: 1

Număr proiecte depuse : 0

Număr proiecte eligibile: 0

Valoare publică eligibilă: 0

Număr proiecte contractate: 0

Total beneficiari sprijiniți: 0

Măsura 7.8 - Investiții în infrastructura socială și pentru integrarea minorităților etnice

Obiective de dezvoltare rurală

- Asigurarea gestionării durabile a resurselor naturale și combaterea schimbărilor climatice
- Obținerea unei dezvoltări teritoriale echilibrate a economiilor și comunităților rurale, inclusiv crearea și menținerea de locuri de muncă.

Obiectivele specifice/locale ale măsurii

- creșterea numărului de locuitori din teritoriul LEADER Tövishát care beneficiază de servicii sociale adecvate nevoilor lor
- creșterea gradului de integrare în comunitate a minorităților etnice în special a romilor

Beneficiari eligibili

- UAT-urile
- ONG-uri;
- Unități ale economiei sociale aflate pe teritoriul LEADER Tövishát

- Grupul de Acțiune Locală Tövishát, începând cu al doilea apel de selecție

Indicatori de monitorizare :

Populație netă care beneficiază de servicii/infrastructuri îmbunătățite: minim 50

Alocare financiară : 115.500 euro

Sesiuni lansate: 1

Număr proiecte depuse : 0

Număr proiecte eligibile: 0

Valoare publică eligibilă: 0

Număr proiecte contractate: 0

Total beneficiari sprijiniți: 0

Măsura 9.1 - Inițierea de grupuri și organizații de producători în agricultură

Obiective de dezvoltare rurală

- Creșterea competitivității agriculturii
- Asigurarea gestionării durabile a resurselor naturale și combaterea schimbărilor climatice
- Obținerea unei dezvoltări teritoriale echilibrate a economiilor și comunităților rurale, inclusiv crearea și menținerea de locuri de muncă.

Obiectivele specifice/locale ale măsurii

Obiectivul principal al măsurii este de a contribui la asocierea producătorilor agricoli cu scopul de a asigura o mai bună valorificare a produselor membrilor, degrevând astfel producătorul de sarcina vânzării producției, ceea ce contribuie direct la o mai bună integrare a producătorilor agroalimentari pe piață și la nivelul lanțurilor scurte de aprovizionare

Beneficiari eligibili

Grupurile de producători din sectorul agricol care se încadrează în definiția IMM-urilor și care au fost recunoscute oficial de către autoritatea competentă după 1 ianuarie 2014 și înainte de solicitarea sprijinului. Sprijinul se acordă grupurilor de producători recunoscute conform legislației naționale în vigoare, pentru următoarele categorii: produse agricole, produse horticoale (exceptând grupurile sprijinite prin subprogramul pomicol care acoperă speciile de pomi și arbuști fructiferi din Anexa I a STP), produse de origine animală, mixte.

Indicatori de monitorizare :

Număr de exploatații care primesc sprijin pentru participarea la grupuri/organizații de producători: 1

Alocare financiară : 4.340,16 euro

Sesiuni lansate: 0

Număr proiecte depuse : 0

Măsura 16.4 - Sprijin pentru cooperare și piețe locale de desfacere

Obiective de dezvoltare rurală

- Creșterea competitivității agriculturii
- Asigurarea gestionării durabile a resurselor naturale și combaterea schimbărilor climatice
- Obținerea unei dezvoltări teritoriale echilibrate a economiilor și comunităților rurale, inclusiv crearea și menținerea de locuri de muncă.

Obiectivele specifice/locale ale măsurii

Îmbunătățirea cooperării între actorii locali în scopul comercializării produselor agroalimentare prin intermediul lanțurilor scurte de aprovizionare. Măsura va încuraja atât cooperarea dintre fermieri, procesatori, comercianți alimentari cu amănuntul, restaurante, hoteluri și alte forme de cazare din teritoriul LEADER Tövishát cât și realizarea de parteneriate cu organizații neguvernamentale și autorități publice din teritoriu.

Beneficiari eligibili

Parteneriatele constituite din cel puțin un partener din categoriile de mai jos și cel puțin un fermier sau un grup de producători/o cooperativă care își desfășoară activitatea în sectorul agricol.

Fermieri organizați ca PFA, II, IF;

Microîntreprinderi și întreprinderi mici;

Organizații neguvernamentale;

Consilii locale;

Unități școlare, sanitare, de agrement și de alimentație publică.

Indicatori de monitorizare :

Număr total de operațiuni de cooperare sprijinite în cadrul măsurii.:1

Alocare financiară : 14.467,21 euro

Sesiuni lansate: 0

Număr proiecte depuse : 0

RĂSPUNSUL LA ÎNTREBĂRILE DE EVALUARE

Întrebarea de evaluare 1 : În ce măsură logica de intervenție a strategiei de dezvoltare locală este încă relevantă față de nevoile socio-economice și potențialul de dezvoltare ale teritoriului?

Criterii de evaluare

- Nevoile de la momentul elaborării SDL până în prezent au rămas la fel/ s-au modificat
- Măsurile din cadrul SDL au fost revizuite, în caz de necesitate, pentru a ține cont de dinamica acestor nevoi

Tehnici și metode de evaluare folosite

- Studiul/analiza documentelor; analiza datelor administrative
- Ancheta pe bază de chestionar
- Observația
- Focus grup

Pentru a putea răspunde acestei întrebări au fost folosite următoarele surse de informații: focus grupul, chestionarul de evaluare, observația și au fost colectate informații din activitățile de animare a teritoriului desfășurate de Gal Tövisshát în perioada 2017-2018. De asemenea au fost analizate documente administrative relevante scopului urmărit.

Având în vedere gradul de implementare a strategiei, în acest prim raport de evaluare, evaluarea s-a concentrat, în principal pe revizuirile a nivelul strategiei de dezvoltare locală.

Criteriul de evaluare 1

Nevoile de la momentul elaborării SDL până în prezent au rămas la fel/ s-au modificat

Indicator țintă: Numărul de nevoi din SDL revizuite

La momentul elaborării strategiei, nevoile teritoriului au fost identificate ținându-se cont în primul rând de opinia populației din microregiune (întâlniri de animare, chestionare, focus grupuri), dar o parte dintre aceste nevoi au fost influențate de o varietate de alte elemente: nevoia de a răspunde unor cerințe administrative sau de a satisface criteriile de evaluare pentru ca strategia să fie selectată. Astfel, la nivelul regiunii vizate au fost identificate următoarele nevoi:

N1. Adecvarea cunoștințelor la necesitățile pieței în domeniul agricol și non-agricol inclusiv în ce privește inovarea, protejarea mediului, utilizarea TIC, a limbilor străine și managementul întreprinderilor

N2. Adecvarea capitalului de lucru și a tehnologiilor pentru creșterea competitivității activităților agricole și non-agricole

N3. Modernizarea sectorului de procesare a produselor agricole și adaptarea la standardele europene

N4. Reîntinerirea generațiilor de fermieri

N5. Restructurarea, consolidarea și modernizarea fermelor mici în ferme moderne

- N6. Înființarea de cooperative și grupuri de producători
- N7. Organizarea de lanțuri alimentare integrate
- N8. Menținerea diversității și a valorii biologice a terenurilor și a zonelor Natura 2000
- N9. Protecția și îmbunătățirea mediului precum și gestionarea eficientă a resurselor naturale
- N10. Reducerea gradului de sărăcie și de excluziune socială în special a minorităților române
- N11. Îmbunătățirea infrastructurii de bază și adecvarea serviciilor educaționale, sociale și medicale la nevoile populației inclusiv modernizarea învățământului agricol și tehnic
- N12. Înființarea de noi servicii pentru populația rurală – servicii de formare profesională a adulților și de suport pentru sprijinirea micilor întreprinzători
- N13. Creșterea și diversificarea numărului locurilor de muncă
- N14. Conservarea clădirilor de interes local, a patrimoniului material și imaterial
- N15. Introducerea inovării în toate domeniile de activitate
- N16. Extinderea accesului la servicii de internet de bandă largă și de utilizare a serviciilor societății informaționale
- N17. Reducerea poluării generate de activitățile agricole și non-agricole

Analiză asupra nevoilor la data de 01.10.2018

În cadrul întâlnirilor de animare a teritoriului, focus grupului și prin intermediul chestionarelor de evaluare a reieșit faptul că nevoile identificate sunt de actualitate pentru teritoriul Tövishát. Prezenta evaluare s-a focusat pe validarea unor ipoteze în ce privește actualitatea nevoilor și problemelor pe care se axează SDL precum și natura soluțiilor care vin să îndrepte aceste probleme

Deoarece pentru o parte din obiectivele propuse pentru corectarea nevoilor identificate nu au fost deschise apeluri de selecție nu se poate face o analiză completă a relevanței nevoilor. Totuși pentru a răspunde criteriului de evaluare se vor analiza nevoile asupra cărora implementarea strategiei a început să acționeze :

- N4. Reîntinerirea generațiilor de fermieri

Pentru rezolvarea acestei nevoi, prin SDL Tövishát a fost propusă o măsură de sprijinire a reîntineririi generațiilor de fermieri. Până în acest moment au fost depuse 5 proiecte pentru Măsura 6.1 Instalarea tinerilor fermieri dintre care vor fi selectați 2 tineri fermieri pentru a beneficia de sprijin.

Din analiza făcută în decursul celor 2 ani de implementare, la nivelul teritoriului Tövishát există anumite aspecte care îngreunează soluționarea acestei nevoi: un deficit de forță de muncă datorită migrației populației tinere spre vestul continentului. De asemenea există probleme la nivel local în ceea ce privește disponibilitatea generațiilor de fermieri de a ceda exploatațile deținute către generațiile tinere. O altă problemă o reprezintă dimensiunea economică scăzută a exploatațiilor. În plus, o bună parte dintre exploatații nu sunt înregistrate corespunzător în Registrul Agricol, respectiv APIA, DSVSA.

N5. Restructurarea, consolidarea și modernizarea fermelor mici în ferme moderne

Propunerea din partea Gal Tövishát pentru această nevoie a fost sprijinirea fermelor mici prin acordarea unui sprijin forfetar care să permită consolidarea și modernizarea exploatațiilor. La data prezentei raportări a fost deschis un apel de selecție în cadrul căruia 5 fermieri au solicitat sprijin.

Principalele probleme în rezolvarea acestei nevoi le reprezintă lipsa fondurilor, problemă parțial rezolvată prin SDL Tövishát și PNDR 2014-2020, nivelul scăzut de calificare în domeniul agricol, fărâmițarea terenurilor, lipsa pieței de desfacere și înregistrarea deficitară a exploatațiilor în evidențele autorităților publice.

N11. Îmbunătățirea infrastructurii de bază și adecvarea serviciilor educaționale, sociale și medicale la nevoile populației inclusiv modernizarea învățământului agricol și tehnic

Această nevoie a fost sprijinită prin măsura 7.2 și s-a adresat în principiu partenerilor publici ai Asociației. Au fost depuse 12 proiecte în principal pentru îmbunătățirea serviciilor de gospodărire comunală și pentru serviciile de igienă publică respectiv construirea de capele în teritoriu pentru asigurarea serviciilor funerare în comunitate. Prin implementarea acestor proiecte, toată populația teritoriului Tövishát va beneficia de servicii sau infrastructură îmbunătățite.

N13. Creșterea și diversificarea numărului locurilor de muncă

Această nevoie a beneficiat de cel mai intens sprijin din partea SDL având o alocare de 751.126,54 euro. De asemenea măsurile care au fost programate pentru această nevoie au fost primele care au fost lansate. Prin proiecte depuse s-au prevăzut crearea a 17 locuri de muncă

N14. Conservarea clădirilor de interes local, a patrimoniului material și imaterial

Din analiza proiectelor depuse și a discuțiilor cu liderii locali în cadrul întâlnirilor de animare și a focus grupului a rezultat că necesitățile de bază la nivelul teritoriului au primat în fața acestei nevoi. Datorită limitării finanțării ce poate fi accesată au fost preferate investițiile în infrastructura de bază.

N15. Introducerea inovării în toate domeniile de activitate

Acest principiu transversal al inovării este sprijinit prin toate măsurile din SDL, totuși această nevoie este greu de satisfăcut datorită nivelului încă redus de finanțare/proiect .

N8, N9, N17 Protecția și îmbunătățirea mediului precum și gestionarea eficientă a resurselor naturale

Pentru nevoile identificate care vizează protecția mediului s-a ajuns la concluzia că sumele alocate pentru acest obiectiv sunt insuficiente comparativ cu costurile tehnologiei din domeniul protecției mediului. Din analiza cererilor de finanțare depuse, și a chestionarelor aplicate (secțiunea C), beneficiarii proiectelor au fost interesați de investiții în tehnologii și utilaje care să le asigure capacitatea de a desfășura activitatea propusă. Factorii care au influențat includerea sau nu, în cadrul proiectelor depuse, de obiective privind eficientizarea utilizării energiei au fost cei de natură financiară: sumele alocate pentru măsuri au fost prea mici pentru includerea unor

astfel de investiții, tehnologia în continuă schimbare, lipsa procedurilor de aplicare la nivel legislativ.

La nivelul proiectelor contractate există două proiecte care vizează activități privind protecția și îmbunătățirea mediului în cadrul măsurii 6.2 :

“ Inițiativa pentru un mediu protejat ” – proiectul propune activități de colectare a deșeurilor nepericuloase în microregiunea Tövishát

“ Înființarea unei unități de producție de brichete pentru foc din paie și resturi vegetale ” – proiectul propune oferirea unei soluții la pentru reutilizarea biomasei rezultate din agricultură și transformarea acesteia în energie termică.

N16. Extinderea accesului la servicii de internet de bandă largă și de utilizare a serviciilor societății informaționale

Deoarece strategia a fost elaborată în anul 2016, în perioada de evaluare, s-au produs unele schimbări ale contextului inițial.

Un astfel de exemplu este cel legat de infrastructura de broadband. Schimbările au apărut datorită reînnoirii permanente a tehnologiei și a legislației în domeniu și datorită concurenței mari care există în teritoriu pentru asigurarea serviciilor TIC pentru populație. Astfel, dacă la momentul elaborării strategiei în teritoriu existau 31 localități care nu aveau acces la aceste servicii, acum la momentul elaborării acestui raport mai există un număr de 15 localități. În plus, din discuțiile cu mediul de afaceri care acționează în acest domeniu, a reieșit că suma alocată prin SDL Tövishát pentru un proiect este mică, având în vedere costurile tehnologiilor actuale și datorită faptului că localitățile care se încadrează în Lista zonelor albe au un număr mic de populație și din punct de vedere economic și social (populație patina și îmbătrânită) investițiile nu sunt viabile.

În urma discuțiilor din cadrul focus grupului, având în vedere stadiul incipient de implementare a strategiei, a rezultat faptul că nevoile la nivelul teritoriului au rămas neschimbate față de cele identificate în etapa de elaborare a SDL.

Criteriul de evaluare 2

Măsurile din cadrul SDL au fost revizuite, în caz de necesitate, pentru a ține cont de dinamica acestor nevoi

Indicator țintă: Numărul de măsuri din cadrul SDL revizuite

În perioada cuprinsă între semnarea contractului și data de referință a evaluării on-going a fost solicitată o modificare complexă a SDL Tövishát care a fost aprobată prin Nota privind propunerea de modificare a SDL nr.216023 din data de 05.02.2018.

Cea mai importantă modificare a vizat Planul de finanțare al Strategiei și a presupus realocări financiare între alocările măsurilor din SDL (19.2) și cheltuieli de funcționare (19.4).

Ca urmare a acestui fapt a fost suplimentat bugetul pentru cheltuielile de funcționare și animare (submăsura 19.4) cu 148.690,80 euro. Realocarea s-a făcut de la următoarele măsuri din SDL:

- Măsura 1.1 – suma de 6.510,24 euro (- 1 proiect)

- Măsura 1.3 – suma de 12.057,78 euro (- 1 proiect)
- Măsura 3.1 – suma de 6.799,59 euro (- 1 proiect)
- Măsura 6.1 – suma de 60.000 euro (- 2 proiecte)
- Măsura 6.3 – suma de 44.515,83euro (- 3 proiecte)
- Măsura 9.1 – suma de 4.340,16 euro (- 1 proiect)
- Măsura 16.4 – suma de 14.467,20 euro (- 1 proiect)

Această modificare majoră a avut efect asupra măsurilor din cadrul SDL. Totuși, modificările nu au dus la desființarea vreunei măsuri.

Revizuirea fișelor măsurilor au fost rezultatul modificării legislației în vigoare sau a modificării planului de finanțare și nu au reprezentat modificări care să afecteze atingerea obiectivelor propuse.

Astfel au fost efectuate următoarele modificări :

- Modificarea fișei măsurii 6.1 – “Sprijin pentru instalarea tinerilor fermieri” - Adaptarea dimensiunii economice a exploatațiilor agricole sprijinite prin măsura 6.1
- Modificarea fișei măsurii 6.3 – “Sprijin pentru dezvoltarea fermelor mici” - Adaptarea dimensiunii economice a exploatațiilor agricole sprijinite prin măsura 6.3
- Modificarea fișei măsurii 7.3 – “Sprijin pentru infrastructura de broadband”- Adaptarea fișei măsurii cu legislația națională în vigoare și revizuirea sumelor alocate pentru un proiect pentru creșterea interesului solicitanților
- Modificarea fișei măsurii 7.8 – “Investiții în infrastructura socială și pentru integrarea minorităților entice” – adăugarea ca potențial beneficiar direct al măsurii: Gal Tövisshát și adaptarea indicatorilor de monitorizare
- Modificarea fișei măsurii 1.1 - “Formare profesională și acțiuni pentru dobândirea de competențe” - Adaptarea indicatorilor de monitorizare la noua alocare financiară
- Modificarea fișei măsurii 1.3 – “Activități de informare și formare online” - Adaptarea indicatorilor de monitorizare la noua alocare financiară
- Modificarea fișei măsurii 3.1 – “Sprijin pentru participarea pentru prima dată la sistemele de calitate” - Adaptarea indicatorilor de monitorizare la noua alocare financiară
- Modificarea fișei măsurii 7.2 – “Investiții pentru comunitate și promovarea utilizării energiei din surse regenerabile” - Adaptarea sumei alocate pentru un proiect la alocarea financiară
- Modificarea fișei măsurii 9.1 – “Inițierea de grupuri și organizații de producători în agricultură” - Adaptarea indicatorilor de monitorizare la noua alocare financiară
- Modificarea fișei măsurii 16.4 “ Sprijin pentru cooperare și piețe locale de desfacere” - Adaptarea indicatorilor de monitorizare la noua alocare financiară

Concluzii:

Numărul de nevoi din cadrul SDL revizuite: 0

Numărul de modificări ale SDL : 1

Numărul de măsuri din cadrul SDL revizuite: 10

Au fost adoptate anumite modificări ale SDL. Acestea nu au vizat modificări la nivel de obiective și nici nu au presupus eliminarea sau adăugarea unor măsuri.

Nevoile de la momentul elaborării SDL până în prezent au rămas aceleași doar ponderea alocărilor financiare s-a modificat ușor.

Un procent de 82% din respondenții la chestionarul aplicat în teritoriu, consideră obiectivele propuse prin SDL Tövishát ca fiind foarte relevante față de nevoile socio-economice și potențialul de dezvoltare al teritoriului. (răspunsul la întrebarea 12)

În urma analizei tuturor informațiilor de mai sus, răspunsul la întrebarea de evaluare nr 1. privind relevanța logicii de intervenție a SDL este următorul:

Puțin relevantă	Relevantă	Foarte relevantă
	✓	

Întrebarea de evaluare 2 : Cât de coerentă este logica intervenției care stă la baza strategiei de dezvoltare locală?

Criterii de evaluare :

- Sunt activitățile (măsuri, proceduri, activități de sprijin) prevăzute în cadrul SDL și resursele alocate acestora suficiente pentru a genera realizările și rezultatele așteptate (indicatorii prevăzuți în strategie)?
- Sunt definiți indicatori de realizare adecvați pentru a oferi o imagine clară asupra realizărilor obținute (specifci, măsurabili, fezabili, relevanți și suficienți)?

Tehnici și metode de evaluare folosite

- Studiul/analiza documentelor; analiza datelor administrative
- Modelul logic
- Observația
- Focus grup

Criteriul de evaluare 1

Sunt activitățile (măsuri, proceduri, activități de sprijin) prevăzute în cadrul SDL și resursele alocate acestora suficiente pentru a genera realizările și rezultatele așteptate (indicatorii prevăzuți în strategie)?

Indicatori țintă:

Numărul de măsuri cuprinse în SDL

Bugetul alocat fiecărei măsuri

Strategia de dezvoltare locală Tövishát propune 12 măsuri de sprijin pentru adresarea problemelor cu care se confruntă microregiunea. Au fost prevăzute toate tipurile de sprijin :

Investiții, Sprijin Financiar și Servicii ceea ce oferă potențialilor beneficiari opțiuni în alegerea sprijinului pentru care aplică.

Numărul de măsuri prevăzute este mare comparativ cu situația altor Gal-uri și reprezintă un factor de risc în ceea ce privește atingerea obiectivelor propuse și a indicatorilor de rezultat așteptați. Această situație presupune alocări mai mici pentru măsuri ceea ce se traduce prin un interes mai scăzut din partea solicitanților.

Până la momentul prezentei evaluări nu au fost desființate măsuri și nu au existat realocări financiare între măsuri ca urmare a lipsei interesului din partea solicitanților.

În ceea ce privește bugetul alocat fiecărei măsuri, acesta a fost modificat în anul 2018 prin realocarea sumei de 148.690,80 euro de la alocările măsurilor din SDL (submăsura 19.2) la cheltuielile de funcționare și animare (submăsura 19.4). Au fost vizate un număr de 7 măsuri din cele 12 după cum urmează :

Măsură	Buget alocat inițial	Sumă realocată spre sM 19.4	Buget alocat revizuit
Măsura 1.1	13.020,48 euro	6.510,24	6.510,24 euro
Măsura 1.3	24.015,56 euro	12.057,78	11.957,78 euro
Măsura 3.1	13.599,18 euro	6.799,59	6.799,59 euro
Măsura 6.1	120.000 euro	60.000	60.000 euro
Măsura 6.3	118.708,88 euro	44.515,83	74.193,05 euro
Măsura 9.1	8.680,32 euro	4.340,16	4.340,16 euro
Măsura 16.4	28.934,41 euro	14.467,20	14.467,20 euro

Tabel 3 – Situația bugetului alocat în urma realocărilor efectuate

Odată cu aceste modificări au fost modificați și indicatorii prevăzuți în strategie, asigurând astfel condițiile pentru a genera realizările și rezultatele așteptate (indicatorii prevăzuți în strategie).

Criteriul de evaluare 2

Sunt definiți indicatori de realizare adecvați pentru a oferi o imagine clară asupra realizărilor obținute (specificali, măsurabili, fezabili, relevanți și suficienți)?

Indicator țintă:

Numărul de modificări ai indicatorilor SDL

Cea mai importantă revizuire a vizat Planul de finanțare al Strategiei. Modificarea Planului de finanțare a presupus realocări financiare între alocările măsurilor din SDL (19.2) și cheltuieli de funcționare (19.4).

Realocarea a fost necesară pentru buna desfășurare a activităților propuse în Graficul de implementare și menținerea personalului GAL pe toată perioadă a acordului. În plus, de la data aprobării Planului de finanțare inițial au avut loc schimbări ale legislației muncii fapt ce a dus la majorări succesive ale salariului minim, acest lucru afectând cheltuielile cu personalul.

Această modificare a avut următorul efect asupra indicatorilor de monitorizare:

Măsura	Indicatorul de monitorizare	Indicator rezultat inițial	Indicator rezultat revizuit
Măsura 1.1	Cheltuieli publice totale	13.020,48	6.510,24
	Numărul total de participanți instruiți	100	60
Măsura 1.3	Cheltuieli publice totale	24.015,56	11.957,78
	Numărul total de participanți instruiți	100	60
Măsura 3.1	Numărul de exploatații agricole care primesc sprijin pentru participarea la sistemele de calitate	2	1
Măsura 6.1	Numărul de exploatații agricole/beneficiari sprijiniți	4	3
Măsura 6.3	Numărul de exploatații agricole/beneficiari sprijiniți	8	5
Măsura 9.1	Număr de exploatații care primesc sprijin pentru participarea la grupuri/organizații de producători	2	1
Măsura 16.4	Număr total de operațiuni de cooperare sprijinite în cadrul măsurii.	2	1

Tabel 4 – Situația indicatorilor de rezultat ca efect al modificării Planului de finanțare

Concluzii

Numărul de măsuri cuprinse în SDL : 12

Bugetul alocat fiecărei măsuri

M1.1 6,510.24 euro

M1.3 11,957.78 euro

M3.1 6,799.59 euro

M6.1 60,000 euro

M6.2 280,000 euro

M6.3 74,193.05 euro

M6.4 471,126.54 euro

M7.2 680,425.83 euro

M7.3 40,000 euro

M7.8 115,500 euro

M9.1 4,340.16 euro

M16.4 14,467.21 euro

Numărul de modificări ai indicatorilor SDL :7 de tip numeric

În urma analizei rezultatelor, în baza metodologiei de evaluare, pot fi susținute următoarele constatări:

Activitățile (măsurii, proceduri, activități de sprijin) prevăzute în cadrul SDL și resursele alocate acestora, în urma modificărilor aduse la SDL, sunt suficiente pentru a genera realizările și rezultatele așteptate (indicatorii prevăzuți în strategie);

Pentru coerența SDL s-au efectuat modificări legate de descrierea măsurilor din SDL, fișele măsurilor fiind adaptate la modificările legislației sau la modificările planului de finanțare.

Deși din punct de vedere numeric indicatorii de rezultat au fost revizuiți, aceștia nu au reprezentat modificări care să afecteze atingerea obiectivelor propuse.

Toți indicatorii din anexa IV SDL sunt trecuți în fișa măsurii, fiind preluați în ghidurile solicitantului pentru măsurile deja lansate și sunt asumați de GAL Tövishát ca indicatori.

Indicatorii din Cererea de Finanțare au fost personalizați și corobați cu cei din fișa măsurii pentru a putea fi cuantificați corespunzător. Aceștia sunt specifici, măsurabili, fezabili, relevanți și suficienți.

Îndeplinirea obiectivelor strategiei a fost direcționată prin criteriile de selectare din cadrul măsurilor deschise, acordându-se un punctaj superior pentru proiectele care atingeau indicatorii de rezultat propuși prin strategie.

Până în acest moment, Gal a pus un accent pe îndeplinirea obiectivelor aferente strategiei locale, dar constrângerile legislative și de procedură combinat cu presiunea exercitată de evaluarea performanțelor SDL (evaluare de ordin numeric) a influențat ordinea îndeplinirii obiectivelor.

Pentru măsurile care au fost lansate și au un indicator de monitorizare specific (M 6.2, M 6.4) Ghidurile solicitantului au prevăzut declarații anexe de asumare a indicatorului (Declarația pe propria răspundere privind crearea de locuri de muncă)

Modificările efectuate la nivelul strategiei au avut impact asupra indicatorilor stabiliți la momentul elaborării SDL, dar impactul a fost unul de ordin numeric și nu a presupus eliminarea acestora sau renunțarea la vreo măsură.

Echipa de evaluare apreciază că logica care stă la baza SDL Tövishát este COERENTĂ.

Puțin coerentă	Coerentă	Foarte coerentă
	✓	

Recomandări

Rezultatul activității de verificare a logicii de intervenție arată că SDL Tövishát este încă relevantă față de nevoile socio – economice și potențialul de dezvoltare al teritoriului.

Se recomandă accelerarea implementării măsurilor, continuarea procesului de animare și de implementare a mecanismelor de accesare a fondurilor pentru satisfacerea nevoilor teritoriului și atingerea obiectivelor propuse.

Se recomandă crearea unei viziuni privind identitatea și imaginea locală a teritoriului, astfel încât acest demers să poate fi convertit într-un obiectiv de marketing .

O atenție sporită trebuie acordată modificărilor care apar în legislație pentru adaptarea rapidă la noile modificări.

Monitorizarea atentă și verificarea periodică a indicatorilor din perspectiva fezabilității acestora și introducerea de modificări/corecții din această perspectivă

Din perspectiva coerenței interne a logicii intervenției se recomandă o îmbunătățire a modului în care se alocă resursele pe măsuri și identificarea unor finanțări alternative, din alte fonduri, pentru rezolvarea nevoilor teritoriului.

5.2 Eficacitatea și eficiența operațiunilor realizate

La momentul efectuării prezentei evaluări nu există proiecte finalizate la nivel de SDL, motiv pentru care acest capitol este focusat în jurul următoarelor aspecte:

- analiza progresului privind depunerea și contractarea proiectelor și a factorilor care influențează acest progres, măsuri care pot fi adoptate pentru creșterea ritmului de contractare.
- analiza progresului implementării proiectelor contractate și a factorilor tipici care influențează implementarea proiectelor; analiza măsurii în care progresul este adecvat față de planul de implementare al proiectelor; măsura în care progresul înregistrat în implementarea proiectelor poate duce la atingerea rezultatelor așteptate; măsuri care pot fi adoptate pentru creșterea calității și eficienței implementării proiectelor.

Totuși, din analiza efectuată se poate face o evaluare parțială asupra eficacității și eficienței operațiunilor realizate și a contribuției acestora la obținerea rezultatelor și a impactului prevăzute de strategie.

1. Analiza progresului privind depunerea și contractarea proiectelor prin SDL Tövishát la data de 01.10.2018

Stadiul de implementare al măsurilor din SDL Tövishát se prezintă astfel :

- au fost pregătite procedurile de depunere, evaluare și selecție pentru 7 din cele 12 măsuri prevăzute în SDL Tövishát
- până în acest moment au fost deschise 10 apeluri de selecție pentru o parte din măsurile propuse prin SDL Tövishát. Unele apeluri au avut nevoie de prelungiri ale perioadei de depunere.
- în cadrul acestor apeluri s-au depus la GAL un număr de 38 de proiecte și a fost solicitată spre finanțare suma de 1.590.319,20 euro.

Situația celor 38 de proiecte depuse se prezintă astfel:

- proiecte în curs de evaluare la GAL : 14 proiecte în valoare de 450.795,05 euro
- proiecte retrase : 0
- proiecte neconforme : 0
- proiecte neeligibile : 1 în valoare de 40.000 euro
- proiecte eligibile și neselectate : 1 în valoare de 40.000 euro
- proiecte eligibile și selectate la nivel GAL : 22 proiecte în valoare de 1.059.524,15 euro

- proiecte contractate : 18 proiecte în valoare de 863.454 euro

În tabelul de mai jos este prezentat stadiul de implementare al SDL Tövishát, adică proporția în care s-au lansat apelurile de proiecte aferente măsurilor programate, respectiv activarea procedurilor de selecție și finanțare a cererilor și generarea de proiecte finalizate. De asemenea este prezentată situația angajamentelor și a cheltuielilor în comparație cu alocările financiare pentru fiecare măsură a SDL.

Deoarece până la data prezentului raport nu a fost finalizat nici un proiect nu se poate face o analiză a nivelului în care SDL To Tövishát vishat și-a atins rezultatele și indicatorii de rezultat.

Măsură SDL	Alocare financiară	Apel selecție	Cereri depuse	P. contractate	Valoare proiecte	Plăți efectuate	P. finalizate
1.1 Formare profesională și acțiuni pentru dobândirea de competențe	6.510,24	Nu	-	-	-	-	-
1.3 Activități de informare și formare online	11.957,78	Nu	-	-	-	-	-
3.1 Sprijin pentru participarea pentru prima dată la sistemele de calitate	6.799,59	Nu	-	-	-	-	-
6.1 Sprijin pentru instalarea tinerilor fermieri	60.000	Da	5	-	-	-	-
6.2 Sprijin pentru demararea de activități non-agricole	280.000	Da	9	7	280.000	196.000	-
6.3 Sprijin pentru dezvoltarea fermelor mici	74.193,05	Da	5	-	-	-	-
6.4 Investiții în crearea și dezvoltarea de activități non-agricole	471.126,54	Da	7	4	188.292	-	-
7.2 Investiții pentru comunitate și promovarea utilizării energiei din surse regenerabile	680.425,83	Da	12	7	395.162	56.122	-
7.3 Sprijin pentru infrastructura de broadband	40.000	Da	-	-	-	-	-
7.8 Investiții în infrastructura socială și pentru integrarea minorităților etnice	115.500	Da	-	-	-	-	-
9.1 Înființare de grupuri și organizații de producători în agricultură	4.340,16	Nu	-	-	-	-	-
16.4 Sprijin pentru cooperare și piețe locale de desfacere	14.467,21	Nu	-	-	-	-	-

Tabel 5 – Stadiul implementării SDL la 01.10.2018

Analizând stadiul implementării fiecărei măsuri lansate, tabelul oferă o imagine completă a numărului de proiecte depuse, contractate, cheltuielile angajate, cheltuielile efectuate și finalizate, pentru fiecare măsură.

Astfel au fost planificate un total de 12 măsuri pentru îndeplinirea obiectivelor strategiei. Din totalul măsurilor propuse, doar în cadrul a 7 măsuri au existat apeluri de selecție deschise până la data de raportare. Dintre acestea, există 3 măsuri în cadrul cărora au fost contractate proiecte, angajamentele și cheltuielile au început să fie înregistrate dar nici un proiect nu a fost finalizat. Pentru restul măsurilor pentru care au fost lansate apeluri de selecție au fost depuse proiecte spre evaluare dar încă nu au fost semnate contracte de finanțare și nu au fost efectuate plăți.

Pentru 5 măsuri cu alocări financiare mai mici, procedurile de accesare a proiectelor nu au fost finalizate și vor fi deschise apeluri de selecție în anul 2019.

Din valoarea publică eligibilă disponibilă pentru implementarea celor 12 măsuri în valoare de 1.765.320,40 Euro (sM9.2), în cadrul măsurilor lansate au fost semnate 18 contracte de finanțare în valoare de 863.454,00 Euro reprezentând 48,91 %.

Nivelul total al cheltuielilor plătite este de 252.122 euro reprezentând 14,28 % din totalul cheltuielilor planificate (sM 19.2) pentru întreaga perioadă de programare.

2. Analiza progresului implementării proiectelor contractate

Cele 18 proiecte contractate sunt aferente primelor măsuri lansate de către GAL Tövishát și vizează domeniile de intervenție 6A, respectiv 6B. Aceste măsuri au avut cele mai mari sume alocate.

Măsura 6.2 - “Sprijin pentru demararea de activități non-agricole” a avut un apel de selecție deschis în anul 2017, iar fondurile au fost epuizate din prima sesiune datorită tipului de sprijin acordat de către GAL: sprijin forfetar. Toate contractele au fost semnate de către beneficiari și au primit prima tranșă de plată. Din analiza făcută asupra cererilor de finanțare, a planurilor de afaceri depuse și a monitorizarea efectuată de către echipa GAL toate proiectele înregistrează progrese în implementarea planurilor de afaceri. Datorită criteriilor de selecție impuse de către Ghidul solicitantului există o probabilitate foarte mare ca rezultatele așteptate și indicatorul de monitorizare să fie atins. Prin proiectele contractate sunt prevăzute crearea a 10 locuri de muncă în teritoriul Tövishát, depășind cu 3 locuri de muncă indicatorul asumat.

Măsura 6.4 - “Investiții în crearea și dezvoltarea de activități non-agricole” a avut două apeluri de selecție deschise în cadrul cărora au fost depuse 7 proiecte. Fondurile alocate măsurii nu au fost epuizate deoarece măsura prevede o rată de cofinanțare din partea beneficiarilor de 70 sau 90%.

Tot din această cauză, deși cele 7 proiecte depuse au fost selectate și la nivelul Afir, 3 dintre beneficiari nu au reușit să depună până la data prezentei raportări documentele necesare contractării fondurilor, în speță dovada capacității de cofinanțare a proiectului. Au fost semnate 4 contracte de finanțare și nu a fost efectuată nici o plată. Progresul implementării proiectului depinde de capacitatea beneficiarilor de a efectua plățile aferente investițiilor propuse pentru ca

mai apoi să ceară rambursarea acestora. Un alt factor care influențează implementarea proiectelor este procedura de achiziție prin care trebuie să treacă beneficiarul. Timpul de avizare al achiziției are un efect major asupra progresului proiectului și este determinat de procedura greoaie de achiziție, de diferențele de prețuri care există datorită timpului îndelungat între data depunerii cererii și semnarea contractului și de lipsa ofertanților.

Din punct de vedere a indicatorului de monitorizare, datorită criteriilor de selecție impuse de către ghidul solicitantului, toate proiectele selectate au prevăzut crearea unui nou loc de muncă. Astfel până în acest moment prin contractele semnate sunt asumate 4 noi locuri de muncă.

Măsura 7.2 – “Investiții pentru comunitate și promovarea utilizării energiei din surse regenerabile” este o măsură menită să îmbunătățească infrastructura de bază și serviciile în mediul rural. Deponenții din cadrul acestei măsuri au fost autoritățile publice locale, iar investițiile au vizat în general îmbunătățirea serviciilor de gospodărire sau a igienei sanitare la nivel de comună. Au fost deschise 3 apeluri de selecție și au fost depuse 12 proiecte. Dintre acestea 7 UAT-uri au contractat sumele puse la dispoziție, iar două dintre ele au primit avans.

Procedura de achiziție este un factor important în întârzierea implementării proiectelor. Timpul de avizare al achiziției are un efect major asupra progresului proiectului și este determinat de procedura greoaie de achiziție, de diferențele de prețuri care există datorită timpului îndelungat între data depunerii cererii și semnarea contractului și de lipsa ofertanților.

În ceea ce privește indicatorul de monitorizare, prin implementarea celor 7 proiecte contractate, populația netă care va beneficia de servicii/infrastructuri îmbunătățite va fi de 29.097 locuitori.

3. Factorii care influențează progresul implementării măsurilor

- În ceea ce privește ordinea lansării apelurilor de selecție, un factor determinant l-a reprezentat evaluarea nivelului de performanță al implementării SDL care are ca dată de referință sfârșitul lunii septembrie 2019 și are ca efect redistribuirea fondurilor aferente Strategiilor de Dezvoltare Locală în cazul nerealizării indicatorilor. Acest lucru a dus la lansarea cu prioritate a măsurilor care aveau alocate sume de bani mai mari. Din alocarea financiară de 1.765.320,40 euro pentru submăsura 19.2 măsurile lansate până la data de 01.10.2018 însumează 1.721.245, 42 euro, adică un procent de 97,50 % din alocarea pentru sM 19.2, măsurile nelansate însumând 44.074,98 euro reprezentând un procent de 2,50 % din totalul alocat pentru măsuri.

- Măsurile care nu au fost încă lansate reprezintă măsuri atipice

- Legislația în continuă schimbare reprezintă de asemenea un impediment în implementarea mai rapidă a măsurilor

- Durata mare de evaluare a proiectelor la nivel GAL plus la nivelul AFIR

- Durata de obținere a unor documente necesare contractării (în special avizele/autorizații de mediu precum și certificatele de urbanism)

- Pentru proiectele care necesită cofinanțare, beneficiarii întâmpină dificultăți în demonstrarea capacității de cofinanțare fie datorită accesării cu dificultate a creditelor la instituțiile bancare, fie datorită scrisorilor de garanție bancară care presupun niște costuri suplimentare.

- Un alt factor care influențează implementarea proiectelor este procedura de achiziție prin care trebuie să treacă beneficiarul. Timpul de avizare al achiziției are un efect major asupra progresului proiectului și este determinat de procedura greoaie de achiziție, de diferențele de prețuri care există datorită timpului îndelungat între data depunerii cererii și semnarea contractului și de lipsa ofertanților.

4. Măsuri care pot fi adoptate pentru creșterea ritmului de contractare

- Pregătirea și lansarea apelurilor de selecție pentru măsurile care nu au fost încă deschise
- Promovarea în cadrul acțiunilor de animare a măsurilor care au sume disponibile pentru finanțarea proiectelor
- Organizarea de grupuri de lucru pe teme precum cooperarea și organizarea de grupuri de producători
- Identificarea la nivel de teritoriu a potențialilor beneficiari pentru măsurile atipice
- Monitorizarea îndeaproape a proiectelor contractate și asigurarea respectării prevederilor asumate în cererile de finanțare.

În urma analizării progresului privind depunerea și contractarea proiectelor și a progresului implementării proiectelor contractate pot fi trase unele concluzii parțiale asupra eficacității și eficienței implementării SDL.

Eficacitatea implementării SDL

Concluzii

Prin prezentarea cantitativă a stadiului implementării SDL s-a încercat oferirea unei imagini generale asupra nivelului procedural, financiar și fizic.

Nivelul actual al eficacității programului pare legat într-o foarte mare măsură de succesul câtorva măsuri / domenii de intervenție.

Principalele probleme identificate în implementare sunt modificările legislației (achizițiile publice în primul rând), problemele structurale, legate de înregistrarea proprietății funciare în țară și problemele de cofinanțare întâmpinate de beneficiari.

Din punct de vedere procedural, eficacitatea SDL pare destul de limitată, din următoarele considerente:

- activarea măsurilor prevăzute în program nu este încă finalizată, existând măsuri care nu au fost încă lansate;
- în toate cazurile, măsurile lansate nu au înregistrat încă proiecte finalizate

Întârzierile în lansarea mai multor măsuri prevăzute au afectat gradul de eficacitate al implementării SDL.

Având în vedere că au trecut aproape 2 ani (20 de luni de la semnarea acordului cadru și a contractului subsecvent nr.1) din cei 7 ani prevăzuți pentru cheltuieli (2017-2023), nivelul cheltuielilor efectuate (plăți) trebuie îmbunătățit.

Totuși, situația nu este considerată ca fiind îngrijorătoare în atingerea valorilor țintă deoarece cheltuielile efectuate în cadrul programelor nu urmează niciodată o traiectorie proporțională, ci mai degrabă o progresivitate care tinde să crească puternic spre finalul perioadei de programare, Domeniile de intervenție care au înregistrat cele mai bune performanțe din punct de vedere al cheltuielilor sunt 6A și 6B, în timp ce domeniile de intervenție 1A, 1B, 1C, 2A, 2B, 3A, 3B, 5B, 5C, 5D, 6C nu au înregistrat nicio cheltuială până în luna octombrie 2018.

Domeniile de intervenție care înregistrează cele mai bune performanțe la nivelul angajamentelor sunt 6A - pentru care 60,84% din resurse au fost alocate, respectiv 6B - pentru care au fost contractate fonduri în procent de 48,52%.

Celelalte domenii de intervenție au performanțe foarte slabe, acestea neavând cheltuieli angajate. De asemenea există, din analiza efectuată la nivel de teritoriu de către echipa Gal, există anumite îngrijorări în ceea ce privește măsurile 3.1, 7.3, 9.1 respectiv 16.4 datorită diversilor factori:

- Măsura 3.1 – suma mică alocată pe măsură, dificultatea standardelor impuse de măsură, lipsa fondurilor pentru finanțarea investițiilor conexe necesare îndeplinirii standardelor.
- Măsura 7.3 – interes foarte scăzut din partea potențialilor beneficiari, în acest moment existând o sesiune deschisă care a fost prelungită de 4 ori datorită lipsei proiectelor depuse, modificarea continuă a legislației în domeniu, suma mică alocată pe măsură, birocrăția excesivă, dificultatea de obținere a autorizațiilor necesare pentru astfel de investiții- ANCOM, INSCC, probleme întâmpinate în ceea ce privește proprietatea funciară a terenurilor, obținerea cu greu a acordurilor de acces la proprietăți.
- Măsura 9.1 – un interes scăzut al producătorilor locali de a se asocia și sumele mici alocate pe măsură, lansarea în cadrul programului PNDR a unei măsuri similare cu un sprijin financiar superior.
- Măsura 16.4 - gradul scăzut de formare/instruire al potențialilor beneficiari, reticența față de schimbare și lipsa logisticii și infrastructurii de bază.

Analiza cantitativă efectuată a demonstrat niveluri de eficacitate care corespund așteptărilor, luând în considerare întârzierea lansării măsurilor și a lansării diverselor sale intervenții.

Recomandări

Este necesară lansarea măsurilor care nu au avut sesiuni deschise până în acest moment.

Se recomandă accelerarea implementării măsurilor, continuarea procesului de animare și de implementare a mecanismelor de accesare a fondurilor pentru satisfacerea nevoilor teritoriului și atingerea obiectivelor propuse precum și pentru consolidarea capacităților angajaților GAL de a oferi sprijin în vederea implementării eficiente a SDL.

Eficiența implementării SDL

Concluzii

Criteriul de eficiență se referă la cât de bine au fost folosite resursele disponibile pentru a transforma activitățile propuse în rezultatele intenționate. Acest criteriu vizează aspecte legate de rentabilitate și anume dacă ar fi putut fi obținute rezultate mai bune prin alte modalități și, în același timp, mai ieftine.

Nivelul de implementare a programului este scăzut pentru efectuarea unei analize cuprinzătoare și semnificative a eficienței cheltuielilor sale.

Deoarece nu există la acest moment proiecte finalizate și nu au fost lansate toate măsurile incluse în strategie se impune realizarea evaluării eficacității programului într-o etapă ulterioară în care implementarea SDL Tövishát se va afla într-un stadiu mai avansat de implementare, pentru a putea formula concluzii pertinente.

Eficiența administrativă a sistemului de management și implementare a strategiei poate fi evaluată pe baza unor surse și metode calitative. Din focus grupul organizat precum și rezultatele sondajului realizat în rândul beneficiarilor se arată o imagine generală pozitivă a sistemului de management, a eficienței acestuia și a capacității sale îmbunătățite de a reduce poverile administrative asupra beneficiarilor.

Totuși, principalele probleme evidențiate sunt cele legate de birocrăția excesivă, timpul lung de așteptare pentru evaluarea, selecția și contractarea fondurilor dar și problemele legate de implementarea proiectelor în special procedurile de achiziții și cofinanțarea proiectelor.

În ceea ce privește condițiile de accesare a fondurilor europene prin intermediul GAL Tövishát (proceduri de depunere, evaluare, selecție, contractare, plată, verificare, monitorizare) 63% din respondenții chestionarului apreciază condițiile drept foarte accesibile, 35% accesibile, relativ birocratice și 2% dificile, foarte birocratice. (răspunsul la întrebarea 8 din chestionar.)

Eficiența costurilor înregistrate la nivelul operațiunilor finanțate

Concluziile privind eficiența costurilor au fost direct corelate cu disponibilitatea datelor provenite din monitorizarea proiectelor și gradul de implementare a măsurilor deschise pentru accesare. În acest context, considerăm că la data de 01.10.2018, implementarea SDL Tövishát se află încă într-o etapă timpurie a implementării. Astfel, raportat la aceste elemente, prezentul raport surprinde doar trendurile inițiale, a căror evoluție va fi analizată în evaluări viitoare.

Gradul de eficiență al SDL Tövishát este unul mediu și reflectă rezultatele obținute în primii doi ani de implementare (2017, 2018). Din perspectivă procedurală, la data de 01.10.2018, 7 din 12 măsuri programate au avut apel de selecție deschis și există măsuri care nu erau încă lansate. Din perspectivă financiară, cheltuielile angajate (contracte semnate) reprezintă aproximativ 39,23 % din alocarea financiară totală, iar cheltuielile efectuate reprezintă doar 11,45 % din alocarea financiară totală (19.2). În aceste circumstanțe gradul de atingere a indicatorilor de realizare și țintă/de rezultat, în majoritatea cazurilor este unul redus.

Recomandări

Se recomandă efectuarea de vizite pe teren la beneficiarii de proiecte pentru ca resursele disponibile să fie eficient folosite pentru a obține rezultatele intenționate.

Se propune organizarea de grupuri de lucru și seminarii pe teme care conduc la o mai bună implementare a proiectelor : gestionarea resurselor, proceduri de achiziție, întocmirea cererilor de plată.

Este necesară simplificarea procedurilor de depunere a proiectelor și scurtarea timpului de evaluare și contractare.

5.3 Contribuția operațiunilor realizate la atingerea obiectivelor prevăzute de strategie

Răspunsul la întrebările specifice de evaluare

Întrebarea de evaluare 3.1

Aria de intervenție 2A

În ce măsură au sprijinit intervențiile GAL îmbunătățirea performanței economice a tuturor exploatațiilor agricole și facilitarea restructurării și modernizării exploatațiilor, în special în vederea creșterii participării pe piață și a orientării spre piață, precum și a diversificării activităților agricole ?

Criterii de evaluare

Au fost îmbunătățite competențele și cunoștințele de bază precum și diseminarea/asimilarea rezultatelor cercetării și a inovării

A fost susținut accesul la servicii de informare și formare continuă prin utilizarea e-learningului cu impact asupra îmbunătățirii cunoștințelor

Au fost fermele modernizate/restructurate

Au fost implementate operațiuni de cooperare în scopul dezvoltării, transferului de idei, produse sau tehnologii noi pentru a îmbunătăți un anumit sistem de producție

Măsurile analizate care contribuie la DI 2A

M1.1, M1.3, M 6.3, M16.4

Tehnici și metode pentru a răspunde la întrebări și formularea concluziilor

- Colectarea și analiza datelor administrative
- Metode cantitative pentru analiza indicatorilor
- Ancheta pe baza de chestionar
- Observația
- Focus grupuri

Indicatori țintă

Cheltuieli publice totale

Numărul total al participanților instruiți

Numărul de exploatații agricole /beneficiari sprijiniți

Numărul total de operațiuni de cooperare sprijinite

Răspunsul la întrebarea de evaluare

Amânarea lansării măsurii 1.1 a fost influențată de lansarea apelului de selecție pentru măsura 6.3, deoarece beneficiarii direcți ai măsurii 6.3 sunt incluși în categoriile de beneficiari indirecți ai măsurii 1.1, măsurile fiind complementare. Până în acest moment nu a fost deschisă sesiune de depunere de proiecte.

Măsura 1.3 este programată să fie deschisă în anul 2019 pentru ca beneficiarii indirecți care provin și din beneficiarii direcți ai măsurii 6.2, respectiv 6.4 să poată fi instruiți în cadrul acestei măsuri.

Măsura 16.4 este complementară cu măsurile M 6.1, M6.3, M 6.2 și M 6.4 din SDL deoarece beneficiarii direcți ai acestor măsuri pot fi beneficiari indirecți ai măsurii 16.4 . Acest aspect a condus la programarea deschiderii unui apel de selecție doar în a doua parte a anului 2019 când cele toate cele patru măsuri complementare vor avea proiecte contractate.

Toate aceste trei măsuri (M1.1, M1.3, M16.4) sunt sinergice și contribuie la atingerea priorității 1 din SDL Tövisshát - Încurajarea transferului de cunoștințe și a inovării în teritoriu.

În ceea ce privește măsura 6.3 – Sprijin pentru dezvoltarea fermelor mici, în perioada evaluată a fost lansat un apel de selecție în cadrul căruia au fost depuse un număr de 5 proiecte. Sesiunea a fost închisă în data de 31.08.2018 iar proiectele sunt în etapa de evaluare la GAL. Suma alocată pe sesiune este suficientă pentru sprijinul celor 5 exploatații agricole, în consecință există probabilitatea foarte mare ca indicatorul de realizare pentru această măsură să fie atins.

Toate cele 5 proiecte depuse în cadrul măsurii au ca sector principal de activitate sectorul vegetal sau apicol. Acest aspect poate fi explicat prin prisma faptului că datorită normelor de mediu cu privire la gestionarea gunoierului de grajd, fermierii se feresc de îndeplinirea acestor condiții impuse, preferă să funcționeze în aceleași condiții și să nu beneficieze de fonduri.

De asemenea, este de punctat faptul că proiectele depuse în cadrul apelului și-au propus comercializarea a unui procent de minim 20% din producția obținută ca urmare a modernizării fermei ceea ce va asigura creșterea participării pe piață și a orientării spre piață a fermierilor.

Din analiza fișelor măsurilor pentru cele trei măsuri nelansate reiese că obiectivele, criteriile de eligibilitate și costurile, precum și principiile care au stat la baza criteriilor de selecție sunt relatate în mod explicit. Din acest punct de vedere pot fi date următoarele exemple:- principiului parteneriatului îi este acordată o importanță semnificativă, fiind un aspect care prioritizează proiectele depuse (criteriu de selecție) sau principiul tematicii și al grupului țintă presupune adaptarea și detalierea tematicii generale stabilite la nevoile grupului țintă.

Activitățile întreprinse de GAL în teritoriu au relevat nevoia de instruire a populației și un interes a generației tinere de a participa la astfel de acțiuni de formare.

Concluzii

Ordinea lansării măsurilor din SDL au urmat o traiectorie logică și au urmărit asigurarea condițiilor necesare pentru îndeplinirea indicatorilor stabiliți.

Luând în considerare calendarul lansării măsurilor, serviciile de instruire precum și inițiativele de cooperare, au fost programate corespunzător și împărtășite în mod adecvat partenerilor și potențialilor beneficiari iar organizarea activităților de comunicare au avut ca scop identificarea principalelor teme de interes și corelarea măsurilor cu nevoile de instruire și cooperare ale potențialilor beneficiari.

Probabilitatea atingerii indicatorilor este una ridicată, iar pentru măsura 6.3 din analiza proiectelor depuse reiese că 5 exploatații agricole vor fi modernizate/restructurate.

Din cauza normelor de mediu privind gestionarea gunoiului de grajd fermierii care aplică pe măsura 6.3 sunt cei din sectorul vegetal și apicol.

Având în vedere nevoile de cooperare în cadrul lanțurilor scurte, este necesară extinderea tipurilor de produse incluse în lanțurile scurte de la cele alimentare destinate consumului uman și la cele agricole destinate consumului animal.

Recomandări

Se recomandă dezvoltarea în continuare de activități de comunicare în direcția potențialilor beneficiari, pentru a crește gradul de conștientizare al acestora legat de importanța serviciilor de instruire și a cooperării pentru îmbunătățirea performanțelor, atât în implementarea proiectelor finanțate, cât și în gestionarea activităților curente.

Se recomandă organizarea de schimburi de experiențe și prezentarea de modele de bune practici cu aplicabilitate la nivel local.

Întrebarea de evaluare 3.2

Aria de intervenție 2B

În ce măsură au sprijinit intervențiile PNDR intrarea în sectorul agricol a unor fermieri calificați corespunzător și, în special, reînnoirea generațiilor?

Criterii de evaluare

Au fost îmbunătățite competențele și cunoștințele de bază precum și diseminarea/asimilarea rezultatelor cercetării și a inovării

A fost sprijinită intrarea în sectorul agricol a unor fermieri calificați corespunzător și, în special, reînnoirea generațiilor

Măsurile analizate care contribuie la DI 2A

M 1.1, M 6.1

Tehnici și metode pentru a răspunde la întrebări și formularea concluziilor

- Colectarea și analiza datelor administrative
- Metode cantitative pentru analiza indicatorilor
- Ancheta pe baza de chestionar
- Observația

- Focus grupuri

Indicatori țintă

Cheltuieli publice totale

Numărul total al participanților instruiți

Numărul de exploatații agricole /beneficiari sprijiniți

Răspunsul la întrebarea de evaluare

Lansarea măsurii 1.1 a fost influențată de lansarea apelului de selecție pentru măsura 6.1, măsurile fiind complementare deoarece beneficiarii direcți ai măsurii 6.1 sunt incluși în categoriile de beneficiari indirecti ai măsurii 1.1. Până în acest moment nu a fost deschisă sesiune de depunere de proiecte.

Pentru măsura 6.1 – Sprijin pentru instalarea tinerilor fermieri, în perioada evaluată a fost lansat un apel de selecție în cadrul căruia au fost depuse un număr de 5 proiecte. Sesiunea a fost închisă în data de 31.08.2018 iar proiectele sunt în etapa de evaluare la GAL. Suma alocată pe sesiune este suficientă pentru sprijinul a două exploatații agricole, în consecință există probabilitatea mare ca indicatorul de realizare pentru această măsură să fie atins. Pentru această măsură, datorită supralicitării existente în cadrul apelului se are în vedere suplimentarea fondurilor pentru sprijinirea mai multor exploatații.

Din analiza efectuată asupra condițiilor de selecție în cadrul măsurii 6.1 se observă punerea accentului pe reînnoirea generațiilor de fermieri prin criteriile de eligibilitate folosite pentru selectarea beneficiarilor. Astfel sunt eligibili solicitanții care se încadrează în definiția tânărului fermier așa cum este definit în art. 2 din R(UE) nr. 1305/2013.

În ceea ce privește calificarea fermierilor, prin ghidul solicitantului a fost stabilit un criteriu de selecție în baza principiului nivelului de calificare în domeniul agricol avantajând astfel fermierii cu un grad de formare superior.

Cele două măsuri analizate au un potențial ridicat de a sprijini intrarea în sectorul agricol a unor fermieri calificați corespunzător și, în special, reînnoirea generațiilor.

Contribuția celor două măsuri nu poate fi cuantificată momentan deoarece acestea nu au produs rezultate și efecte deoarece nu a fost demarată implementarea niciunui proiect acestea fiind în faza de evaluare sau nu a fost lansată sesiune.

Din cele 5 proiecte depuse în cadrul măsurii doar un fermier are ca sector principal de activitate zootehnia restul fiind orientați cu preponderență către sectorul vegetal sau apicol. Acest aspect poate fi explicat prin prisma faptului că datorită normelor de mediu cu privire la gestionarea gunoierului de grajd, fermierii se feresc de îndeplinirea acestor condiții impuse, preferă să funcționeze în aceleași condiții și să nu beneficieze de fonduri.

Acțiunile planificate au fost influențate și de alți factori precum : lipsa cadastrului funciar integrat pentru terenurile agricole, dimensiunea mică a exploatațiilor și fragmentarea terenurilor.

Concluzii

Ordinea lansării măsurilor din SDL au urmat o traiectorie logică și au urmărit asigurarea condițiilor necesare pentru îndeplinirea indicatorilor stabiliți.

Luând în considerare calendarul lansării măsurilor, serviciile de instruire au fost programate corespunzător și împărtășite în mod adecvat partenerilor și potențialilor beneficiari.

Prin criteriile de eligibilitate și selecție s-a asigurat contribuția măsurii 6.1 la domeniul de intervenție 2B privind reînnoirea generațiilor și intrarea în sectorul agricol a unor fermieri calificați corespunzător.

Probabilitatea atingerii indicatorilor este una ridicată, iar pentru măsura 6.1 din analiza proiectelor depuse reiese că 2 tineri fermieri vor fi sprijiniți.

Din cauza normelor de mediu privind gestionarea gunoiului de grajd fermierii care aplică pe măsura 6.1 sunt preponderent cei din sectorul vegetal și apicol.

Recomandări

Se recomandă continuarea activităților de comunicare pentru a crește gradul de conștientizare al acestora legat de importanța serviciilor de instruire.

Se recomandă organizarea de schimburi de experiențe și prezentarea de modele de bune practici cu aplicabilitate la nivel local.

Premergător lansării apelului de selecție pentru măsura 1.1 se recomandă consultarea beneficiarilor de proiecte în privința temelor de instruire.

Întrebarea specifică de evaluare 3.3

Aria de intervenție 5B, 5C, 5D : În ce măsură au sprijinit intervențiile GAL eficientizarea utilizării energiei, facilitarea utilizării surselor regenerabile de energie și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și de amoniac din agricultură?

Criterii de evaluare

Creșterea furnizării și utilizării energiei regenerabile

Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și de amoniac din agricultură

Măsurile analizate care contribuie la DI 5B, 5C, 5D

Prioritatea 5 se atinge prin componenta secundară a măsurilor ce presupun investiții în producerea de energie din surse neconvenționale dar care au fost încadrate prioritar la domenii de intervenție ce corespund celorlalte priorități.

Caracterul integrat al intervenției rezultă din sinergia măsurilor și complementaritatea intervențiilor propuse precum și de efectele în plan transversal privitoare la inovare, mediu și climă.

Tehnici și metode pentru a răspunde la întrebări și formularea concluziilor

- Colectarea și analiza datelor administrative
- Metode cantitative pentru analiza indicatorilor
- Ancheta pe baza de chestionar
- Observația
- Focus grupuri

Indicatori țintă

Totalul investițiilor în producția de energie din surse regenerabile

Procentajul de UVM vizate de investiții în gestionarea șeptelului în vederea reducerii emisiilor de GES și/sau de amoniac

Procentajul terenurilor agricole care fac obiectul contractelor de gestionare pentru reducerea emisiilor de GES și/sau de amoniac

Cheltuieli publice totale

Energie din surse regenerabile produsă prin proiecte sprijinite

Reducerea emisiilor de metan și de protoxid de azot

Reducerea emisiilor de amoniac

Răspunsul la întrebarea de evaluare

Strategia de dezvoltare locală Tövishát și-a propus atingerea obiectivelor transversale de mediu prin componenta secundară a măsurilor ce presupun investiții în producerea de energie din surse neconvenționale dar care au fost încadrate prioritar la domenii de intervenție ce corespund celorlalte priorități.

Astfel în cadrul ghidul solicitantului pentru măsurile 6.4, respectiv 7.2 au existat criterii de selecție menite să încurajeze investițiile în producerea de energie din surse neconvenționale : Principiul prioritizării proiectelor care includ ca investiție secundară producerea de energie din surse neconvențională destinată consumului propriu.

Din analiza cererilor de finanțare depuse, și a chestionarelor aplicate (secțiunea C), beneficiarii proiectelor au fost interesați de investiții în tehnologii și utilaje care să le asigure capacitatea de a desfășura activitatea propusă. Factorii care au influențat includerea sau nu, în cadrul proiectelor depuse, de obiective privind eficientizarea utilizării energiei au fost cei de natură financiară: sumele alocate pentru măsuri au fost prea mici pentru includerea unor astfel de investiții, legislația națională privind energia regenerabilă este lacunară, lipsa expertizei la nivel de teritoriu, costurile mari cu tehnologia.

Exemplu de proiect pentru producția de energie din surse regenerabile

La nivelul proiectelor contractate la nivelul GAL există un proiect care își propune producția de brichete din biomasă în exploatarea agricole, care urmează să fie utilizate ca și combustibil.

Proiectul a fost depus în cadrul măsurii 6.2 – Sprijin pentru demararea de activități non-agricole și își propune realizarea unei unități de producție a brichetelor pentru foc realizate din paie, fân și resturi vegetale. Materia primă este asigurată de numeroșii producători agricoli din zonă care sunt nevoiți să ardă aceste produse auxiliare ale fermei pentru a elibera terenurile agricole.

Prin utilajul achiziționat se pot procesa 600 tone de materie primă pe an, iar beneficiarul își asumă că va procesa un minim de 300 de tone anual.

Beneficiarul a semnat un contract de finanțare în valoare de 40.000 euro, proiectul este în derulare și a primit prima tranșă a sprijinului în valoare de 28.000 euro. Datele furnizate de beneficiar privind producerea energiei regenerabile nu sunt disponibile și nu este posibilă, în acest stadiu, cuantificarea contribuției SDL Tövishát la producerea de energie regenerabilă, dar

se poate cuantifica indicatorul țintă : **Totalul investițiilor (estimat) : 40.000 euro**

Concluzii

Nivelul scăzut de implementare a măsurilor care contribuie la DI nu permite o cuantificare semnificativă a contribuției SDL la producția de energie regenerabilă. Cu toate acestea, datele colectate de echipa GAL din teritoriu arată că există un interes real pentru energia regenerabilă în general (inclusiv sursele de energie solară, termică și eoliană).

GAL Tövishát a încurajat prin măsurile lansate investițiile în echipamente de producere a energiei din resurse regenerabile prin criteriile de selecție impuse.

Conform participanților la întâlnirile de animare și după cum reiese din chestionarul de evaluare aplicat, trebuie luate în considerare elemente externe care influențează acest nivel scăzut : legislația națională privind energia regenerabilă este încă complexă, iar costurile echipamentelor sunt ridicate. În plus, investițiile în exploatarea agricole în domeniul energiei regenerabile necesită abilități și sprijin tehnic din partea profesioniștilor.

Recomandări

Recomandările se referă în principal la o simplificare suplimentară a normelor de aplicare (condiții clare de acces și cheltuieli eligibile) și la furnizarea mai multor informații aplicanților cu privire la oportunitățile în domeniul energiilor regenerabile.

Se recomandă găsirea unor surse alternative de finanțare a investițiilor pentru producerea de energie din surse neconvenționale în principal din fonduri guvernamentale

Întrebarea specifică de evaluare 3.4

Aria de intervenție 6A: În ce măsură au sprijinit intervențiile GAL diversificarea activităților economice și crearea de locuri de muncă?

Criterii de evaluare

Au fost create locuri de muncă

Au fost create întreprinderi mici

Întreprinderile mici și-au diversificat activitatea economică

Măsurile analizate care contribuie la DI 6A

6.2, 6.4

Tehnici și metode pentru a răspunde la întrebări și formularea concluziilor

- Colectarea și analiza datelor administrative
- Metode cantitative pentru analiza indicatorilor
- Ancheta pe baza de chestionar
- Observația
- Focus grupuri

Indicatori țintă

Locuri de muncă create în cadrul proiectelor sprijinite

Numărul de întreprinderi mici create

Numărul întreprinderilor care și-au diversificat activitatea

Răspunsul la întrebarea de evaluare

Nivelul de implementare al proiectelor și etapele diferite în care se află proiectele nu permit furnizarea unui răspuns concret la întrebarea de evaluare.

Cu toate acestea, utilizarea datelor de monitorizare și a metodelor calitative (analiza pe bază de chestionar și focus group) permit o evaluare a realizărilor preliminare.

Strategia urmărește în mod specific obiectivul dublu al diversificării economiei rurale și al creării de noi locuri de muncă prin măsurile 6.2 și 6.4.

Pentru cele două măsuri a fost alocată suma de 751.125,54 euro reprezentând 34,13% din totalul alocat pentru strategie.

Au fost deschise 3 apeluri de selecție: 1 apel pentru măsura 6.2 și 2 apeluri și o prelungire pentru măsura 6.4. Este de remarcat faptul că pentru apelul de selecție deschis pentru măsura 6.2 a existat o supralicitație, lucru care poate fi explicat și prin tipul sprijinului acordat : sprijin forfetar. Până în octombrie 2018, au fost selectate spre finanțare la nivelul GAL 14 proiecte, dintre 7 pe măsura 6.2 și 7 pe măsura 6.4 în valoare totală de 608.657 euro.

Dintre acestea, pentru 11 proiecte au fost semnate contractele de finanțare, iar restul de 3 au depus documentația pentru semnarea acestora.

Suma contractată la data de referință a evaluării pentru cele două măsuri este de 468.192 euro – 21,27% din totalul alocat.

Plățile efectuate până în acest moment se ridică la suma de 196.000 euro (tranchele 1 pentru măsura 6.2), echivalentul a 8,9% din cheltuielile planificate.(valoarea totală a strategiei)

Contribuția SDL Tövishát a fost calculată luând în considerare sprijinul financiar, numărul de proiecte și contribuția la indicatorii țintă.

Numărul de proiecte depuse: 16

Număr de proiecte retrase: 0

Număr de proiecte neconforme: 0

Numărul de proiecte eligibile 15

Numărul de proiecte eligibile și neselectate 1

Numărul de proiecte neeligibile: 1

Numărul de proiecte selectate: 14

Valoarea proiectelor selectate: 608.857 euro

Suma contractată: 468.192 euro

Operațiunile finanțate în cadrul măsurii 6.2 au permis beneficiarilor să creeze activități non-agricole noi în domeniul producției și a serviciilor: înființarea unui atelier de creație a produselor manufacturiere, dotarea unui atelier de tâmplărie pentru producerea paleților, înființarea unei unități de producție de brichete pentru foc din paie și resturi vegetale, dotarea unui centru de colectare a deșeurilor, servicii și lucrări de instalații electrice, servicii de pardosire și placare.

Pe de altă parte, măsura 6.4 a permis dezvoltarea și modernizarea activităților non-agricole în zonele rurale : dezvoltarea activităților de producție în domeniul confecțiilor metalice, modernizarea activităților de proiectare sau achiziția echipamentelor și utilajelor pentru

întreținerea și repararea autovehiculelor.

Din analiza efectuată asupra condițiilor de selecție pentru cele două măsuri care contribuie la domeniul de intervenție 6A se observă că atingerea indicatorului țintă: Locuri de muncă nou create a fost asigurată prin includerea în criteriile de selecție a Principiului stimulării numărului de locuri de muncă nou create și acordarea unui punctaj superior celorlalte criterii.

În ceea ce privește rezultatele preliminare pentru indicatorul: Locuri de muncă create în cadrul proiectelor, acesta poate fi cuantificat prin angajamentele date prin declarațiile beneficiarilor. Astfel prin cele 14 proiecte selectate se vor crea 17 locuri de muncă. Dintre acestea, 2 locuri de muncă sunt pentru persoane de sex feminin.

Indicatorul Numărul de întreprinderi mici create a fost de asemenea inclus în grila de selecție a măsurii 6.2 prin includerea Principiului stimulării PFA –urilor sau II-urilor nou înființate. Astfel Numărul întreprinderilor mici create în cadrul măsurii a fost de 7.

În fișa măsurii 6.4 a fost inclus la criteriile de selecție Principiul diversificării activității agricole a fermelor existente către activități non-agricole. Ca și efect, în cadrul apelurilor deschise au fost depuse două proiecte : un fermier care și-a diversificat activitatea prin înființarea unui atelier auto, respectiv un partener privat care a activat un nou cod CAEN. Astfel, Numărul întreprinderilor care și-au diversificat activitate a fost de 2.

Cu toate acestea, așa cum a fost subliniat în cadrul focus grupului, a întâlnirilor de animare și de către beneficiari, au existat unele dificultăți, în principal din cauza complexității mecanismelor de investiții și valorii cofinanțării motiv pentru care în cadrul măsurii 6.4 au fost deschise și prelungite 2 apeluri de selecție, chiar și în aceste condiții nefiind accesată toată suma disponibilă pe măsură.

În ceea ce privește implementarea proiectelor există dificultăți din cauza numărului mare de acorduri necesare (acorduri de mediu, sănătate publică), a complexității procedurilor adoptate (organizarea achizițiilor publice, identificarea și selectarea furnizorilor de echipamente, construcții, organizarea la locul de muncă, asamblare) și a sursei de cofinanțare.

Concluzii

Locuri de muncă create în cadrul proiectelor contractate : 14

Numărul de întreprinderi mici create: 7

Numărul întreprinderilor care și-au diversificat activitate : 2

Proiecte finanțate în cadrul măsurilor 6.2 și 6.4, au contribuit, în mod evident, la realizarea obiectivelor DI 6A, prin promovarea diversificării economiei rurale și crearea de noi oportunități de locuri de muncă.

În ceea ce privește cuantificarea indicatorului de rezultat *Locuri de muncă create în cadrul proiectelor sprijinite*, numărul locurilor de muncă create asumate este atins, deoarece valoarea țintă a fost depășită cu 3 locuri, în timp ce stadiul implementării este încă scăzut, reprezentând 8,90 % din valoarea planificată.

Obiectivele și modalitățile de implementare ale măsurilor sunt bine definite și au fost furnizate către părțile implicate în mod corespunzător.

Alocarea fondurilor se dovedește a fi suficientă pentru a corespunde cerințelor potențialilor beneficiari în cadrul măsurii 6.4, iar pentru măsura 6.2 alocarea poate fi suplimentată.

Lansarea cu prioritate a măsurilor a avut ca rezultat o rată de absorbție ridicată și îndeplinirea indicatorilor țintă.

GAL a asigurat o serie de instrumente necesare aplicanților și o strategie de comunicare eficientă.

Recomandări

O simplificare a procesului de implementare (licitații / achiziții publice, plăți, controale etc.) trebuie luată în considerare, pentru a ușura sarcinile administrative asupra beneficiarilor.

Se recomandă organizarea unor sesiuni de lucru cu beneficiarii proiectelor deoarece există necesitatea de a furniza o serie de informații specifice, în ceea ce privește anumite aspecte procedurale, care să faciliteze procesul de implementare.

Întrebarea specifică de evaluare 3.5

Aria de intervenție 6B: În ce măsură au sprijinit intervențiile GAL îmbunătățirea infrastructurii și a serviciilor pentru îmbunătățirea calității vieții în zonele rurale?

Criterii de evaluare

Serviciile și infrastructurile locale în zonele rurale au fost îmbunătățite

Accesul la serviciile și la infrastructurile locale în zonele rurale a crescut

Măsurile analizate care contribuie la DI 6B

7.2, 7.8

Tehnici și metode pentru a răspunde la întrebări și formularea concluziilor

- Colectarea și analiza datelor administrative
- Metode cantitative pentru analiza indicatorilor
- Ancheta pe baza de chestionar
- Observația
- Focus grupuri

Indicatori țintă

Procentajul populației vizate de strategiile de dezvoltare locală

Procentajul populației care beneficiază de servicii/infrastructuri îmbunătățite

Răspunsul la întrebarea de evaluare

Până în octombrie 2018, nu au existat proiecte finalizate în cadrul Domeniului de intervenție 6B, în plus pentru măsura 7.8 nu a fost depus nici un proiect spre evaluare .

Realizările preliminare au fost evaluate prin analiza documentelor de programare și a criteriilor adoptate pentru selectarea proiectelor, precum și prin utilizarea datelor de monitorizare și a metodelor calitative (anchetă pe bază de chestionar, focus group). Cuantificarea indicatorilor comuni de rezultat și a indicatorilor de realizare se bazează pe date colectate prin sistemul de monitorizare.

În ceea ce privește realizările preliminare ale programului referitoare la DI 6B, SDL Tövisshát sprijină dezvoltarea locală prin punerea în aplicare a măsurilor 7.2 și 7.8, care promovează

investițiile în crearea și modernizarea infrastructurilor de bază.

Pentru cele două măsuri a fost alocată suma de 795.925,83 euro reprezentând 36,2 % din totalul alocat pentru strategie. Cu toate acestea, resursele financiare sunt considerate insuficiente pentru a satisface nevoile teritoriale acest lucru conducând la depunerea de proiecte de mica anvergură și care nu rezolvă decât măsură mică nevoile de infrastructură. Pentru compensarea acestor neajunsuri și pentru implementarea optimă a proiectelor, toți beneficiarii au prevăzut în bugetul proiectelor o parte de cofinanțare. Valoarea totală a cofinanțărilor este de 134.610,33 euro.

Au fost deschise 4 apeluri de selecție: 3 apeluri și o prelungire pentru măsura 7.2 și 1 apel și o prelungire pentru măsura 7.8.

Pentru măsura 7.2 până în octombrie 2018, au fost depuse spre finanțare un număr de 12 proiecte toate cu o valoare a sprijinului public de 677.465 euro. Dintre aceste au fost selectate spre finanțare la nivelul GAL 8 proiecte, restul de 4 aflându-se în etapa de evaluare.

Pentru 7 proiecte au fost semnate contractele de finanțare, iar proiectul rămas a depus documentația pentru semnarea acestuia. Suma contractată la data de referință a evaluării este de 395.162 euro – 17,96% din totalul alocat.

Plățile efectuate până în acest moment se ridică la suma de 56.122 euro, echivalentul a 2,55 % din cheltuielile planificate.(valoarea totală a strategiei)

Operațiunile finanțate în cadrul măsurii 7.2 au permis beneficiarilor să propună îmbunătățirea infrastructurii la scară mică prin investiții în utilaje pentru dotarea serviciului public de gospodărire, dar și investiții în construirea unor săli de ceremonii funerare pentru asigurarea condițiilor de igienă publică în comunitate. Pentru unul dintre proiectele accesate este prevăzută crearea unui loc de muncă.

Măsura 7.8 vizează creșterea numărului de locuitori din teritoriul LEADER Tövishát care beneficiază de servicii sociale adecvate nevoilor lor și creșterea gradului de integrare în comunitate a minorităților etnice în special a romilor. Aceste aspecte urmărite au fost prevăzute și în criteriile de selecție pentru această măsură prin aplicarea principiilor : Principiul gradului de acoperire a populației deservite a beneficiarilor, respectiv Principiul prioritizării investițiilor destinate integrării minorităților rromice.

Această măsură are și în acest moment (octombrie 2018) apel deschis dar interesul față de aplicare este unul scăzut.

Contribuția SDL Tövishát la domeniul de intervenție 6B a fost calculată luând în considerare sprijinul financiar, numărul de proiecte și contribuția la indicatorii țintă.

Numărul de proiecte depuse: 12

Număr de proiecte retrase: 0

Număr de proiecte neconforme: 0

Numărul de proiecte eligibile 12

Numărul de proiecte eligibile si neselectate : 0

Numărul de proiecte neeligibile: 0

Numarul de proiecte selectate: 8

Valoarea proiectelor selectate: 450.864 euro

Suma contractată: 395.162 euro

În ceea ce privește măsura 7.2 există un interes semnificativ pentru tipurile de operațiuni sprijinite, iar aplicanții sunt instituții publice (UAT) dispuse să îmbunătățească atractivitatea teritoriilor lor.

Pe lângă modificările aduse legislației privind achizițiile publice care au influențat în mare măsură implementarea măsurii, au fost întâmpinate și alte dificultăți legate de perioada dintre etapa de selecție și momentul depunerii documentației pentru contractare, care este considerată ca fiind prea îndelungată.

Au existat probleme și în ceea ce privește de încheierea unor contracte de servicii, de execuție respectiv a unor contracte de furnizare datorită lipsei atractivității ca urmare creșterilor de prețuri atât la materiale de construcții cât și la utilaje și echipamentele care fac obiectul proiectelor din acest domeniu.

Ca și în cadrul altor măsuri, pentru informarea potențialilor beneficiari, documente de clarificare și ghiduri specifice au fost publicate pe website-ul asociației.

Concluzii

Valorile indicatorilor sunt calculate pentru cele 7 contracte de finanțare semnate care în acest moment se află în faza de implementare. Astfel sunt obținute următoarele valori:

- Procentajul populației vizate de strategiile de dezvoltare locală: 29.097 locuitori reprezentând 72,17 % din valoarea indicatorului țintă. Celelalte proiecte care sunt în curs de evaluare sau contractare sunt depuse de celelalte UAT-uri care fac parte din GAL, în consecință la finalul perioadei de implementare indicatorul va fi atins în procent de 100%.
- Procentajul populației care beneficiază de servicii/infrastructuri îmbunătățite: 29.097 locuitori reprezentând 72,17 % din valoarea indicatorului țintă.
- Locuri de muncă nou create : 1, unul dintre proiectele contractate prevede crearea unui loc de muncă.

Resursele financiare sunt considerate insuficiente pentru a satisface nevoile teritoriale, sumele alocate pentru un proiect permițând investiții mici.

Este evidentă o creștere a gradului de conștientizare cu privire la oportunitățile oferite de GAL pentru a îmbunătăți atractivitatea teritoriilor, pentru a valorifica potențialul local și a crea noi oportunități de angajare.

Implementarea măsurilor 7.2 și 7.8 este într-un stadiu relativ incipient, doar în cadrul măsurii 7.2 fiind semnate contracte de finanțare și efectuate plăți.

Obiectivele și modalitățile de implementare ale măsurii sunt bine definite și au fost furnizate către părțile implicate în mod corespunzător.

Recomandări

Lipsa resurselor reprezintă una dintre principalele probleme care împiedică realizarea rezultatelor prevăzute în DI 6B. Prin urmare, este esențială realocarea financiară pentru a se adapta mai bine nevoilor beneficiarilor și teritoriilor, ținând seama de coerența internă a bugetului general al

programului.

Este necesară o simplificare a procesului de implementare (achiziții, plăți, etc.) pentru a ușura sarcinile administrative asupra beneficiarilor;

Este necesară identificarea de surse de finanțare suplimentare pentru a răspunde nevoilor privind îmbunătățirea infrastructurii și a serviciilor din teritoriul Leader Tövishát.

Pe lângă activitățile și instrumentele de comunicare adoptate cu ocazia publicării apelurilor de selecție, inițiativele de comunicare trebuie puse în aplicare în continuare la nivel teritorial pentru a dezvolta cunoștințe cu privire la oportunitățile de finanțare și, ca efect indirect, pentru a promova un sentiment de apartenență asupra rezultatelor proiectelor.

Întrebarea de evaluare 3 În ce măsură au fost atinse obiectivele strategiei sau care este probabilitatea atingerii acestor obiective în viitor, având în vedere progresul înregistrat până la data evaluării?

Pentru a putea face o apreciere a măsurii în care au fost atinse obiectivele strategiei sau a probabilității atingerii acestora în viitor echipa de evaluare a folosit informații din următoarele surse:

- Analiza a progresului privind depunerea și contractarea proiectelor prin SDL Tövishát la data de 01.10.2018 (subcapitolul 6.2 la prezentul raport)
- Analiza progresului implementării proiectelor contractate (subcapitolul 6.2 la prezentul raport)
- Răspunsul la cele 5 întrebări de evaluare specifice, însoțite de criterii de evaluare și indicatori care corespund obiectivelor propuse. (subcapitolul 6.3 la prezentul raport)

Întrebările specifice au fost formulate pentru domeniile de intervenție asupra cărora SDL Tövishát a început să acționeze, pentru restul domeniilor de intervenție fiind folosită ca metodă de evaluare analiza documentelor și a datelor administrative.

Au fost analizate toate măsurile propuse pentru atingerea obiectivelor strategiei.

Pentru o imagine mai clară asupra evoluției indicatorilor de rezultat și estimarea atingerii acestora prin proiectele aflate în derulare în perioada evaluării strategiei prezentăm următoarea situație:

Măsura	Indicator	Indicatori rezultat propuși	Indicatori rezultat realizați	Indicatori rezultat estimați	Observații
Măsura 1.1	Cheltuieli publice totale	6.510,24	0	-	Măsura nu a fost lansată
	Numărul total de participanți instruiți	60	0	-	
Măsura 1.3	Cheltuieli publice totale	11.957,78	0	-	Măsura nu a fost lansată

	Numărul total de participanți instruiți	60	0	-	
Măsura 3.1	Numărul de exploatații agricole care primesc sprijin pentru participarea la sistemele de calitate	1	0	-	Măsura nu a fost lansată
Măsura 6.1	Numărul de exploatații agricole/beneficiari i sprijiniți	3	0	2	Au fost depuse 5 proiecte care se află în faza de evaluare, există bani alocați pentru două proiecte
Măsura 6.2	Locuri de muncă nou create.	4	0	10	Au fost contractate 7 proiecte și au fost efectuate plățile aferente primei tranșe de plată. Locurile de muncă au fost asumate de beneficiari prin declarații privind crearea de locuri de muncă.
Măsura 6.3	Numărul de exploatații agricole /beneficiari sprijiniți	5	0	5	Au fost depuse 5 proiecte care se află în faza de evaluare
Măsura 6.4	Număr de locuri de muncă nou create.	10	0	7	Au fost contractate 7 proiecte. Locurile de muncă au fost asumate de beneficiari prin declarații privind crearea de locuri de muncă.
Măsura 7.2	Populație netă care beneficiază de servicii/infrastructuri îmbunătățite	40.381	0	40.381	Au fost depuse 12 proiecte: În evaluare: 4 Contractate: 7 În curs de contractare : 1 Au fost efectuate plăți pentru o parte din

					beneficiari. Deponenții sunt Autorități publice locale.
Măsura 7.3	Populație netă care beneficiază de servicii TIC	250	0	250	A fost lansat apel de selecție și făcută prelungire. Până în acest moment nu există deponenți.
	Numărul de gospodării din spațiul rural	10	0	10	
Măsura 7.8	Populație netă care beneficiază de servicii/infrastructuri îmbunătățite	50	0	50	A fost lansat apel de selecție și făcută prelungire. Până în acest moment nu există deponenți.
Măsura 9.1	Număr de exploatații care primesc sprijin pentru participarea grupuri/organizații de producător	1	0	-	Măsura nu a fost lansată
Măsura 16.4	Număr total de operațiuni de cooperare sprijinite în cadrul măsurii	1	0	-	Măsura nu a fost lansată

Tabel 6 - Evoluția indicatorilor de rezultat și estimarea atingerii acestora

Având în vedere indicatorii prezentați mai sus se apreciază faptul că, în perioada evaluată, operațiunile nu au avut o contribuție semnificativă la obținerea rezultatului și a impactului scontat.

Prezenta evaluare a avut o arie de acoperire mai limitată având în vedere stadiul incipient de implementare al proiectelor finanțate prin intermediul acesteia. Totuși, experiența, datele, constatările, concluziile și recomandările acestora vor constitui un punct de referință atât pentru procesul de luare a deciziilor în vederea asigurării eficacității SDL cât și pentru viitoarele evaluări.

Având în vedere stadiul incipient de implementare al SDL și a faptului că unele măsuri încă nu au fost lansate măsura în care au fost atinse obiectivele strategiei este mică.

În mică măsură	În măsură medie	În mare măsură
✓		

Din alocarea financiară de 1.765.320,40 euro pentru implementarea măsurilor, sumele lansate până la data de 01.10.2018 sunt de 1.721.245,42 euro, adică un procent de 97,50 % din alocarea pentru SM 19.2.

Cheltuielile angajate (contracte semnate) sunt în valoare de 863.454 euro și reprezintă aproximativ 39,23 % din alocarea financiară totală, iar cheltuielile efectuate reprezintă doar 11,45 %.

Din analiza datelor colectate echipa de evaluare apreciază că probabilitatea atingerii obiectivelor, având în vedere progresul înregistrat până la data evaluării, este RIDICATĂ.

Redusă	Medie	Ridicată
		✓

6 Contribuția SDL la aria de intervenție 6B

Întrebarea de evaluare 4 : În ce măsură a sprijinit SDL Tövishát dezvoltarea locală în zonele rurale?

Criterii de evaluare:

- Serviciile și infrastructurile locale în zonele rurale au fost îmbunătățite
- Accesul la serviciile și la infrastructurile locale în zonele rurale a crescut
- Strategiile de dezvoltare locală au determinat crearea de oportunități de ocupare a forței de muncă
- Număr de proiecte/inițiative susținute prin SDL

Până în octombrie 2018, nu au existat proiecte finalizate în cadrul Strategiei de Dezvoltare Locală Tövishát. Prin urmare, nivelul de implementare, nu permite elaborarea unui răspuns concret la această întrebare.

Se va încerca oferirea unui răspuns parțial la această întrebare în baza proiectelor contractate până în acest moment, deoarece există o probabilitate foarte mare ca proiectele să fie finalizate în perioada următoare de evaluare.

Astfel, la data de 01.10.2018 au fost semnate 18 contracte de finanțare și au fost asumați următorii indicatori pentru măsurile:

Măsura	Indicator	Indicator rezultat estimat	Observații
Măsura 6.2 - "Sprijin pentru demararea de activități non-agricole"	Locuri de muncă nou create	10	Au fost contractate 7 proiecte și au fost efectuate plățile aferente primei tranșe de plată. Locurile de

			muncă au fost asumate de beneficiari prin declarații privind crearea de locuri de muncă.
Măsura 6.4 - "Investiții în crearea și dezvoltarea de activități non-agricole"	Locuri de muncă nou create	4	Au fost contractate 4 proiecte. Locurile de muncă au fost asumate de beneficiari prin declarații privind crearea de locuri de muncă. 3 proiecte sunt în evaluare
Măsura 7.2 - "Investiții pentru comunitate și promovarea utilizării energiei din surse regenerabile".	Populație netă care beneficiază de servicii/infrastructuri îmbunătățite	29.097	Proiecte Contractate: 7, 5 proiecte sunt în evaluare
	Locuri de muncă nou create	1	Un proiect prevede crearea unui loc de muncă

Tabel 7 - Evoluția indicatorilor de rezultat și estimarea atingerii acestora pentru proiectele contractate la data de 01.10.2018

Pentru calcularea contribuției SDL la aria de intervenție 6B au fost luați în calcul indicatorii țintă comuni specifici abordării LEADER din cadrul programului PNDR 2014-2020.

Indicatori țintă comuni	Valoare planificată totală PNDR	Valoarea estimate la nivelul GAL	
O1 - Cheltuieli publice totale M19	635.960.746 euro	1.298.881,91 euro	
O18 - Populația vizată de GAL	9.610.132	40.381	
T21 (%): procentajul populației rurale vizate de strategiile de dezvoltare locală (aria de intervenție 6B)	100%	0,42%	
T22 (n); Populație netă care beneficiază de servicii îmbunătățite	2.559.558	29.097	
T22 (%): procentajul populației rurale care beneficiază de servicii/infrastructuri îmbunătățite (aria de intervenție 6B)	26,63%	0.30%	
T23 (n): Locuri de muncă create în cadrul proiectelor sprijinite (Leader) (aria de intervenție 6B) Bărbați/Femei	2.055	15	Bărbați: 14
			Femei: 1

Tabel 8 – Situația atingerii indicatorilor comuni de rezultat

Sursa indicatorilor țintă comuni și ai valorilor planificate totale PNDR este Anexa 4 - Valorile indicatorilor comuni și adiționali țintă/rezultat și de realizare (Indicatori Leader) la Studiul de evaluare I- RAI 2016.

În cele ce urmează sunt prezentate modalitățile de calcul pentru acești indicatori:

O1 - Cheltuieli publice totale M19 – Până în acest moment, la nivelul strategiei au fost contractate fonduri în valoare de 863.454 euro (sM19.2) la care se adaugă acordul cadru de finanțare pentru cheltuielile de funcționare și animare în valoare de 435.427,91 euro. În total până la această dată au fost angajate cheltuieli publice totale în valoare de 1.298.881,91 euro.

O18 - Populația vizată de GAL – Populația vizată de GAL Tövishát cuprinde toți locuitorii teritoriului acoperit și anume o populație de 40.381.

T21 (%): procentajul populației rurale vizate de strategiile de dezvoltare locală (aria de intervenție 6B) – Raportat la populația vizată de GAL, procentajul populației vizate de SDL Tövishát este de 0,42% .

T22 (n); Populație netă care beneficiază de servicii îmbunătățite. Pentru acest indicator a fost luată în calcul populația netă care beneficiază de servicii îmbunătățite pentru cele 7 contracte semnate la data de 01.10.2018.

Numărul populației se va îmbunătăți în viitor la nivelul teritoriului Tövishát prin cele 5 proiecte care se află în evaluare.

T22 (%): procentajul populației rurale care beneficiază de servicii/infrastructuri îmbunătățite (aria de intervenție 6B) - Procentul populației rurale a fost calculat raportat la indicatorul O 18 și reprezintă un procent de 0,30 %.

T23 (n): Locuri de muncă create în cadrul proiectelor sprijinite (Leader) (aria de intervenție 6B) Bărbați/Femei – Numărul de locuri de muncă a fost calculat pentru cele trei măsuri în cadrul cărora s-au semnat contracte de finanțare. Astfel se vor crea 15 locuri de muncă : 14 locuri de muncă pentru bărbați și 1 loc de muncă pentru femei.

Serviciile și infrastructurile locale în zonele rurale au fost îmbunătățite, chiar dacă nu s-a finalizat încă niciunul dintre cele 18 de proiecte contractate.

Accesul la serviciile și la infrastructurile locale în zonele rurale a crescut (sunt în implementare 7 proiecte prin măsura 7.2), măsură prin care 29.097 de persoane din mediul rural vor beneficia de servicii/ infrastructuri îmbunătățite, altfel spus 0,30% poate fi procentajul populației rurale care beneficiază de servicii/infrastructuri îmbunătățite, conform proiectelor care se derulează în perioada evaluării SDL .

Strategia de dezvoltare locală a determinat crearea de oportunități de ocupare a forței de muncă: sunt propuse 15 locuri noi de muncă (14 bărbați, 1 femei) în 12 proiecte din cele 18 contractate până în acest moment.

Număr de proiecte/inițiative susținute prin SDL se ridică la 18 în acest moment, toate cele 3 măsuri lansate contribuind direct la aria de intervenție 6B. Împreună cu proiectele depuse și aflate în evaluare, vor avea un rol benefic în sprijinirea dezvoltării locale în zonele rurale.

Astfel se poate concluziona că SDL sprijină dezvoltarea locală în zonele rurale în măsură medie.

În mică măsură	În măsură medie	În mare măsură
	✓	

7 Mecanismul de implementare al strategiei

Pentru a putea face o apreciere asupra mecanismului de implementare al strategiei, în acest capitol vom analiza modul în care GAL Tövishát a acționat în ceea ce privește gestionarea resurselor (umane, financiare și tehnice), activităților întreprinse și a relației cu beneficiarii proiectelor finanțate.

La momentul elaborării strategiei au fost descrise aspecte legate de modalitatea de implementare a strategiei și a resurselor ce vor fi folosite. Astfel au fost trasate sarcinile care revin personalului GAL în ceea ce privește mecanismul de implementare al strategiei în următoarele capitole:

- Capitolul VII - Descrierea planului de acțiune - sunt specificate activitățile ce se vor desfășura pentru implementarea optimă a strategiei.
- Capitolul IX - Organizarea viitorului GAL – descrierea mecanismelor de gestionare, monitorizare, evaluare și control a strategiei – este făcută o prezentare a echipei de implementare și a sarcinile ce revin Grupului de Acțiune Locală Tövishát pentru implementarea SDL.

Întrebarea de evaluare nr.5 : Cât de eficient este mecanismul de implementare al GAL Tövishát?

Criterii de evaluare

- Gestiunea resurselor (umane, financiare, tehnice)
- Îndeplinirea sarcinilor privind implementarea SDL
- Mecanismul de implementare al SDL (animarea teritoriului, promovarea SDL, condițiile de accesare a fondurilor) a dus la creșterea valorii adăugate în teritoriu ?

Tehnici și metode de evaluare folosite

- Studiul/analiza documentelor; analiza datelor administrative
- Ancheta pe bază de chestionar
- Observația
- Focus grup

Criteriul de evaluare 1

Gestiunea resurselor (umane, financiare, tehnice)

Indicatori țintă :

- Numărul de angajați la nivel GAL

- Resursele financiare și tehnice asigurate pentru implementarea SDL

Resurse umane

Pentru o bună desfășurare a activităților și sarcinilor propuse pentru implementarea SDL au fost asigurate resursele umane necesare prin angajarea și formarea unei echipe de management și implementare a SDL.

Gal Tövisshát are angajat personal pentru toate posturile propuse în capitolul IX :

Manager GAL - More-Zsigmond Mihaly-Levente - team LEADER – timp parțial ½ normă. Acesta coordonează activitatea GAL atât sub aspect organizatoric cât și al respectării procedurilor de lucru.

Asistent Manager - Izsak Rudolf - timp parțial ½ normă. Acesta asigură managementul documentelor în cadrul GAL precum și atribuțiile managementului comunicării și înlocuiește managerul GAL în lipsa acestuia.

Responsabil financiar – Ghirean Nicolae Marinel - timp parțial ½ normă. Acesta este expert contabil cu studii economice și asigură managementul financiar și gestiunea contabilă a GAL.

Responsabil cu animarea teritoriului – Denes Anca-Cristina - agent de dezvoltare locală (normă întreagă). Acesta desfășoară activități de animare pentru promovarea acțiunilor GAL

Responsabil cu activitățile de monitorizare – Chiș Florin Cătălin - timp parțial ½ normă . Acesta planifică și organizează activități specifice pentru culegerea de date în vederea documentării indicatorilor de monitorizare a progresului implementării strategiei și întocmirea rapoartelor de monitorizare și evaluare inclusiv a propunerilor și soluțiilor privind rezolvarea eventualelor probleme apărute.

Responsabil cu verificarea, evaluarea și selecția proiectelor – Erdei Ștefan - normă întreagă. Acesta gestionează lansarea măsurilor și apelurilor de selecție, realizează verificarea conformității și eligibilității, organizează ședințele Comitetului de selecție.

Toate atribuțiile pe care echipa de implementare le are sunt prezentate în Anexa 8 –Atribuțiile corespunzătoare fiecărei funcții din cadrul echipei de implementare a SDL 2014 -2020 Leader Tövisshát.

Resurse financiare – Resursele financiare necesare sunt asigurate prin submăsura 19.4 care are alocate sume pentru funcționare și animare pentru următoarele tipuri de cheltuieli: cheltuielile cu personalul, cheltuieli pentru servicii de consultanță tehnică și financiară, expertiză legată de implementarea SDL și audit, cheltuieli logistice, administrative și de deplasare pentru funcționarea GAL, cheltuieli pentru instruirea și dezvoltarea de competențe privind implementarea SDL, cheltuieli pentru animare, cheltuieli pentru sărbători locale, festivaluri tematice, târguri de produse tradiționale și alte evenimente prin care se promovează teritoriul acoperit de GAL.

Pentru buna desfășurare a activităților propuse în Graficul de implementare și menținerea personalului GAL pe toată perioadă a acordului a fost operată o modificare a Planului de finanțare. În plus, de la data aprobării Planului de finanțare inițial au avut loc schimbări ale

legislației muncii fapt ce a dus la majorări succesive ale salariului minim, acest lucru afectând cheltuielile cu personalul

Modificarea Planului de finanțare a presupus realocări financiare de la alocările măsurilor din SDL (19.2) la cheltuieli de funcționare (19.4), în speță suma de 148.690,80 euro. Astfel bugetul pentru funcționare și animare a crescut e la 13,03 % din alocarea strategiei la 19,78%.

Resurse tehnice – La nivel de resurse tehnice sunt asigurate condițiile desfășurării în condiții optime a activității atât la sediul GAL (imprimantă, acces la internet, calculatoare, mobilier birou, consumabile, etc) cât și în deplasările pentru animarea teritoriului (roll-up uri, video proiector, pliante, broșuri). La nivel de promovare on-line asociația dispune de un website propriu: www.galtovishat.ro și de o pagină de socializare prin care comunică cu cei interesați de accesarea de fonduri europene.

Criteriul de evaluare 2 :

Îndeplinirea sarcinilor privind implementarea SDL

Indicatori țintă:

- Indicatori de realizare specifici fiecărei activități

Asigurarea resurselor necesare pentru desfășurarea activității GAL a dus la îndeplinirea sarcinilor privind implementarea SDL.

1. Animarea teritoriului

Pentru desfășurarea activităților de animare a teritoriului au fost distribuite materiale de informare în cadrul evenimentelor de promovare. Astfel au fost împărțite pliante, broșuri, flyere, stickuri personalizate și pixuri cu sigla GAL Tövishát și au fost amplasate afișe pentru promovarea acțiunilor de animare.

De asemenea au fost realizate și publicate anunțuri pe site-ul www.galtovishat.ro și pe pagina de Facebook a Asociației cu scopul informării populației din microregiune despre stadiul implementării SDL și locația, ora, respectiv tematica acțiunilor de promovare și informare desfășurate.

Pentru promovarea măsurilor ce pot fi accesate au fost publicate în presa locală anunțuri cu apelurile de selecție deschise, beneficiarii eligibili, perioada de depunere și alte informații relevante.

Localizarea activităților a fost pe teritoriul GAL Tövishát în UAT-urile partenere. Pentru animarea teritoriului au fost organizate acțiuni de promovare a noii Strategii de Dezvoltare Locală și a măsurilor ce pot fi accesate prin activități de tipul : evenimente de promovare în târgurile și piețele din teritoriu și întâlniri de promovare și informare în cadrul UAT-urilor.

Pentru promovarea acestor acțiuni au fost contactate primăriile și liderii locali din teritoriu, au fost publicate anunțuri pe pagina web a Asociației și pe pagina de Facebook și au fost amplasate afișe în cadrul UAT-urilor. Numărul persoanelor informate a fost mai mare decât cele care au

dorit să se treacă pe listele de prezență deoarece au fost împărțite materiale de informare tuturor celor interesați.

Eficiența crescută a animării teritoriului este dovedită de depunerea de proiecte peste suma alocată măsurii (supralicitarea) în cadrul a 2 din cele 10 sesiuni lansate. Este vorba despre măsurile 6.1 și 6.2 din SDL Tövishát.

Indicatori de realizare specifici :

Întâlniri de promovare și animare: 29

Evenimente de promovare: 10

Gradul de acoperire al acțiunilor de animare : Teritoriul Tövishát în toate cele 12 UAT-uri

Numărul de persoane participante: 556

Numărul apelurilor de selecție supralicite: 2

Cantitatea de materiale de informare distribuite în acțiunile de animare a teritoriului:

- Pliante: 1260 bucăți
- Broșuri: 750 bucăți
- Afișe apeluri de selecție: 180 bucăți
- Flyere-1261 bucăți
- Pixuri personalizate- 145 bucăți
- Stickuri personalizate: 35 bucăți

2. Pregătirea, publicarea, lansarea și derularea apelurilor de selecție

Pregătirea, publicarea, lansarea și derularea apelurilor de selecție a fost realizată de către angajații GAL în colaborare cu o firmă de consultanță. Astfel au fost puse la dispoziție procedurile necesare accesării de fonduri pentru 7 din cele 12 măsuri disponibile.

Promovarea deschiderii sesiunilor de depunere de proiecte s-a realizat prin pagina web a asociației, pagina de Facebook, înștiințarea prin intermediul e-mailului, comunicarea prin telefon și anunțuri în presa din județul Sălaj și Satu Mare.

În perioada decembrie 2016 – octombrie 2018 au fost pregătite și lansate apeluri de selecție pentru următoarele măsuri: 6.1, 6.2, 6.3, 6.4, 7.2, 7.3 și 7.8. Pentru măsurile 6.4, 7.2, 7.3 și 7.8 au fost făcute prelungiri ale apelurilor pentru a oferi posibilitatea solicitanților de a depune proiecte.

Indicatori de realizare specifici :

Apeluri de selecție deschise : 10

Apeluri de selecție prelunghite : 4

Anunțuri în presa locală: 28 (câte 2 anunțuri/apel sau prelungire- Sălaj+Satu Mare)

Afișe amplasate la nivel de teritoriu: 168

3. Primirea, evaluarea și selecția cererilor de finanțare

Primirea cererilor de finanțare a fost asigurată de angajații GAL, zilnic la sediul Asociației.

În cadrul celor 10 apeluri de selecție închise în această perioadă au fost depuse un total de 38 proiecte.

Evaluarea și selecția cererilor de finanțare a fost realizată de angajații GAL în baza fișelor de verificare specifice fiecărei măsuri. Evaluarea a constat în verificarea conformității, eligibilității și criteriilor de selecție. Pentru unele proiecte au fost cerute informații suplimentare solicitanților, iar pentru verificarea unor baze de date la care Gal Tövishát nu are acces au fost cerute informații de la structurile Afir județene.

În urma verificărilor efectuate au fost elaborate Rapoartele de evaluare pentru măsurile 6.2 , 6.4, respectiv 7.2. Aprobarea Rapoartelor de selecție pentru măsurile lansate a fost realizată de către Comitetul de Selecție convocat în data de 23.11.2017 și 09.05.2018 întruniri la care au participat și reprezentanți CDRJ cu rol de observatori.

Indicatori de realizare specifici :

Proiecte evaluate sau în curs de evaluare : 38

Rapoarte de selecție : 5

Proiecte selectate pentru finanțare : 22

Proiecte contractate: 18

4. Monitorizare implementării SDL

Lunar, până în data de 3 a fiecărei luni calendaristice a fost transmisă către CE SLIN OJFIR, o situație centralizată cumulată privind implementarea Sub-măsurii 19.2 la nivelul SDL (nr. sesiuni de selecție lansate, nr. și valoarea publică eligibilă a proiectelor depuse /retrase/ neconforme/ neeligibile/eligibile și neselectate/ eligibile și selectate/ contractate).

Documentarea valorii indicatorilor de monitorizare a fost realizată pentru cele 5 apeluri de selecție închise, în baza Rapoartelor de selecție aprobate . Astfel au putut fi monitorizați următorii indicatori: Locuri de muncă create pentru măsurile 6.2 și 6.4, pentru măsura 7.2 indicatorul: Populație netă care beneficiază de servicii/infrastructuri îmbunătățite.

Pentru verificarea stadiului implementării proiectelor și încadrarea în timp a angajamentelor asumate, beneficiarii au fost contactați periodic pentru monitorizarea stadiului și pentru asigurarea respectării contractelor de finanțare.

De asemenea, au fost întocmite rapoarte trimestriale de monitorizare pentru trimestrul I,II,III și IV pentru anul 2018 atât la nivelul OJFIR cât și la nivelul CDRJ.

Indicatori de realizare specifici :

Situații centralizate privind implmentarea sM 19.2 (OJFIR): 22

Monitorizări trimestriale OJFIR: 7

Monitorizări trimestriale CDRJ: 7

5. Managementul implementării SDL

Pentru instruirea și motivarea personalului GAL și a liderilor locali din microregiune a fost semnat un contract de prestări servicii pentru instruirea și dezvoltarea de competențe privind implementarea SDL pentru anii 2017 și 2018.

Astfel în cadrul acestui contract a fost organizat un seminar de instruire pentru liderii locali în data de 17 și 20.11.2017 cu o durată 16 ore. Scopul instruirii a fost dobândirea de competențe privind implementarea abordării LEADER prin Strategia de Dezvoltare Locală a Grupului de Acțiune Locală Tövishát 2014 – 2020.

În cadrul aceluiași contract de servicii a fost organizat un seminar de instruire pentru personalul GAL în data de 4 și 5 decembrie , cu o durată de 16 ore cu scopul dobândirii de competențe privind Animarea teritoriului – Strategii de comunicare eficientă în cadrul Gal Tövishát.

Angajații GAL Tövishát a participat la reuniuni cu alte GAL-uri în cadrul rețelelor regionale sau naționale, aspectele discutate fiind în mare măsură de natură organizatorică.

Angajații GAL au participat la acțiuni organizate pe diverse teme:

- Grupul de lucru pentru implementarea eficientă a componentei LEADER organizat de RNDR în perioada 25-26 septembrie 2017

- Workshop ”Grupurile de Acțiune Locală – o șansă pentru incluziunea romilor” 27 octombrie 2017

- Atelierele de lucru organizate în 26 iunie și 25 septembrie 2018 cu tematica: Evaluarea implementării Strategiilor de Dezvoltare Locală de către Grupurile de Acțiune Locală.

- Simpozionul Regional Dezvoltarea durabilă a mediului rural organizat în 08.11.2018

Pentru informarea stadiului implementării SDL s-a ținut legătura cu liderii locali din teritoriu, primăriile partenere, iar rezultatele au fost distribuite în mediul online prin site-ul propriu și pagina de Facebook a Asociației.

Indicatori de realizare specifiți :

Numărul de persoane instruite : 24 persoane din care:

- 4 de angajați GAL
- 20 reprezentanți ai liderilor locali

Numărul de instruiri a liderilor locali: 2

Număr evenimente : 5

Criteriul de evaluare 3

Mecanismul de implementare al SDL (animarea teritoriului, promovarea SDL, condițiile de accesare a fondurilor) a dus la creșterea valorii adăugate în teritoriu ?

Indicatori țintă

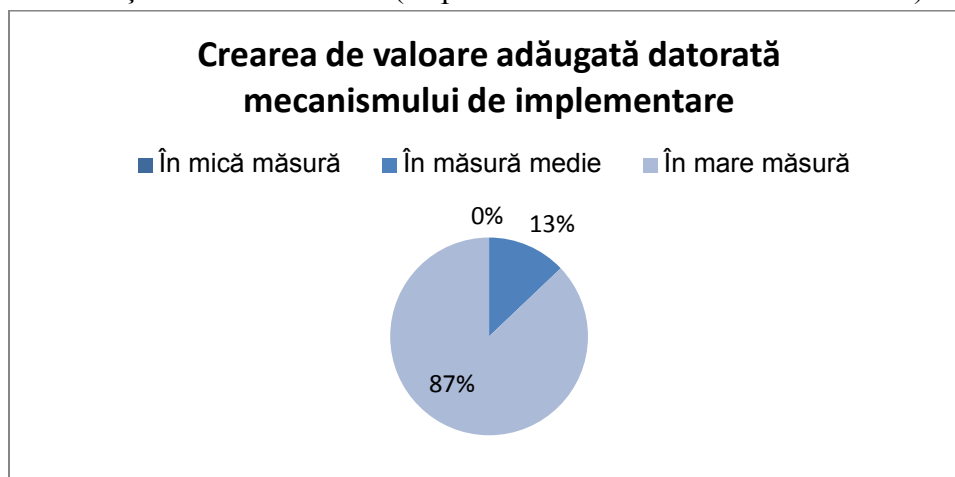
Percepția actorilor locali asupra promovării SDL și creării de valoare adăugată datorită mecanismului de implementare și activităților de animare

Percepția actorilor locali privind condițiilor de accesare a fondurilor prin intermediul GAL Tövishát.

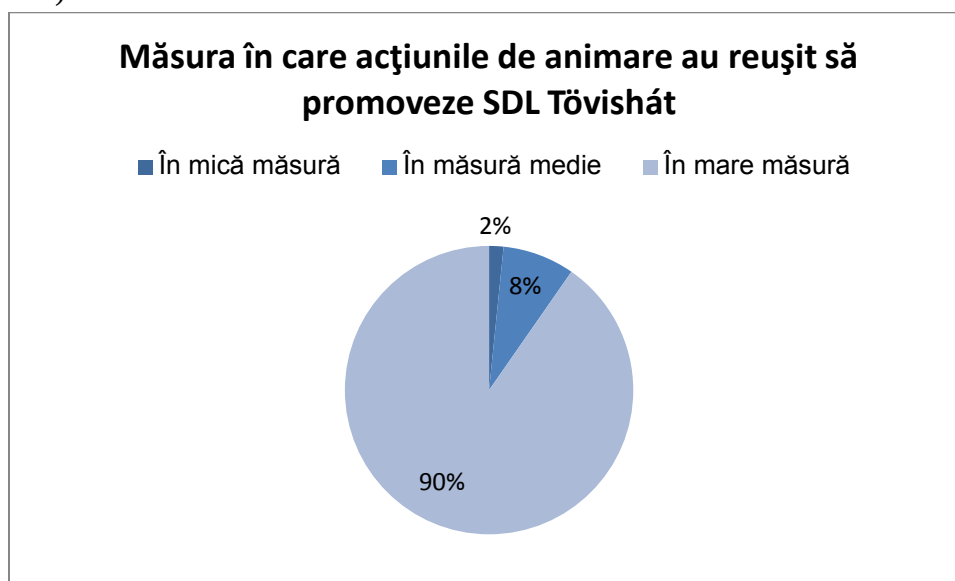
Pentru a putea răspunde criteriului de evaluare s-a folosit ca și metodă de cercetare chestionarul de evaluare care a cuprins și întrebări legate mecanismul de implementare al SDL. Percepția

comunității locale asupra mecanismului de implementare reiese din răspunsul la întrebările : 1, 2, și 8.

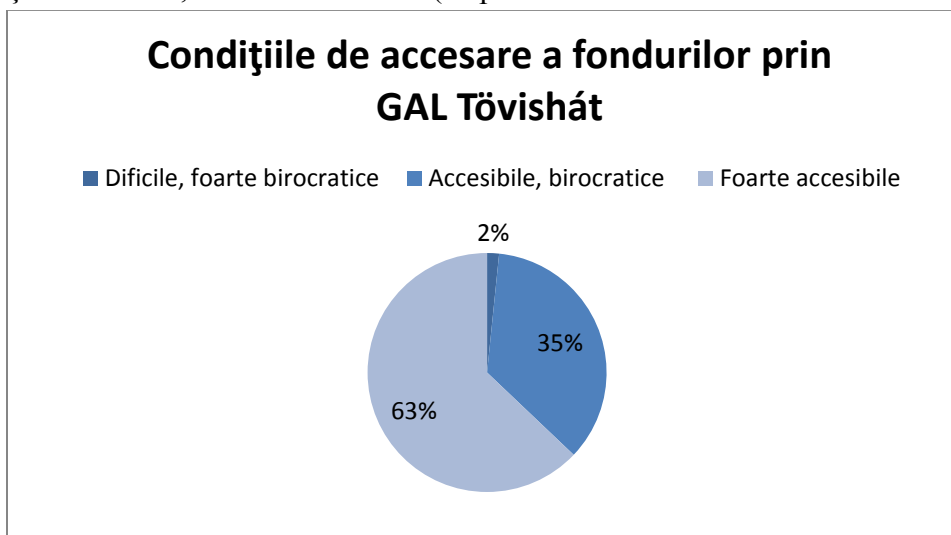
Din colectarea și analizarea informațiilor furnizate de actorii cheie a rezultat că 87% din respondenți apreciază mecanismul de implementare și activitățile de animare au dus în mare măsură la crearea de valoare adăugată în microregiunea Tövishát, iar restul respondenților apreciază o contribuție în măsură medie. (răspunsul la întrebarea 1 din chestionar.)

Acțiunile de animare a teritoriului ale echipei GAL Tövishát (participarea la târgurile din teritoriu, organizarea de întâlniri cu potențialii beneficiari la sediile primăriilor, comunicarea prin intermediul site-ului propriu și a paginii de Facebook) și-au atins scopul de promovare a Strategiei de Dezvoltare Locală în următoarea măsură: 90% din actorii cheie apreciază că acțiunile de animare a teritoriului și-au atins scopul de promovare a Strategiei de Dezvoltare Locală în mare măsură, 8 % în măsură medie și 2% în măsură mică. (răspunsul la întrebarea 2 din chestionar.)

În ceea ce privește condițiile de accesare a fondurilor europene prin intermediul GAL Tövishát (proceduri de depunere, evaluare, selecție, contractare, plată, verificare, monitorizare) 63% din respondenții chestionarului apreciază condițiile drept foarte accesibile, 35% accesibile, relativ birocratice și 2% dificile, foarte birocratice. (răspunsul la întrebarea 8 din chestionar.)

Concluzii

Pentru o bună desfășurare a activităților și sarcinilor propuse pentru implementarea SDL au fost asigurate resursele umane necesare prin angajarea și formarea unei echipe de management și implementare a SDL.

De asemenea, resursele financiare au fost asigurate prin cuprinderea în bugetul proiectului a cheltuielilor necesare pentru o desfășurare optimă a activităților.

La nivel de resurse tehnice sunt asigurate condițiile desfășurării activității atât la sediul GAL cât și în deplasările pentru animarea teritoriului.

Asigurarea resurselor necesare pentru desfășurarea activității GAL a dus la îndeplinirea sarcinilor privind implementarea SDL.

Toate activitățile cuprinse în graficul de implementare au fost efectuate și au avut rezultatele așteptate.

Respondenții la chestionarul de evaluare apreciază că mecanismul de implementare și activitățile de animare au dus în mare măsură la crearea de valoare adăugată în microregiunea Tövishát.

Acțiunile de animare a teritoriului și-au atins scopul de promovare a Strategiei de Dezvoltare Locală într-o mare măsură.

În ceea ce privește condițiile de accesare a fondurilor europene prin intermediul GAL Tövishát peste 60% din respondenții chestionarului apreciază condițiile drept foarte accesibile.

Recomandări

Se recomandă formarea continuă a echipei GAL și participarea la evenimentele organizate de MADR.

Se propune organizarea unor grupuri sau ateliere de lucru cu alte GAL-uri pentru găsirea de soluții la problemele comune cu care se confruntă.

Este necesară întărirea rolului GAL în teritoriu, o mai mare împuternicire a acestuia privind implementarea de proiecte, programe, strategii având în vedere experiență deja acumulată.

Este nevoie de identificarea de surse de finanțare suplimentare inclusiv prin alte programe de finanțare pentru a răspunde cât mai bine problemelor din teritoriu.

8 Valoarea adăugată datorată metodei LEADER

Leader este o metodă prin care se urmărește îndeplinirea obiectivelor aferente politicii de dezvoltare rurală a UE printr-o implementare ascendentă spre deosebire de abordarea tradițională.

Abordarea Leader presupune costuri și riscuri mai mari, ca urmare a unui nivel de implementare suplimentar, precum și a delegării controlului bugetului UE unor parteneriate locale.

Costurile și riscurile suplimentare aferente se justifică prin valoarea adăugată care ar trebui să rezulte din abordarea Leader :

- o mai bună identificare a nevoilor și a soluțiilor pe plan local
- un grad mai mare de angajament la nivelul părților interesate de la nivel local
- perspective mai bune de inovare
- o mai bună selecție a proiectelor
- o monitorizare mai atentă și o capacitate de reacție mai mare
- un angajament sporit

Întrebarea de evaluare 6 Ce beneficii au fost obținute datorită metodei LEADER? (dezvoltarea capitalului social local, rezultatele obținute prin implementarea strategiei, îmbunătățirea guvernancei locale)

Criterii de evaluare

- Capitalul social s-a îmbunătățit
- Guvernanța locală s-a îmbunătățit la nivel local
- Rezultatele implementării SDL-urilor

Tehnici și metode de evaluare folosite

- Studiul/analiza documentelor; analiza datelor administrative
- Ancheta pe bază de chestionar
- Observația
- Focus grup

Criteriul de evaluare 1

- Capitalul social s-a îmbunătățit

Indicator țintă :

Percepția actorilor locali privind gradul de îmbunătățire a capitalului social datorită aplicării metodei LEADER

Capitalul social are în vedere procesele sociale, capacitățile și relațiile dintre părțile interesate implicate. Îmbunătățirea a putut fi observată în cadrul acțiunilor de promovare și animare a teritoriului GAL Tövishát.

Astfel se pot constata îmbunătățiri în ceea ce privesc următoarele aspecte :

- Schimbarea mentalităților – în cadrul întâlnirilor de animare a teritoriului au fost prezentate concepte și tehnologii noi pentru fermieri și au fost date exemple de bune practici care pot fi aplicate local. De asemenea, au fost prezentate măsurile care pot fi accesate pentru sprijinirea dezvoltării fermelor sau a comunității în care trăiesc.
- Creșterea colaborării și încrederii reciproce și față de GAL – Au fost organizate o serie de întâlniri publice : ședințe AGA și întruniri ale Consiliului director care au vizat stabilirea obiectivelor GAL, a măsurilor ce trebuiesc luate pentru dezvoltarea teritoriului, întruniri ale Comitetului de selecție care au analizat și aprobat finanțarea unor proiecte menite să sprijine populația din zonă, prezentări de noi oportunități de finanțare prin programe diferite : POCU, POIM sau POC. Toate aceste activități au adus împreună persoane din medii diferite de activitate (mediul de afaceri, fermieri, autorități publice locale) constituind bazele unei mai bune colaborări și au dus la creșterea încrederii față de GAL Tövishát.

Un bun exemplu de creștere a încrederii față de GAL o reprezintă decizia de aderare a două UAT-uri limitrofe teritoriului Tövishát la parteneriat, astfel că din următoarea perioadă de programare va crește teritoriul și populația GAL.

Ca efect al activității GAL Tövishát în teritoriu s-au constituit noi forme de organizare la nivel de teritoriu un exemplu fiind Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Tövishát care reunește cele 12 UAT-uri care fac parte din Asociație plus încă patru UAT-uri vecine cu scopul dezvoltării de tehnologii de producere a energiei electrice din surse regenerabile.

De asemenea, la nivel de teritoriu s-au constituit parteneriate public private pentru rezolvarea unor probleme de ordin economic și social. Au fost constituite 5 astfel de parteneriate între un partener public, un ONG + firmă de formare care au pregătit documentația pentru depunerea unor cereri de finanțare prin programul POCU măsura 4.16 – Sprijin pentru înființarea de întreprinderi sociale.

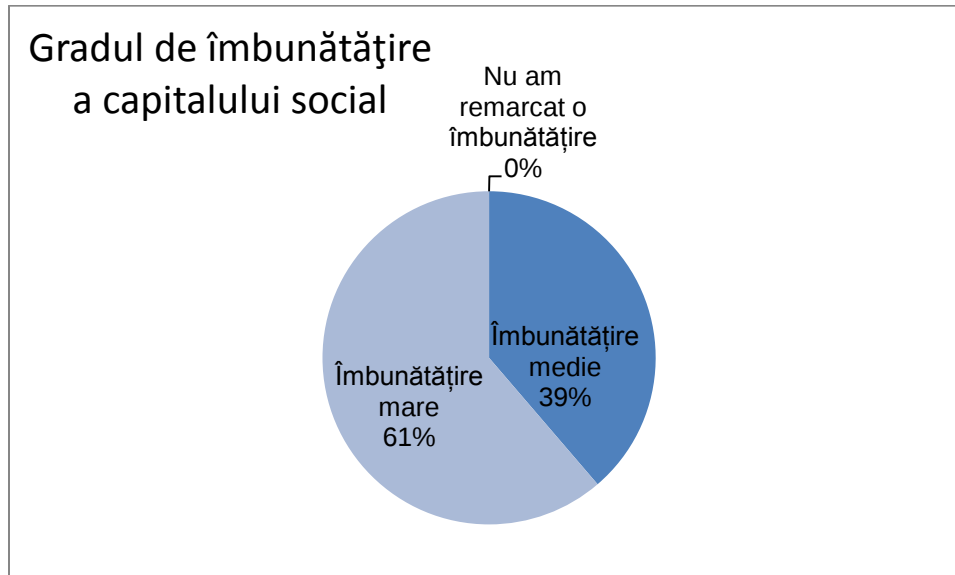
- Identificarea unor subiecte de interes comun – Ca urmare a întâlnirilor publice organizate de GAL au fost identificate o serie de interese comune la nivel de teritoriu. Pentru o parte dintre acestea cum ar fi lipsa locurilor de muncă, capacitatea scăzută a zonei de a asigura energia termică din diferite surse (material lemnos sau alimentarea cu gaz) au dus la luarea de poziții prin pregătirea de documentații pentru depunerea de proiecte prin programe de tip POCU sau POIM.

- Dezvoltarea de competențe și capacități – Pentru o mai bună implementare a SDL Tövishát, la nivelul teritoriului au fost organizate sesiuni de instruire a liderilor locali și a personalului GAL. Astfel în anul 2017 au fost două seminarii de instruire a liderilor locali (17, 20 noiembrie) cu o durată totală de 16 ore și două seminarii pentru personalul GAL (4,5 decembrie). O parte din personal a participat și la întâlnirile organizate de RNDR pe diverse teme. În anul 2018 mai sunt programate astfel de instruirii atât pentru liderii locali cât și pentru personalul angajat.

Percepția actorilor locali privind gradul de îmbunătățire a capitalului social datorită aplicării metodei LEADER, cuantificată pe o scală:

Nu am remarcat o îmbunătățire	Îmbunătățire medie	Îmbunătățire mare
		✓

Pentru a putea răspunde criteriului de evaluare s-a folosit ca și metodă de cercetare chestionarul de evaluare care a cuprins și întrebări legate de beneficiile obținute datorită metodei LEADER. Astfel, percepția actorilor locali privind gradul de îmbunătățire a capitalului social este cuantificabilă prin întrebarea numărul 9. Din chestionarul de evaluare aplicat reiese că 61 % dintre respondenți consideră că gradul de îmbunătățire a capitalului social datorită aplicării metodei LEADER a înregistrat o îmbunătățire mare.

Criteriul de evaluare 2

- Guvernanța locală s-a îmbunătățit la nivel local

Indicatori țintă :

Percepția actorilor locali privind rezultate ale SDL mai bune datorită aplicării metodei LEADER

Guvernanța s-a îmbunătățit la nivel local (spre exemplu îmbunătățirea gestionării funcțiilor administrative pe plan local, implicare sporită a comunității și factorilor interesați în luarea deciziilor, creșterea rolului GAL în guvernanța pe diferite niveluri, creșterea capacității de a gestiona fonduri publice-private etc.).

- Implicare sporită a comunității și factorilor interesați în luarea deciziilor – Forma de organizare a parteneriatului, prin actul constitutiv și statutul asociației prevede ca deciziile legate de stabilirea scopului și a obiectivelor și a metodelor de atingere a acestora sunt luate de către Adunarea Generală a Asociațiilor sau de către Consiliul Director. În perioada analizată au fost organizate mai multe astfel de întruniri care au trasat direcțiile de dezvoltare ale zonei, ședințe în care au fost aprobate ghidurile solicitantului pentru măsurile ce au fost lansate, modificări ale strategiei de dezvoltare sau implicarea Asociației în proiecte conexe care vizează atragerea de fonduri pentru dezvoltarea zonei.

În plus, principiile LEADER sunt bazate pe implicarea sporită a comunității în luarea deciziilor, fiind și în cazul GAL Tövishát de o importanță hotărâtoare în ceea ce privește elaborarea Strategiei de Dezvoltare.

- Creșterea rolului GAL în guvernanța pe diferite niveluri - Experții GAL oferă asistență către Primării în ceea ce privește procesul de achiziții publice atât pentru proiectele finanțate prin GAL cât și pentru alte tipuri de achiziții.

Administrațiile publice locale vin către GAL cu întrebări despre fonduri și oportunități de finanțare, chiar dacă acelea nu se referă la GAL.

Actorii din mediul privat vin către GAL cu idei de proiecte, iar GAL îi îndrumă în limita cunoștințelor spre posibile surse de finanțare. Au fost consiliați la sediul GAL un număr de peste 100 de persoane, iar prin alte surse de comunicare (telefon, e-mail, pagina de socializare) au fost oferite informații persoanelor interesate de accesarea de fonduri.

- Creșterea capacității de a gestiona fonduri publice-private –prin constanta prospectare a oportunităților de finanțare și prin acțiunile de promovare întreprinse la nivelul teritoriului au fost identificate mai multe posibile surse de finanțare alternative care să ajute la atingerea obiectivelor propuse.

Astfel în decursul anului 2018 au fost pregătite documentațiile necesare pentru aplicarea prin diverse programe de finanțare:

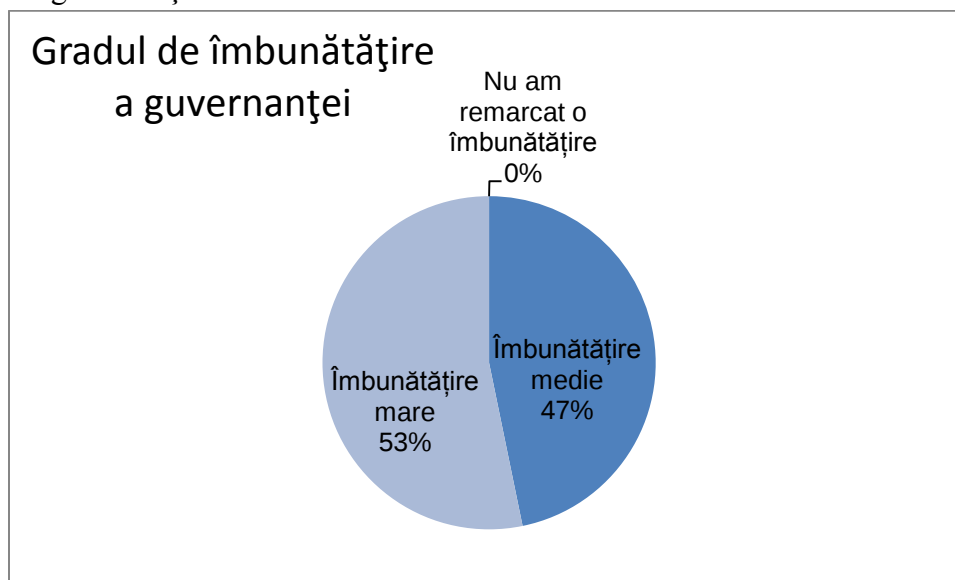
Program Operațional Infrastructură Mare – A fost constituită Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Tövishát, GAL Tövishát având funcția de management cu scopul dezvoltării de tehnologii de producere a energie din surse regenerabile prin aplicarea în cadrul apelului de proiecte 6.1 - Sprijinirea investițiilor în capacități de producere energie electrică și/sau termică din biomasă/biogaz și energie geotermală

Program Operațional Capital Uman – Gal Tövishát a format un parteneriat împreună cu un UAT și o firmă de formare pentru depunerea unui proiect pe măsura 4.16 – Sprijin pentru înființarea de întreprinderi sociale.

Percepția actorilor locali privind gradul de îmbunătățire a guvernantei la nivel local datorită aplicării metodei LEADER, cuantificată pe o scală:

Nu am remarcat o îmbunătățire	Îmbunătățire medie	Îmbunătățire mare
		✓

Pentru a putea răspunde criteriului de evaluare s-a folosit ca și metodă de cercetare chestionarul de evaluare care a cuprins și întrebări legate beneficiile obținute datorită metodei LEADER. Astfel, percepția actorilor locali privind gradul de îmbunătățire a capitalului social este cuantificabilă prin întrebarea numărul 10. Din chestionarul de evaluare aplicat reiese că 53 % dintre respondenți consideră că gradul de îmbunătățire a guvernantei la nivel local datorită aplicării metodei LEADER a înregistrat o îmbunătățire mare, iar 47 % sunt de părere că îmbunătățirea guvernantei a fost una medie.

Criteriul de evaluare 3

Rezultele implementării SDL-urilor

Indicator țintă :

Percepția actorilor locali privind rezultate ale SDL mai bune datorită aplicării metodei LEADER

Rezultele implementării SDL-urilor (ex. crearea de locuri de muncă, realizarea unor produse inovatoare, infrastructură de bază, etc.) au generat îmbunătățirea calității vieții în teritoriul vizat de strategie.

- Crearea de locuri de muncă – Prin strategia elaborată s-a pus un accent deosebit pe crearea de noi locuri de muncă în teritoriu. Acest lucru s-a concretizat la nivel de strategie prin existența a două măsuri care sprijină demararea sau modernizarea de activități non-agricole : Măsura 6.2 –

Sprijin pentru demararea de activități non-agricole, respectiv Măsura 6.4 - Investiții în crearea și dezvoltarea de activități non-agricole care au o alocare financiară consistentă: 751.126,54 euro reprezentând 34,13% din totalul strategiei.

În cadrul apelurilor de selecție deschise pentru aceste măsuri au fost selectate pentru finanțare un număr de 14 proiecte, fiecare dintre acestea propunându-și crearea a cel puțin unui loc de muncă, în total fiind asumate 17 locuri de muncă nou create.

Măsură	Suma alocată	Număr locuri de muncă
Măsura 6.2	280.000	10
Măsura 6.4	328.657	7

Tabel 9 – Situația locurilor de muncă nou create estimate

- Infrastructură de bază – Pentru a putea exista o dezvoltare armonioasă a teritoriului vizat de strategie au fost alocate fonduri importante pentru infrastructura de bază: 795.925,83 euro reprezentând 36,2 % din suma totală.

În perioada analizată au fost depuse 12 proiecte pentru Măsura 7.2 - Investiții pentru comunitate și promovarea utilizării energiei din surse regenerabile.

Rezultatele implementării SDL nu pot fi cuantificate exact deoarece proiectele depuse sunt în faze incipiente de implementare sau nu au semnat contractul de finanțare, dar din analiza datelor din Cererile de finanțare reiese că infrastructura de bază a comunităților va fi îmbunătățită prin investițiile prevăzute prin proiect:

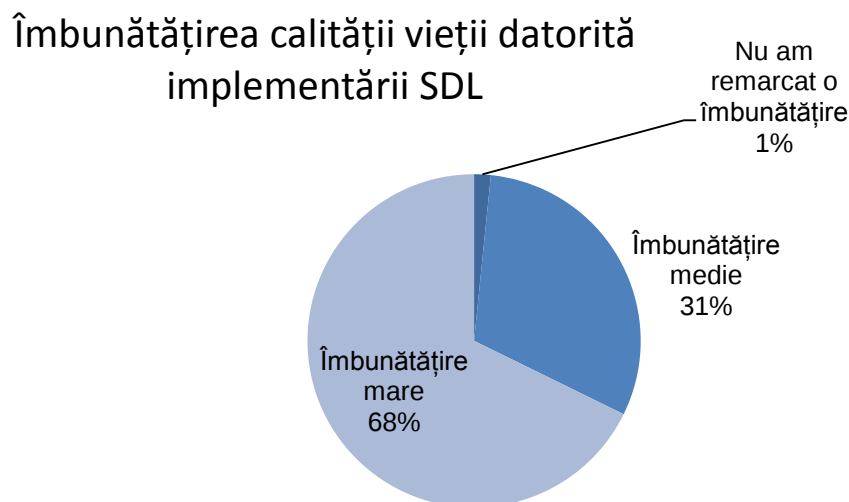
Măsură	Suma contractată	Populația care beneficiază de infr./servicii îmbunătățite
Măsura 7.2	395.162	29.097
Măsura 7.8	0	0

Tabel 10 – Situația estimată a populației care beneficiază de infrastructură/servicii îmbunătățite

Percepția actorilor locali privind rezultate ale SDL mai bune datorită aplicării metodei LEADER, cuantificată pe o scală:

Nu am remarcat o îmbunătățire	Îmbunătățire medie	Îmbunătățire mare
		✓

Pentru a putea răspunde criteriului de evaluare s-a folosit ca și metodă de cercetare chestionarul de evaluare care a cuprins și întrebări legate de beneficiile obținute datorită metodei LEADER. Astfel, percepția actorilor locali privind rezultate ale SDL mai bune datorită aplicării metodei LEADER este cuantificabilă prin întrebarea numărul 11. Din chestionarul de evaluare aplicat reiese că 68 % dintre respondenți consideră că rezultatele implementării SDL au generat îmbunătățirea calității vieții în teritoriul vizat de strategie.

Concluzii

Capitalul social în teritoriul Tövishát s-a îmbunătățit prin activitățile de animare care au adus informații inedite participanților și au ajutat la schimbarea mentalităților prin exemple de bune practici prezentate.

Creșterea colaborării și încrederii reciproce și față de GAL a fost realizată prin implicarea actorilor locali în luarea deciziilor, prin prezentarea unor oportunități de finanțare și coagularea partenerilor publici și privați și ai societății civile în jurul unor proiecte comune. Este de menționat aici cererea de adeziune la parteneriat a două comune limitrofe teritoriului GAL.

La nivel de teritoriu prin facilitarea GAL s-au constituit noi forme de organizare la nivel de teritoriu și s-au constituit parteneriate pentru depunerea unor proiecte.

Prin intermediul asociației au fost dezvoltate competențe și capacități ale liderilor locali din teritoriu prin intermediul seminarilor de instruire organizate.

Au fost organizate mai multe astfel de întruniri care au trasat direcțiile de dezvoltare ale zonei, ședințe în cadrul cărora partenerii GAL au avut un rol decisiv.

Acțiunile în teritoriu au întărit cooperarea între diferiți actori rurali prin facilitarea unor soluții negociate prin consultații și discuții.

Se observă o creștere a capacității de a gestiona fonduri publice-private deoarece au fost pregătite documentațiile necesare pentru aplicarea prin diverse programe de finanțare.

Rezultele implementării SDL încă nu pot fi cuantificate datorită stadiului incipient în care se află majoritatea proiectelor contractate, iar unele măsuri încă nu au fost lansate.

În perioada de evaluare a SDL nu a fost finalizat niciunul dintre proiectele finanțate. Din proiectele analizate, o parte dintre acestea generează locuri de muncă, oferă condiții mai bune de prestare a serviciilor, accesul la noi servicii, o îmbunătățire a infrastructurii, aspecte asociate în general cu o creștere a calității vieții.

Abordarea de jos în sus s-a aplicat în mod corespunzător, până în acest moment proiectele contractate pentru domeniul de intervenție 6A au fost câștigate de persoane din teritoriul GAL care nu sunt parteneri ai Asociației. Restul proiectelor aferente domeniului de intervenție 6B au fost atribuite comunelor partenere ale GAL Tövishát și au ca beneficiar final populația din microregiune.

Recomandări

Se recomandă facilitarea continuă a interacțiunilor dintre actorii locali și partenerii instituționali pentru găsirea de soluții privind dezvoltarea teritoriului.

GAL trebuie să aibă un rol important în promovarea diferitelor forme de organizare pentru o mai bună reprezentativitate la nivel local.

GAL trebuie să acționeze ca un liant la nivelul comunității și să vină cu propuneri de proiecte pentru dezvoltarea teritoriului.

9 Factori de succes și insucces

Întrebarea de evaluare 7 - Care sunt factorii care au influențat (pozitiv sau negativ) implementarea SDL și rezultatele obținute ?

Criterii de evaluare

- Gradul de pregătire al personalului GAL și al liderilor locali implicați în implementarea SDL
- Eficiența animării
- Coeziunea parteneriatului
- Calitatea procesului de evaluare și selecție a proiectelor la nivelul GAL Tövishát

Tehnici și metode de evaluare folosite

- Studiul/analiza documentelor; analiza datelor administrative
- Ancheta pe bază de chestionar
- Observația
- Focus grup

Indicatori țintă

Gradul de instruire/formare și calificativele obținute de către personalul GAL și liderii locali

Număr de sesiuni cu proiecte a căror valoare depășește alocarea pe apel

Gradul de implicare /participare a partenerilor la activitățile organizate de GAL

Număr de proiecte declarate neconforme, neeligibile de către AFIR

Criteriul de evaluare 1

Gradul de pregătire al personalului GAL și al liderilor locali implicați în implementarea SDL

Indicator țintă

- Gradul de instruire/formare și calificativele obținute de către personalul GAL și liderii locali

Pentru acest criteriu de evaluare au fost analizate documentele GAL care oferă informații asupra pregătirii actorilor implicați în implementarea SDL : dosare resurse umane, fișele de evaluare ale angajaților, documentele partenerilor, CV-urile acestora.

Strategia de dezvoltare a venit în sprijinul creșterii gradului de pregătire al părților implicate în implementarea SDL și a cuprins în bugetul pentru funcționare și animare cheltuieli cu instruirea personalului și a liderilor locali. A fost încheiat un contract de servicii de instruire pe o durată de 2 ani, iar o parte din cursurile de instruire au fost deja efectuate. Aceste instruirii au contribuit la îmbunătățirea competențelor și la un grad de pregătire îmbunătățit al acestora în ceea ce privește implementarea SDL, în toate etapele ei. Până în acest moment au fost instruite 24 de persoane dintre care : 4 angajați GAL și 20 de lideri locali.

Un aspect important referitor la pregătirea personalului GAL este faptul că doi dintre angajați au o experiență anterioară în domeniu, aceștia aflându-se la implementare celei de-a doua strategii de dezvoltare locală. În plus, o parte din angajați au urmat cursuri de formare profesională în domeniul managementului de proiect și au participat la grupuri de lucru și activități care au mărit capacitate acestora de a implementa strategia. Conform fișelor de evaluare anuale efectuate la nivelul personalului, angajații au obținut calificative foarte bune.

În contextul celor prezentate mai sus, gradul de pregătire al personalului GAL și al liderilor locali implicați în implementarea SDL este unul ridicat.

Criteriul de evaluare 2

Eficiența animării

Indicator țintă :

Număr de sesiuni cu proiecte a căror valoare depășește alocarea pe apel

Pentru desfășurarea activităților de animare a teritoriului au fost distribuite materiale de informare în cadrul evenimentelor de promovare. Astfel au fost împărțite pliante, broșuri, flyere, stickuri personalizate și pixuri cu sigla GAL Tövisshát și au fost amplasate afișe pentru promovarea acțiunilor de animare.

De asemenea au fost realizate și publicate anunțuri pe site-ul www.galtovishat.ro și pe pagina de Facebook a Asociației cu scopul informării populației din microregiune despre stadiul implementării SDL și locația, ora, respectiv tematica acțiunilor de promovare și informare desfășurate.

Eficiența crescută a animării teritoriului este dovedită de depunerea de proiecte peste suma alocată măsurii (supralicitarea) în cadrul a 2 din cele 10 sesiuni lansate. Este vorba despre măsurile 6.1 și 6.2 din SDL Tövisshát.

Măsură	Sumă alocată	Valoarea proiectelor depuse
M 6.1	60.000 euro	150.000 euro
M 6.2	280.000 euro	360.000 euro

Tabel 11 – Situația măsurilor pentru care valoarea proiectelor depuse depășește suma alocată
Număr de sesiuni cu proiecte a căror valoare depășește alocarea pe apel este de 2.

Criteriul de evaluare 3

Coeziunea parteneriatului

Indicator țintă :

Gradul de implicare /participare a partenerilor la activitățile organizate de GAL

Aprecierea gradului de implicare/participare a partenerilor la activitățile organizate de Asociație a fost făcută în baza analizării documentelor rezultate din întâlnirile propuse de către GAL Tövishát cu diverse ocazii: întâlnirile Adunării Generale a Asociaților, întruniri ale Consiliului Director, ale Comitetului de selecție și a evenimentelor de promovare și animare din teritoriu.

Participarea partenerilor la întâlnirile oficiale a fost una numeroasă, de fiecare dată întrunindu-se cvorumul necesar adoptării deciziilor. Există și un aspect negativ legat de participare și anume că la întâlniri participă aceiași lideri, existând în cadrul asociației parteneri inactivi.

În ceea ce privește animarea teritoriului a existat sprijin din partea partenerilor pentru organizarea acestor evenimente.: din punct de vedere logistic au fost puse la dispoziție săli pentru desfășurarea întâlnirilor de animare, în cadrul primăriilor au fost amplasate afișe de informare și materiale de animare.

Coeziunea parteneriatului la nivelul GAL Tövishát este una ridicată și asigură desfășurarea activităților privind implementarea SDL.

Criteriul de evaluare 4

Calitatea procesului de evaluare și selecție a proiectelor la nivelul GAL Tövishát

Indicator țintă :

Număr de proiecte declarate neconforme, neeligibile de către AFIR

În cadrul apelurilor de selecție au fost evaluate și selectate spre finanțare la nivelul GAL un număr de 23 de proiecte.

Toate proiectele depuse la structurile AFIR au fost declarate conforme, iar 1 proiect a fost declarat neeligibil. Având în vedere procentul mic de proiecte declarate neeligibile de către AFIR (4.34%) , putem trage următoarea concluzie : calitatea procesului de evaluare și selecție a proiectelor la nivelul GAL a fost ridicat .

Respondenții la chestionarul de evaluare au apreciat faptul că cele mai importante probleme sau dificultăți în implementarea activităților propuse prin Strategia de Dezvoltare Locală au fost (răspunsul la întrebarea 16):

- Birocrația excesivă
- Alocarea financiară în SDL prea mică pentru nevoile microregiunii
- Neîncrederea cetățenilor
- Numărul mare de entități implicate în gestionarea și acordarea finanțărilor pentru activitățile propuse prin SDL (GAL, AFIR, CRFIR) fapt ce aduce la întârzieri în procesul de implementare
- Lipsa resurselor financiare pentru întocmirea proiectelor
- Lipsa surselor de cofinanțare pentru potențialii beneficiari

Concluzii

Ca urmare a analizei făcute pot fi definiți următorii factori care influențează pozitiv sau negativ implementarea SDL Tövishát:

Factori de succes

- Gradul de pregătire ridicat al personalului GAL și al liderilor locali implicați în implementarea SDL
- Eficiența ridicată a animării dovedită prin sesiunile de depunere de proiecte supralicite
- Coeziunea parteneriatului ridicată
- Calitatea ridicată a procesului de evaluare și selecție a proiectelor la nivelul GAL Tövishát
- Strategia a fost selectată cu un punctaj de 97 puncte cuprinzând măsuri care contribuie la crearea de valoare adăugată în teritoriu: scheme de calitate, cooperare și asociativitate, infrastructură de broadband și măsuri sociale.
- Experiența în implementare a doi dintre angajați care se află la a doua implementare a SDL.
- Adaptarea modalităților de comunicare la tendințele actuale prin prezența sporită în mediul on-line : site propriu, pagină de facebook, anunțuri în presa online pentru promovarea strategiei
- Colaborarea bună cu actorii cheie implicați în implementarea SDL : OJFIR județene, CDRJ, RNDR, Serviciul LEADER, Autoritatea de Management, firme de consultanță, solicitanții și beneficiarii de proiecte
- Disponibilitate echipei GAL de a consilia aplicanții pentru a asigura conformitatea cererilor de finanțare și a cererilor de plată depuse

Factori de insucces

- Birocrația excesivă (procedură dublă în evaluarea proiectelor : GAL+AFIR)
- Sume mici disponibile pentru finanțarea proiectelor
- Întârzieri în elaborarea ghidurilor solicitantului pentru măsurile atipice
- Instabilitatea fiscală
- Instabilitatea legislativă

- Instabilitatea economică (modificările Codului fiscal, politici guvernamentale, fluctuații ale cursului euro)
- Procedura greoaie de avizare a achizițiilor publice
- Capacitatea scăzută de cofinanțare a beneficiarilor
- Disponibilitatea redusă fermierilor de a se asocia
- Lansarea cu întârziere a măsurilor de finanțare previzionate, lucru datorat dificultăților procedurale și administrative.
- Costurile mari pentru autorizații, avize, proceduri, servicii
- Nivelul scăzut de educație/instruire a populație
- Lipsa de experiență a unor potențiali beneficiari,
- Capacitate scăzută a beneficiarilor proiectelor de a identifica și aplica măsuri de corecție atunci când este necesar

Recomandări

GAL Tövishát poate acționa ca un facilitator pentru organizarea de grupuri de lucru care să aducă împreună actori relevanți în implementare : potențiali beneficiari, firmele de consultanță și autorități publice cu rol decizional.

Se recomandă promovarea în continuare a activităților de formare și consolidare a capacităților angajaților GAL și a liderilor locali pentru a putea oferi sprijin în vederea implementării eficiente a SDL.

Se recomandă simplificarea procedurilor de depunere și reducerea documentelor solicitate pentru aplicarea în cadrul unui apel de selecție.

10 Concluzii, recomandări și lecții învățate

Principalele constatări evidențiate în cadrul evaluării SDL au fost formulate în baza concluziilor la întrebările de evaluare.

Acestea sunt prezentate în continuare:

Logica de intervenție a strategiei de dezvoltare locală este încă relevantă față de nevoile socio-economice și potențialul de dezvoltare ale teritoriului. Nevoile de la momentul elaborării SDL până în prezent au rămas în mare măsură aceleași, revizuirile la măsuri nu au dus la eliminarea sau adăugarea unor noi.

Logica intervenției care a stat la baza strategiei de dezvoltare locală GAL Tövishát este coerentă, activitățile (măsurile, procedurile, activitățile de sprijin) prevăzute în cadrul SDL și resursele alocate acestora sunt parțial suficiente pentru a genera realizările și rezultatele așteptate (indicatorii prevăzuți în strategie). Cele mai critice aspecte sunt cele legate de investițiile în infrastructură de broadband precum și în investiții pentru resurse regenerabile. Indicatori de realizare sunt parțial adecvați pentru a oferi o imagine clară asupra realizărilor obținute. Astfel,

se apreciază faptul că indicatorul „suprafață totală” la domeniul de intervenție 5B nu este relevant, măsurile care contribuie la acest domeniu negenerând ca rezultat suprafețe totale sprijinite.

Având în vedere stadiul incipient de implementare al proiectelor finanțate prin SDL nu se poate efectua o măsurare a obiectivelor atinse. Totuși, având în vedere progresul înregistrat, se apreciază o probabilitate ridicată de atingerere a acestora în viitor. Obiectivele propuse prin Strategia de Dezvoltare Locală Tövishát sunt încă relevante pentru teritoriul.

Intervențiile GAL și-au propus îmbunătățirea performanțelor economice a exploatațiilor agricole și facilitarea restructurării și modernizării acestora.

Deși nu s-au lansat încă măsurile pentru îmbunătățirea competențelor și pentru diseminarea/asimilarea rezultatelor cercetării și a inovării, odată implementate aceste acțiuni vor avea impact asupra performanțelor economice ale exploatațiilor agricole.

Există potențial pentru îmbunătățirea cooperării în scopul dezvoltării, transferului de idei, produse sau tehnologii noi.

Prin criteriile de eligibilitate și de selecție stabilite prin ghidul solicitantului a fost sprijinită intrarea în sectorul agricol a unor fermieri calificați corespunzător dar și reînnoirea generațiilor;

Deși intervențiile GAL și-au propus să sprijine eficientizarea utilizării energiei, facilitarea utilizării surselor regenerabile de energie și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și de amoniac din agricultură, proiectele depuse în perioada evaluată au propus în mică măsură soluții pentru utilizarea energiei regenerabile iar proiectele din domeniul agricol nu au vizat acțiuni pentru reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și de amoniac.

Intervențiile GAL au sprijinit diversificarea activităților economice și crearea de locuri de muncă. Prin implementarea SDL s-au încheiat angajamente pentru crearea unui număr de 14 noi locuri de muncă. De asemenea, s-au creat un număr de 7 noi întreprinderi iar un număr de 2 întreprinderi și-au diversificat activitatea.

Intervențiile GAL au sprijinit îmbunătățirea infrastructurii și a serviciilor pentru îmbunătățirea calității vieții în teritoriul, prin proiectele depuse se va îmbunătăți accesul la infrastructura locală și la serviciile publice. Există un potențial ridicat privind îmbunătățirea serviciilor și a infrastructurii locale în teritoriul. Proiectele va crea oportunități de ocupare atânda pe durata implementării acestora cât și pe durata funcționării serviciilor.

Mecanismul de implementare al SD GAL Tövishát este unul eficient contribuind la creșterea valorii adăugate a acestora. Capitalul social și guvernanta locală au înregistrat îmbunătățiri ca urmare a implementării SDL.

Gradul de pregătire al personalului GAL și al liderilor locali implicați în implementarea SDL este unul ridicat, activitățile de animare au fost eficiente iar calitatea procesului de evaluare și selecție a proiectelor la nivelul GAL Tövishát a fost ridicată.

S-a constatat un grad de coeziune ridicat al parteneriatului acest fapt încurajând noi UAT-uri să-și exprime dorința de aderare la teritoriul Leader Tövishát.

Per ansamblu, strategia de dezvoltare locală se apreciază un nivel mediu de eficiență, datorită ratei de absorbție a finanțărilor. Rata de absorbție este influențată de perioada de evaluare la GAL, de cea de la AFIR precum și de durata de obținere a unor documente necesare contractării (în special avizele/autorizații de mediu precum și certificatele de urbanism).

Coerența internă a SDL poate fi confirmată, în general, din perspectiva corelării obiectivelor generale cu intervențiile finanțate și realizările planificate.

O parte din factorii care influențează eficiența SDL sunt conectați cu decizii adoptate în etapa de programare și pe parcursul etapei de management a programului, care pot fi ușor ajustate în viitor pentru crearea unor condiții optime de îmbunătățire a eficienței.

În ceea ce privește ordinea lansării apelurilor de selecție, un factor determinant l-a reprezentat evaluarea nivelului de performanță al implementării SDL care are ca dată de referință sfârșitul lunii septembrie 2019 și are ca efect redistribuirea fondurilor aferente Strategiilor de Dezvoltare Locală în cazul nerealizării indicatorilor.

Sistemul și mecanismele de implementare ale SDL pot contribui activ la atingerea obiectivelor strategiei, inclusiv prin adoptarea unor măsuri de facilitare a implementării proiectelor de către beneficiari. Eficiența administrativă a sistemului de management a proiectelor este una bună.

Cu toată complexitatea mecanismului de implementare a SDL, există câțiva factori care au contribuit în mod pozitiv la implementarea acesteia și anume: gradul ridicat de pregătire al personalului Gal, gradul ridicat de coeziune al parteneriatului, eficiența acțiunilor de animare, nivelul ridicat de relaționare între angajații GAL și actorii cheie implicați în implementarea SDL. De asemenea, au existat și factori cu influență negativă cum ar fi: instabilitatea fiscală, instabilitatea legislativă, instabilitatea mediului economic.

Recomandări

Acordarea unei atenții sporite în vederea implementării eficiente a măsurilor cuprinse în SDL și lansarea tuturor măsurilor încă nelansate.

Consilierea beneficiarilor pentru îmbunătățirea implementării proiectelor/măsurilor.

Eficacitatea SDL este strict legată de capacitatea de a asigura o monitorizare adecvată a proiectelor și acțiunilor implementate. În acest sens, se recomandă îmbunătățirea sistemului de monitorizare a proiectelor și sprijinirea demarării implementării proiectelor pentru acele proiecte selectate la nivel AFIR dar încă necontractate.

Inițierea unui dialog cu beneficiarii, de fiecare dată când sistemul de monitorizare prezintă diferențe semnificative între țintele și valorile atinse ale indicatorilor, respectiv atunci când o revizuire a țăntelor propuse pare a fi justificată și necesară.

Continuarea activităților planificate pentru monitorizarea SDL, efectuarea din timp a acțiunilor corective atunci când se constată abateri de la planificare.

Dezvoltarea capacității administrative a GAL inclusiv prin colaborarea cu alte GAL-uri și întărirea rolului RNDR în ceea ce privește dezvoltarea de competențe la nivelul GAL-urilor.

Se recomandă stabilirea unui set de indicatori capabili să cuantifice și efectele intangibile, în baza unor metode și surse cantitative (ex. resursele financiare și numărul participanților la activitățile de cooperare, numărul parteneriatelor create) și calitative (focus grupuri, interviuri etc.).

Formularea și definirea clară a criteriilor de eligibilitate și selecție la nivelul ghidurilor în vederea evitării interpretării subiective a îndeplinirii condițiilor solicitate în etapa de evaluare a cererilor de finanțare.

Continuarea procesului de animare a teritoriului, adoptarea unor aranjamentelor ad-hoc pentru atragerea beneficiarilor și desfășurarea unor campaniilor publicitare de a ajunge la beneficiari.

Reducerea duratei procedurilor administrative precum și a volumului de documente solicitate beneficiarilor, care limitează atractivitatea programului și, prin urmare, capacitatea acestuia de a produce rezultatele vizate. În acest sens, se recomandă:

- punerea în aplicare a unei strategii integrate de simplificare administrativă
- punerea în aplicare a unor strategii eficiente de comunicare cu beneficiarii
- monitorizarea atentă a implementării instrumentelor
- planificarea unor acțiuni specifice pentru îmbunătățirea funcționării GAL
- adoptarea unei abordări pentru creșterea implicarea partenerilor în procesul de implementare al SDL.

Se recomandă definirea unor forme specifice de sprijin din partea GAL pentru abordarea directă a dificultăților întâmpinate de beneficiari în raport cu accesul la finanțare și implementarea proiectelor

Se recomandă crearea unei viziuni privind identitatea și imaginea locală a teritoriului, astfel încât acest demers să poate fi convertit într-un obiectiv de marketing .

Se recomandă formarea continuă a echipei GAL și participarea la evenimentele organizate de MADR.

Este necesară întărirea rolului GAL în teritoriu, o mai mare împuternicire a acestuia privind implementarea de proiecte, programe , strategii având în vedere experiență deja acumulată.

Se recomandă facilitarea continuă a interacțiunilor dintre actorii locali și partenerii instituționali pentru găsirea de soluții privind dezvoltarea teritoriului.

Lecții învățate

Principalele lecții învățate în perioada analizată sunt următoarele :

Pentru perioada de programare viitoare va trebui simplificată procedura de evaluare și selecție a proiectelor.

Va trebui simplificată logica intervenției și va trebui redus numărul de măsuri care duc la atingerea obiectivelor

În selectarea proiectelor pentru finanțare va trebui pus accentul pe valoarea adăugată adusă microregiunii și nu pe îndeplinirea indicatorilor țintă comuni.

În alegerea partenerilor trebuie ținut cont de disponibilitatea acestora de a participa activ la acțiunile GAL și de a fi cu adevărat lideri locali pentru comunitatea din care fac parte.

Interesul partenerilor pentru implicarea acestora în activitățile GAL este strâns legat de beneficiile pe care aceștia le pot obține în mod direct.

Creșterea valorii maxime a finanțării nerambursabile pentru măsurile atipice pentru creșterea interesului pentru depunere.

Este necesară o comunicare permanentă cu beneficiarii de proiecte pentru asigurarea respectării angajamentelor luate în cererile de finanțare.

Necesitatea realizării unei evaluări a tuturor factorilor interesați privind implementarea SDL și implicarea acestora, pe diferite paliere, în sprijinirea implementării SDL.

Necesitatea conceperii și aplicării unei strategii eficiente de comunicare cu toți factorii interesați.

Necesitatea adaptării acțiunilor și a instrumentelor de lucru inclusiv a celor de comunicare în funcție de categoriile de beneficiari

Necesitatea gestionării cât mai eficiente a resurselor umane existente

Necesitatea monitorizării permanente a modului de implementare a SDL și stabilirea imediată a măsurilor corective ce se impun.

Necesitatea de a evalua permanent nevoile locale pentru a asigura o coerență a strategiei cu acestea.

Avizat

Reprezentant legal,

More-Zsigmond Mihaly-Levente